

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszeri ár 10 korona, félévi 5 korona, Negyedévi 2 korona 50 fill. Egyre számla ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:
Báné Kovács János

Főszerkesztő:
Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.
Telefon: 182. Hirdetlesek díjazás alapján.

Zseb és lélek.

Az angol elbizakodás azt mondhatta velük a háború elején, hogy ebben a nagy küzdelemben az lesz a győztes, akinek a zsebében még ott van az utolsó milliója. Nem az országában az utolsó millió fegyverese, hanem a zsebében — az utolsó millió — aranya. Ez egészen a gyapjuszakos angol észjárás, amely a pénzre alapítja a világhatalmát, a pénzre, amellyel idegen zsoldosokat állítani, amellyel más országokban közhangulatot csinálni s legfőként vesztegetni lehet. Angolországnak a saját hadserege is pénzen folfogadott emberekből áll, a honvéd általános erkölcsi kötelezettség ismerete nélkül. Azonfelül idegen színes hadakat hozott Ázsiából, hogy helyette verekedjenek, míg ő otthon issza a rum and soda-t. Pénzzel hangulatot is birt csinálni maga mellett a senleges országok némelyikeben, ahol, ha lehetett, megvásárolta a sajtót, ha nem lehetett, alapított új sajtóorganumokat. E tekintetben odáig ment, hogy Amerikában olyan zsidó lapot — csináltatott, amely azt — hirdeti: hogy a galíciai zsidóság epedve várja az orosz, aki felszabadítja őket az osztrák zsarnokság alól. Harmadsorban pedig vesz-

tegetett, ahol birt. Romániában és Bulgáriában ma is megírja ezt a szabad sajtó s Olaszországban is megírta, amíg a cenzura be nem fogta a száját.

De azért az angol jóvondolás, a végső aranykészlet elmélete, nem vált be a világ-háború során. Amerika ugyan szállt meg mindig muniációt Angliának, de a hadidugárut hordó hajókat a német tengeralattjárók elcsélyezték, ha akár amerikai polgár, ha akár az amerikai államelnök utazna is rajtuk. És hiába fenyegetőzik az amerikai állam, a német azt mondja rá, hogy ha ez nekik nem tetszik, ne csempészenek az ellenségnek hadidugárut, hogy ezzel is hosszabbítsák a háborút. Ha pedig az amerikai polgár bátorosan akar utazni a tengeren, utazzon olyan becsületes amerikai vagy más nemzetes hajón, amelynek a tulajdonosa nincsen megvesztegetve az angol arany által. És ebben a felfogásban kész már neki igazat adni az amerikai közvélemény is, amelynek egyrésze már megelégedte az angol uszításokkal.

A Pénzmillió elmélete oszdot mondott. A Kitchener-féle negymillió hadsereg elmélete szintazonképpen: Ma már, ha az angolok egész nyíltan nem is vallják be, de

lénydolog, hogy Indiában forradalom van.

És hasonló módon áll az orosz birodalom is. Ott már nem revolt van, mint volt a japán háborúban, hanem revolúció.

Franciaországban pedig kormányválság áll a küszöbön. Angliában megfélemlít és megtalparták a kormányt, de sem a fejéles, sem a talpartás nem mondható sikerültnek. Olaszországban pedig a nyilvánosság már komolyan kezdi kérdegetni, hogy voltaképpen miért is háboruznak, mikor úgy sem mennek semmire? Miért nem fogadják el Ausztriától azt, amit békésen fölajánlott, mikor fegyveresen nem tudnak elvenni tőle semmit?

Az ellenséges országokban mindenütt ilyen s ehhez hasonló kérdéseket tesz föl az elkészeredés, amikre azonban nem kap feleletet. Mi pedig, a törhetetlenül hü szövetéssel együtt győzelmesen állunk velük szemben.

Nem a zseb intézi el a háborút, hanem a nemzeti összetartó lélek, amely a határunkról elkergeti a rablókat.

— Dr. Balás Béla főispán nyári időjárás de csak rövid ideig Balatonfőreden tartózkodik.

Az öreg mester.

A kis falura ránehézett a foltó, szürke kőd. Hiába simult oly felénk egyszerűséggel a Rek-tye hogy oldalához Hiába vont köréje természetadta védőfalat az egészséges levegőjű Cserérdő. A kőd fölője tolakodott, mint valami szegényes halotti szemférdő.

Halotti szemférdő a kőd csakugyan. A gyenge tüdőjű emberek hideg kaszája. Fel föl minden beteg. Ráül az ilyennek mellőre. Szorongatja, fojtogatja. A tüdő felveszi a kemény küzdelmet. Az egész ember vonaglik bele. Piros várt ont támadója fele. S ekkor egy kiső megkönnyebbül.

Legjobb az ilyen beteges tüdőnek a tisztá levegős, meleg szoba. Ilyen barátságos otthon várja a falu idős, beteges kántorát is. A falu népe csak öreg mestereket mondogatja egymás között. Az ő melle is hadilábban áll a kődől. Hivatásának hosszú ideig tartó büzdő teljesítése már rég megtörtte. A tágas templomban „elveszik a szava” Pedig valamikor zárgott az egész templom az erős, kellemes csengésű baritonról s a falakban szinte agyagtörte magát a szárnyaló királyi hang.

Fülszálló korában váltig hivaték, korlelték, monju városra. Ott jobban érvényesítheti hangját, tudá-

sát. Nem mozdult Lekötőttő a falu. Vonozta a megstizokott iskola, az ismerős arek, a kedves falusi élet, a jóleső esend. Milyen jó sora lenne most városom. Nem kellene betegem temetnie ebben a csunya kődös időbő. Ott mindig van olyan, aki az idősebbet helyettesíti. Itt csak egy-dől van. Énekelnie kell a szabad levegős és beszívni a lassu halált okozó nyirkos, kődös levegőt.

Hat óra. Őszel egész este van ilyenkor. Kődös időben már teljesen beestülte. Most jön az öreg mester a temetőről. Vagy talán félíg-meddig még segít neki hazamenni. A mesterne asszony ment eleje. Tudja, hogy az öreg ur nem egyhamar találja hasa gyenge szemői segítségével. Lassan lépdelnek egymás mellett. Nem olyan dőleagan, mint harminc évvel ezelőt, de ugyanolyan, vagy tán nagyobb szeretettel egymás iránt.

A kődös esendőt az öreg mester beszédje törli meg. A temetősről kezd szólni. Kezét szájaához tartja. Fel a kődől. Lassan a házuk elé érnek. Szegényes, rossz fedelű a tanító lakás. Az uraság, aki az iskola fenntartója, már öt-hat óra s minden évben legalább huszot is igóri a javítást, de biz' késik az évről-évre. Az öreg ur nem sokat törődik, már vele.

— Minek — szokta mondogatni — kiszolgál ez még minket. Aztán fel is ut, alá is ut.

Most is ilyenformán gondolatok merülnek fel

elméjében, amikor gyenge szemével keresi az újót s mellőlő a kőd hatása alatt, a benn folyó küzdelem viszályától köhögése szakad fel. Erejét vette a kőd. Mellőre szállt. Talán a levegős nem olyan, mint volt régen. Mintha ólom volna benne.

A már hullani kezdő erős kőd szárdok bajuszára csapik. Előrárd. Alig tudja vonozolni tajgait. A szabós érnek. Itt őri el még csak az igazi köhögés. Felugrod, a mellőre levő ólomzár. Kemény próbára teszi a korhadó szerzetet. Mindig erősebben rázkódik meg keble. Sokáig tart a kődös. Végre megkönnyebbülést érez, de sádn, a csapzott, szürke bajusz alatt piros vér büszkélkedik, mint az élet és halál jele.

Nem új jelenség ez nála. A tanítási év kezdete óta mindig gyakrabban lép fel. Ha a szemtőlősten Istén közölegének értele áthajja, egész-lóyórd és a megromlott tüdőből teljes erővel tör magának utat a hang, hogy néhány percre ismét bötöltsa a templomot, mint valamikor régen, — ilyenkor aggdőrdő nézi a nép az öreg mestert, aki kondőjével törli meg vörös sájtát.

Megittették a golyák. A rét legnagyobb része már zöld lepellel van borítva: az élet pöngyőfajával. A fák rügyei az élet batisa alatt szőnyegfoltok s a kikandakáló zöld hajtásokat feltűzeli, továbbfejlesztésre

Az itthonlevők kötelessége.

Irtá: Lukács József dr

Első soraimnak — amelyeket utam után írok — ezt a prózai címet adom. Ezt írom le, amikor még údeán, frissen él bennem a sok emlék, s nem kopott le lelkem táblájáról, amit láttam, tanultam, tapasztaltam, amivel gazdagabbá tett ez a pártatlan utam, amelyre búsok, de amelyért hálás is vagyok.

Nehéz utam volt. Kicsinyben egy háborus hadjárat minden nélkülözése, szenvedése, nyomorúsága a tapasztalata lelkem örök kincse, de egyáltalán tanulsága is lett. S most mégis nem tapasztalataim vetem először papírra, amelyek majd apró történet fűzést adnak ki, több darabra törve — hanem ezt a konkluziót, amelyet leírtam s amelyet most a helyen mindannyiunk szemé elő írok.

Érzem, hogy ezzel adós vagyok. Hazaszeretetem ellen vétenék akkor, ha ezt le nem írnám. Mert oda fenn, a csatáidon a kötelességteljesítés nehéz, kemény harca folyik, nekünk is kötelességünk itthon, hogy e harcunk mását körülményünknek megfelelően felegyük.

Sok nyomor és sok szenvedés vár az áldozatkészség segélynyújtására. Mindent nemzeti kedelmünk titáni harcra, mérkőzésre hozta magával. Elhullt hőseink özvegyei s árva joggal várhatják azt, hogy az itthon maradtak az elhalt hőzafias kötelesség teljesítéséért cserébe mindent megteszik az élvált családokkal szemben, amit az életben hoztartzartozóiért cselekedett. Semmiféle adakozás sem elég nagy s nem is ér fel azzal az áldozattal amelyet egy sorkatona hoz, amikor életét adja a hazáért — értünk, akik itthon élünk. Szivatalon s könyörtelen mindez tehát, aki a folytonos pumpolásokról panaszodik, aki megtagadja a jogos cserét, élete s itthoni könyelme válságjait a hőstől s azok hoztartzartozóitól.

De fontos kötelességünk, hogy sebealtitjainknak mindent megadjunk, amit keményes gyógyításuk s egészségük visszaszerzése megkíván.

Aki csak egy órára is pillant bele a csatahelyek nélkülözéseibe, szenvedéseibe s nyomorúságaiba, más szemmel nézi a katonát, főként a szegény, gyalogos bakát.

Minden percben éter veszedelm környezi. Lakása ódu, földalatti lyuk, abban a szenny és piszok lesz lakótára, nedves, esős időben pedig a csatak, a sár a nyugodt ágya. Ébrenlét, virrasztás az éjszakája,

őstökéki az aranyos tavasi napsugar. Akármerrre néz az ember, csupa örömet, újjászületést, reményiséget lát.

A legelőző gulya mélyszava kolompja a golya vig kelopelése, a visszaköltözött énekesmadarak csato-dánaja, a pástorgyerekek furulyáinak nótája, a kis gyermekek vidám nevetése, mind-mind csak az életről csöveg.

Minden és minden az élet kezdődését ünnepli. S e gyönyörű harmóniába kerülhetetlenül ront bele a máskor oly édesen zongó harang bús szava. Meghalt valaki. Tomotóro buzzak.

Im, az élet örömeinek percében a halál megakasztja a további vigasgot.

A rét ijedten öleli uszához zöld pongyoláját, mintha valami erő le akarná tépni testéről. A fák sötétel hajtásait nem sűti már, a megrozgett napsugár, mintha így akarná elrejtöni a körülhatolton ellenség elől.

Mindenhol megriadt az újjászülető élet.

A legelőző gulya kolompja tompán, őrszen adja a hangot. A visszaköltözött énekesmadarak

ágyuk száva, puszkák felelőse az őzjeli dala s a halál-ezer formának rettenetességében a kisdörge, az örökös árnyék. Mindent toll, eszet vissza nem adja, erőfőten képet fest róla, csak a valóság látása, némi átélése ad róla halvány fogalom aliboutet.

S mit látunk nálunk, az itthonlevőkönél ezzel szemben? A könyelem minden adagját, az életbiztonság tudását, a jólét föltételeit. S kikézt szenvednek azok ott a harcmezőn? A haza fogalma őres valami, ha nem tapad hozzá az itthon levők biztos jelene-, veszélytelensége, jövője boldogságának tudata, amely bátorságot, lelkesedést ad a harc hevében s a haza élettelen rögeit előrennő varázsolja a halálba rohanó hősök sora előtt.

Ezért az önfeloldozásért adóságot kell nekünk tölteszennünk. A gondalmunk ezért kevés écsékly esurésért, amellyel a harcok sikeréhez vagy hal kimeneteléhez tapadunk. Ide a szív teljes érzése, odaadása, áldozatkészsége szükséges, mint az itthon maradtak leg-nemesebb kötelessége, amely semmitől sem riad vissza, semmiben sem fukerkodik, ha az áldozat szüksége úgy hozza magával, hanem mindenét megosztja, megfelezi, nem panaszodik a folytonos kérelmek miatt, nem tér ki az adakozás lehetősége elől, mert bármennyit is ad valaki, az az adomány még mindig écsékly ahhoz képest, amikor valaki életét s egészségét adja, mint a harcok katoná.

Tanuljunk s javuljunk. Adjunk többet, mint eddig hogy harcosaink, elhunyt hőseink iránt tartozásunknak egy kis részét letölresszük, mert a legnagyobb adomány som ér fel azzal a szenvedéssel, amit a harcmezőn olykor egy tíz pere alatt is elszenved, eltűr a harcok katoná.

Színház.

Péntek, szombat és vasárnap mind a három napon át Martos, Bródi és Jakobi szenzációs nagy operét ujdonsága a „Sybil” került színiro. A szép zenéjű operett a fővárosban is nagyon sok előadást ért el mindig szűfolt ház előtt. A darab érdekes meséjű és nagyon szellemes szövegűro Jakobi Viktor irt zenét. — A főszerplők közül ki kell emelnünk Petérdi Kélt és Sebestyén Jenőt, kik kitűnő játéku-zért és gyönyörű táncukért sok tapsot kaptak. Ti-hanyi Béla igazán élvezetessé tette az estélyt remek szép eszenű kellemes bariton hangjával és kitűnő játékuval. Feladta Margitot, a társulat jeles tagját nem kell dicsernünk. Közönségünk ugyis jól ismeri mű-

ijedten csapódnak fészkeikbe. A golya már nem kelpelel — hanem a legközönségesebb — foglalkozásához, az élelemszerzéshez lát. Elhallgatott a pástorgyerekek vidám furulyázása, el a kis gyermek pakjos nevetése.

A halál harcokelt az élettelt.

Megütözközt. S borzalmas volt az őssz-csapáng. Feláldozta magát a kezdődő életért a véghatárnál küzdő élet.

... Meghalt az öreg mester.

Azért riadt hát fel oly szivettőpön a templom kis harangja, azért döbönt meg mindenki és minden oly egyzertre.

Nem hívja többé a kis harang a jó kátort az Istou házába. Nem részesülhet az ég felő törő ének áldásainól. Nem hallgatja a falu apraja-nagyja a jó tanító szívet-leket nemeseítő szavait.

... Niucs többé!...

— Miért nem hívhatom? — sir fel a bánatos harang.

— Miért nem hallhatom szavát? — sőhajjók kicsinyek és nagyok.

A felelet késett, de nem maradt el.

vészi játékuát. Jók voltak még: Osanádi Irma, Boszorményi, Borbély és Torkos. — Bemélnék, hogy a kitűnő darabot még színiro fogja hozni Főreli igazgató.

Heti másor:

Ma hetőben Bernsteint világhírű színiurova a „Tolvaj”.

Kedden „Zenei hiszasszony”, operette.

Szardán „Déliab-utca 7.” Hajos Sándor steu zaciós nagy vigjátéka, itt először.

HIREK.

A fecské.

Alig látok fecskét —

Ez a kis madár is

Mintha kiveszöben,

Pusztulóban lenne:

Kedves csicsérgésük

Hajnál ébredéskor

Reggeli imaként

Nem jut a fülünkbe.

Üres, elhagyottan

Állnak a kis fészkek

S újakat sem raknak,

Élelemre váró

Okos fejszéki

Nem kacsintgatnak ki,

A kis fiókáknak —

Régi mese mondja:

Hogy fészkei a fecské

Békés helyen rakja

S ahol perpatvar van,

Szeretet hiányzik,

Helyét odahagyja.

Békétlen a népünk,

Szívünk szeretetlen,

Érzi a kis fecské,

Kerüli a poklot,

Elhúzódik tőlünk

Lelkesebb vidékre.

Zombory Gyula.

Mikor a temetőszél egybegyűlt falu népe előtt beszédet mondott a plébános, annak szivetrató szavaiból mindenki megérthette a feleletet:

— Mert mindenét odaadta!

— S amit szívi végetével a segédkező tanító ajkáról folhangzott a „Circumducorum me”, az emberek szemeiből könnyek pergettak, mert az a hang is éppen úgy szárnyalt az ég felé, oly könyörögően, oly esegőben, mint az öreg mester hangja. Mintha ebbe az ifjuba szállt volna át az a gyönyörűség hang és annak az elnémult szívnek minden érzése.

Most, hogy az ének után megkondul a kis harang, oly szépen összeillett sírásra az előbbi gyász-ének szomorúan esegő hangjával.

A harang is megtudta e szomorú eset okát. Megértette az előbbi énekből: ... mert mindöcsét odaadta.

Az özvegy esendes megadással sürte a szegycsapát, pedig szíve sokkal jobban zokogott, mint a kis harangé...

Mócsar Ferenc.

Irodalom.

A pápaválasztás jogtörténete és jételes joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történelmi fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekese és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrésről szigoruan tudományos, másrésről könnyed áttűnéssel élvezetes olvasmány. A világtörté. jelent. e jelentős mozzanatainak ismerete minden kultúrember tudásának szakszeges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészíti ki. A hetilapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámat készpénzzel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, Világ-krónika-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Ugyanígy megrendelhető a „Központ-Napló”, a legelősebb újjak a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— **Uj Idők.** A világtörténe legfrissebb krónikája, irásban és képeben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész történelmi történetét, az mind olyan tárgyi és szövegi képekben érdekesség, művészi bírálattal és lelkiismeretesen jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszélésekben és regényekben is egyaránt a szépirodalom spóliója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkesztő Tutek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kinyitólappal és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrásy-ut 16 szám. Mutatványzámat kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal — E kiadónak szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk.

NÉVJEGYEK

addig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában.

Berger Gyógy-kátrány-szappana G. Neill & Comp.-tól.

Kiváló gyógy. ajánlják és Európa legfin. általánosan a legjobb eredményt hozták mindenféle bőrküts ellen

különböző krónikus bajok és kúrák, valamint haj- és szálkór ellen. Tartalma és hatása a leghíresebb és leghatékonyabb a kórkezelésben előforduló lényegesen különbözik a korábbiaknál nagyobb tisztaság, gyulladásgátló, mélyen behatoló hatással bír.

Berger kátrányos kőszappana. Nekik és gyermekeknek nyhban hasznos kátrány-szappan.

Berger gőccsin kátrány-szappan. Többre kátrány nélkül a bőrre.

Berger-féle Borax-szappan pattanás, nagyrészt szapp. szilártsá és más bőrbajok ellen. Dörzsölje a tisztított bőrre 10 fillér.

Uj Berger (elődny. kátrány-szappana, kősz. hatása bőrbetegségeknél, fej- és szálkórban), valamint kiváló hajnövelő szer. 1. Szeg. 150 korona. Kéjben kifejezetten Berger-szappant G. Neill & Comp.-tól de számuk meg

Wien 1868. öblölő. tisztított. Aranyfőző. Wien 1818. és az 1890-18 évi párti világtalálkozások eredmény. Kétszáz minden gyógyírban, drágáiban és szálkórban. Nagyban G. Neill & Comp. Wien, U. Hellerstrasse 11-12. Budapeston nagyban és kisarban: Tóth József gyógyszerárban Király-utca 12. Molnár és Kőszegi, Thullner és Rottner, Kőbányász, Füzessy utólatnál, Radnóti Testvéreknél, Néssel Nádor és Kézai. Kérlek. Ártólatár. Győzőpár. Váci-kör. 6. Kisarban minden gyógyszerárban, jobb drágáiban és Matyeczékben.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatórium- és vizgyógyintézete
felnttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. **Gyermekek 7 éven**
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közölttekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versonyársainkat. Az élelmisség nem

ÁLLÓMÉNY

gyeobból, minthogy ne késünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül végünk igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megismerjük. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezem lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek dús raktára
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszeri ár 10 korona, félév 50 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyik szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:

Bánkovich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal Hegh-lőr 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazásában az alábbiak szerint.

A KATONANAP.

Nemes kötelességünk, hogy minél többször és többet írjunk róla. A cél, a nemes szándék, a hazafiú és humanus érzés mind kötelességünké teszi ezt. Katonának, a sebesültek felségelzése — szinte tiszteltetlenség mondjuk ki. Adóznak kell mindannyiunknak a célra. Nem lehet ezt eléggé hangsúlyozni. Most úgy aug. 20-ra halasztotta el a rendezés s nem vasárnap lesz, mint a másor előbb mondták, de ez az elhalasztás éppen arra való, hogy mindenki tudomást szerezzen róla s hogy mindenki későljön rá. Ünnepe nap lesz ez minden igazán magyarosan érző hazafi előtt, aki nemcsak szájával valja magát a hazaszlótlóknak, hanem szívében is éri idevát tartozandóságát. Nemes lelkesedésnek kell élnie mindannyiunk szívében e nap sikere iránt, hogy csak námi kis részeit is törjük fel annak áldozatkészség adományai és tartozásának, amelyet hőseink bátor katonáink a csaták terebére az itthon levők boldogságáért és nyugalmaért tannusitának életük feláldozásával. Nem maradhat senki sem tétlen, fukar e napon — Mindannyiunknak sorakozniuk kell a siker érdekében, hogy hazafiságunkat nemesak szóval, de egyuttal tettel is megmutassuk.

A nagy háború.

A háború vihara most tombol a legvadabban. Éjjel és nappal, hegytetőkön és szakadékokon, a fájdalom és a véráradatai fölött, a diadalérvés és az elkeseredés pa-

Harcéri levél.

tól: Goritsánky Ottó,

Ejzszak-Keleti harcér.

Milyen más erre minden, mint az armátia által „Hinterland”-nak nevezett területen!

Ha elgondolom, hogy a cenzúrák nyomaival: az újságokban féhéren hagyott helyekkel kapcsolatban mennyi indokolatlan ízelem, baljézés, szegződés fogja el otthon a közönséget és hogy milyen óriási kedélyhullámzást szél, ha a tegnapi ötezer ezer után ma csak 500-nak elfogásáról adnak hírt a lapok. — Nem tudom; mosolyogjak-e, avagy elszomorodjak a közönségnek ezen a naivságát megaportozott elítélendő kicsinyhiúságon. Ide kellene ezeket küldeni! Ide: Hadd lássák, hogy micsoda óriási arányokban mozog ez a világesemény. S hogy meggyőződésesnek róla, hogy a háboruban egyik fő kellék a saját erőben, mely képesegében, előrelátó, mindennek kiterjedő és megfigyelésben, teljes felkészültségben való megdöntethetetlen bizakodás. Kicsibizottság, ingadozás — bűn és nem csak hiba. Mert ezen mulhatik egy-egy mozdulat dugába dülte a vele — tudod, hogy mi az, ha egy pontosan működő apró részecskék álló masina egyik részecskéjét kiemeled, elrontod? — No hát ez az egész masina szerkezet felmondja a szolgálatot.

roxizmusában folyik az irtózatos küzdelem. Már nincs kétség aziránt, hogy a döntés a lengyel földön várható. A világháború moraja tombol, s a népek visszafajított lélegzettel bámuló tanui, a lengyel földi nagy színjátéknak.

Ágyunk Varsó alatt dörögnek, — de csodaszépek ezek a júliusvégi, aranyugárban — fürdő napok! — szinte kiváncsisággal nézzük, mi van odakint, határainkon túl, ahol ezelőtt éppen egy esztendővel kimondták, hogy pusztulniuk kell a világból. Néhány régi írást olvastunk, melyek kijelentették, hogy az offenzíva, a támadás, a gyors letripás az entente célja.

— A háború huszadik napján az orosz vilnai hadseregnek Kelet-Poroszországba kell vonulnia. A varsói hadsereg Berlin falai alatt álljon s a szerbek lovai ott táncoljanak Budapest előtt.

Hol van mindez a tébolyodott és gőgös hivalkodás? Az orosz hadsereg rémült futásban kényserülten hagyja ott a legfontosabb védelmi pontokat dédelgetett várai előtt.

A győzelem sora hatalmasan viszi előre törekvéseinket a cári birodalom katonai hatalmával szemben, amelynek végső letörése

érezetni fogja lesújtó hatását nyugati és déli ádáz ellenségeinkre is.

A hivatalos jelentések beszámolnak a kifejtett küzdelem rendkívüli hevéről, megjelölik pontosan a kivívott eredményt s elmondják azt is, hogy a fényes győzelmet a szövetséges német-magyar-osztrák csapatok vállalták munkájának a együttes, önfeláldozó, bátor harcának köszönhetjük.

A vert orosz csapatok visszavonulása közben mindent elpusztítanak, a mi utjának esik s a mezőn álló gabonát, lsten áldását is — mint a nép nevezi a kenyeret termő kalaszt — könyörtelenül fölgyújtják. Kutusov óta ez a leggyőzött orosz seregek rendszeres taktikája.

Visszavonulva főlegét s leromol mindent, hogy a győztesek, akik üldözve követik, csak pusztaságot találjanak maguk előtt. Persze felelik, hogy 1812 óta egy egész évszázad telt el s Napoleonnak vezete sem mult el nyomtatlanul és tanulságok nélkül a hadviselés történetében. Ma dus forrasok állnak rendelkezésére orosz területen s a diadalmasan előrenyomuló csapatoknak a háta mögött.

A Visztula—Bug között levő orosz arc-

Óriási támasz itt az a tudat, hogy otthon megbiznak az új harcokéban — munkálkodókban otthon! Mennyire felede minden fáradság, mily ruganyos s lesz minden, tulcszítókban szinte belezsibbadt izom a gondolatra, hogy „otthon”. Hisz az „otthon”-ért ennek békében maradásiáért, fejlődéséért, a mi drága hozzántartozóiért folyik a küzdelem...

Otthon! Szülő! Testvér! Szülő ház! Kicsi rózsabokros kertecské! Egy g-meskut! Valahol, a messziségből integető torony, amelyik alatt megkörteltek! Talán egy sirlomal is! Vagy valahol egy salugateres ablakban — muskátlik között vítez arája hazajöttét leső-váró kis leány! Egy csatákra vonult fiait! Ist-nhez könyörgő áldos anya! Az őzhon apa, ki — oadanta fiait — és maga viseli az őzhon nehez munkájának terhet helyettük!... Ez ez hevít. Ez tölti el az embereket hitetlennel képességű, fáradságbirással, az esetleges nélkülözések könnyű elviselésére és a háború borzalmának játszi legyűrésére. Ez és a szebb jövő reménye, amelyért itt a véres munka folyik és amelyik ti — otthoulrók — no szünetek meg imádkozni. De bizatok is benne! Bizatok, mert a ti bizalmotok, a ti — a győzelemben vetett — reményetek a mi legfőbb erőforrásunk, tamszunk, feutartónk és a pokol nehézségein is átsegítők...

...Egy feledhetetlenül kedves, békés helyen

időzést után tehát utra korokodtunk. Lőjás-futás, hogy minden rendben legyen. Téli meg könnyebb ruha, vízhatlan eszima a lovagláshoz és a sárbanakzálláshoz, egy kis hazai térszi, amiben majd odakünn nem lesz részünk. Aztán tea, bor és pálinka — amúgyancsak barátjává lesz annak is, aki soha sem elítélte. Egy-két fenykép, egy imádságos könyv (akad-e idő majd a benne lapozáshoz?) Aztán virágok tömkelege — mind kedves kiséző társ. És sipol a masina; lassan megdondottan megindul. A sziv egy percre hangosabban feldobban; a lélek kicsit elszorult és kiröppennek a zsebkendők s bucsuintások egyben elhessége az árnygondolatokat is. Aztán kemény-szivű katonává izmosulunk s ilyenek maradunk végig. Csak egy-egy percre lágyulunk el, amikor este a ragyogó csillagoktól kiverit menyboloztat alatt pihe-nőre téve, ágyrubombolás mellett szép csodásan megzólal a Minály szolgám, hűségese kisérőm:

— Hej, haduagy ur, mit is csinálnak most arra lefelé, amerre a gőccél szekér rudja hajol: odahaza!

Ót napig tartott az a! Az ország szívében fekvő nagy város az első részlet. Aztán innét a második, az érdekesebb. A rónáság, meg a rakoncátlan magyar faj, elmaradt — Ujjh! délifabos búzka magyar táj, mikor kerülés megint a szemünk elé!

vonal áttörésének legelső eredménye tehát az, hogy a szövetségesek elérték az ivangorod-lublin-kołmi vasuti vonalat. És elfogadták Lublint. Ez annyit jelent, hogy az Ivangorod várának védelmére rendelt orosz sereg további erősítést a bírodalom belsejéből ezen a vasuton nem kaphat többé; másrészt a visszavonulás útja is el van zárva ebben az irányban a vár őrsége számára, amelyet Woysroh csapatai délről és nyugatról már napokkal ezeltől körülzártak. Marad ugyan számára még egy vasutja, amely északra Varsóba vi z. s egy másik, amely északkeleti irányba nyúlik. De ezeket az összeköttetéseket is a legnagyobb veszedelem fenyegeti — még pedig nemcsak Mackensen seregtől, amely rohamosan tör előre Ivangorod mögé, hanem észak felől is, ahol Woysroh serege Koszenyicénél. Ivangorod fölött átkelt a Visztula jobboldalára s immár kardját nyujtja a délről feltörőköv Mackensennek. József Ferdinándnak és Marwitz tábornoknak. A hadmozdulatok ilyenén követéséből könnyen előrelátható, hogy Ivangorod — csakhamar teljesen el lesz zárva az orosz világtól.

Ez a második, a következő napokban várható eredménye a Bug és Visztula között megindult újabb offenzívánk fényes sikerének. De bizat egy további ragyogó perspektíva, amely a zseniális haditerv egészéből természetesen, logikusan és önként következik s amely szebbnél szebb, emlékezetes és dicső győzelmeinket betetőzi és megkoronázza az északi harctéren.

És mily különös teremtmény is az ember! Mások a gyorsavat is lassu járásu. Csakhamar, csak gyorsan — vágtestünk! Most talán a tulrakott tehervonatnál is, osigalansággal mászva is — szinte utolsóvora volt a menésünk. Hogyok élénk köklett az utolsó hegygerinc, ahogy slyagotok az utolsó magyar bakterházak (rajta a felirat aszanyji betűkkel: Eljen a haza!) azért csak minttha otthon letünk volna: mindenfelé magyar szó, magyar beszéd, magyar nóta, amivel a büszkeség és keserűség szakadt fel öreg, derék, derős bajzus magyar népfelkelők szívéből.

Aztán vidéken át, amit az otromba orosz tuloró előzönlött, ott a nyomok: egy-egy felpörkölt ház, kidült oszlop, szétszórott butorok törmelése. Egy gránát-gödör, ágyú-öteg állás, meg sok egyéb. De a magyar vitézek dicső harcteremtéség adott „nemulass” a muszkáknak. Nem ment ugyan oly könnyen, mint ahogy egy küllemetlen legyet elfriccskáz az ember az orra hegyéről, de sikerült. És ma, amerre a vonat csak elhalad — sok-sok gyerekekendőt lobogtatva, torkaszakadtából ordítja, hogy: „éljen a haza!”, „Isten áldd meg a magyart!...”

És az ötödik napon reggel, kora-kora hajnali órákban megérkezettünk rendelkezési helyünkre. Az új leple borult meg a tóra, de a hajnali szürkület bitorokra kelt véle. És az utóbbi győzött; talán nemcsak, mert így van ez a természetörvények rendelkezés szerint, hanem mert a világség, a derű, a fény, a dicsőség az első s csak időnkénti megszakítója ennek az árnyék, a homály, a szomorúság

Győrünk a városba. Őrészlelváltás volt:

Gallwitz tábornok serege Varsó fölött közeledik a Bughoz, udvariassan északról élébe sietve mintegy a délről várt szövetséges seregeknek, amelyek Ivangorod körül, zárása után, egyesülten Mackensen és Woysroh vezérlete alatt száguldanak föl fennen lobogó, diadalmas zászlók alatt a gyönyörű találkozóra — Varsó mögött. Ez a jövő napokvagy a közeli hetek biztató kilátása, tündöklő reménysége.

Ez hevíti a mi lelkünket s ez dermeszti meg ellenségeink szívét.

Az igazalmas tragédia elérkezett legfeszültebb jeleneteihez. Most dől el északon a világ, aború sorsa — s mindenek láthatják, hogy a mi makulátlan országunk, a mi felsőbbiségünk, amely katonáink lelkeiből sugárzik, hódítóná tette fegyvereinket s megintgathatatlaná az élethez, a nemzeti függetlenséghez és a nyugodt, szabad fejlődéshez való szent jogainkat.

Lovag Sypniowszky György dandárparancsnok.

Nem először foglalkozom soraimban Sypniowszky ezredes személyével. Hamisít mondanék, ha nem azt írnam, hogy az ő egyénisége, hódai vitézsége, hadvezéri talentuma, önfeláldozó készsége engem igaz eszűdőlőjává tett. Mert a jelen időviszonyaink szemléleté különösen megtanított arra, hogy az olyan férfit, az oly nagy katonát megcsodáljam, amilyen lovag Sypniowszky György. Sokszal felismerétek, megszólított, próbálták megtépnéni egyéni értékét ködként anyézsett el minden erőfeszítő s feltökény,

— Vigyázz! Jobbra nézz! — hangzott a magyar komandó.

Az utón német magyar és lengyel feliratok. Sok katona minden rendű és rangu. Aztán hogy nappal lett és az élet lüktetni kezdett, megindult a háború forgalomban, amiről a legelőkelőbb fantáziá sem alkothat fogalmat magának. De ennek közlése majd találkozásunkkor lesz mód.

Reg, megöröszödött hátú alízatos zsidók hosszú szemöldököt alul félve pillantának fel, ahogy inkább lovpa húzódnak végig az ereszek alatt s földig halovpa mély tisztelettel rebogik el reggeli köszönésüket Szegedények! Mit szenvedhetettek ezek az orosz ualom alatt.

Arrább egy tisztá ház, tükörveg ablakain át jámbor tehének kundikálnak ki. Orosz ide pánlítás s a háború moráljának egyik megnyilatkozása. Nem vihette már el a muzsika, oly gyors volt a mi előnyomulásunk.

Az ember agyában nem marad egy sejtéseske sem titélenl: mind-egyik működőese helyeződik. Ez a sok minden látottat fogja fel, emez analizálja, az megrögzíti, amaz kritizálja. Hiába no, alighanem háboruban találták ki azt a bizonyos közműndást, hogy nem képtelen az ember feje, hogy mind-ent tudjon. Pedig hely érdekes ott mindent tudni, vagy legalább is mind-nbez tudni.

Felrobant hid, újra építve. Lepörkölt ház romhalomra, aztán lárna: koszik zaja, patkócsatogás — ah, város ördögök vágatnak el. Vörös ördögök!

A prémes, tatykos buta húzal népség is, a

irigy rágalom, ha jobban utánanézetem a fényállásnak. S aztán jött a királyi kinttetés, a Vaskoronarend, a Lipótrend s akkor láttam csak a legfelsőbb elismerés fény özönében Sypniowszky tisztá fölénjét, hódai nagyságát a megszólások árja felett. S most dandárparancsnok lett Sypniowszky György. Nem kis örömmel rom ezt le.

Nem régebben egy egész kis hadsereg tisztelt voltam együtt. Nem voltak huszasok. S ezek szavai-ból mindentűt azt olvastam ki, hogy Sypniowszky hiruves ember lett egész hadseregünkönben. Ismert neve, vitézsége, hódai tetteinek sorsa, jó lelke s uri modora, és ezek a kiválóságok a monarchia tisztikárának nagy részénél — akkikhez eljutott a hadjárat alatt végzett tetteinek híre — kiemelte őt a huszasok sorai-ból az általános tisztelet trónusára S az ezred vitéz parancsnokává együtt emelkedett hírbén és névbén a hadsereg előtt A huszasok neve csodás fényben ragyog mindentűt s a huszas szellem, a huszas vitézség pártatlanul állt a monarchia küzdő hadseregeiben. Nem egy alkalommal tapasztaltam én ezt. Valami megkülönböztelt tisztelet és csodálat dicsőfénye fújta körül mindentűt ezt az ezredet. S ha oka után kutattam, megálaltam azt az ezredparancsnok egyéniségében, amely gazdag forrást nyitotta meg a megbecsülésnek. S az ezred több kinttetésében részeseül parancsnokának kinttetésével. De a legnagyobb kinttetés most érte, amikor ezredese dandárparancsnokává lett. Ott maradt továbbra is Sypniowszky kedves ezredé kötelékében, de nagyobb hatáskörrel.

A 31. testvérezred is alákerült. Nem családunk, ha azt írjuk le, hogy Sypniowszky majd most mutatja meg igazában hadvezéri talentumát, amely most már szélesebb érvényesítési teret nyert a magyar fegyverek diadalára és dicsőségére. Reméljük, hogy városunk vezetésége is tudni fogja most kötelességét s örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy Sypniowszky ezredese és honvédszerződés kinttetésese alkalmasból udvözlí majd a hőselkü dandárparancsnokot, akinek kinttetésében a várost is kinttetés-érté, mert Sypniowszky dandárparancsnok szível a lélek a miénk, nagykanizsaiaké.

Dr. L. J.

kaftános s szegényes cökmökjait girhes lovával ron-tató zsidó is, meg mindenké — a világ minden népe szinte átzelemlett tisztelettel nem feléjük. Aztán egy ép ház. Valami „Hoesie Girzuwsky” cecéblá rajta Nyilvász izraeli atyámfia. De háza ép, sérteitlen. Mi az, a kőző népség nem dulta fel? Nem. De a ház erese alatt X. Pius képs és néhány szentkép. Talán ődönász üzletéből vette elő a kozak-inváziók s gondolta: ez megérdé házat. Mert így — itt tapasztalható logiobban — ha az ember saját erejében ingadozik, ha az ellen embereséges erő-zésére nem számítatik, ha már-már a kétségbeesés örvénye csak össze feje felett, akkor eszébe jut az ég s akkor a fáhatatlan, a nagy, a hatalmas, a feleltünk Aló Erőhöz, Szeretőhöz, Segítéséhez fordul.

Bum-bum! halljuk a bömbölést Aztán az elhuzott megnyujtott bögsését a nébz s öreg ágyuknak. S visszhang, fel-lel nincs, legalább nem halljuk. De amit lassan togetünk előre és meg-megujjal a puffogás és bögsés, a lalkékből váltódik ki a visszhang. Egy érzés, amit leírni nem lehet. Egy érzés, amely lázba hoz s kizugyítja az arcát. Egy érzés, ami ragyogóvá teszi a szemet. Egy érzés, ami végtele boldogságot ébresztő öntudattal tölt el. A mi fiasuk, a mi testvéreink győzelmének híroúké s bömbölése és öreg agyu bögsése. A mi, a magyar dicsőségét, a mi ármádiánk fényét, ragyogását hirdeti, amit — várjatok csak — bámaiava fogtok esz-dálni mindnyájan, csak meg ne ronduljatok, csak kihittétek ne loygetek és ne szűnjeteek meg bizni, meg remélni!

S z i n h á z .

Három nap krónikáját tartalmazza a sorok. Hálisan szólunk színművészeinkről s játékaikról, mert a jelen sivar és szomorú napjaink derűt és vigort tartalmaz hoznak a lelkebbe. S az emberek keresik is a tisztá, nemes, derült élet örömét, amely a művészetből kiárad, mert szorgalmasan látogatják a színházban az előadásokat. Hátfőn este Bernstein (ford. Jókai Sándor) „Tolvaj” című színműve volt soron. A hatalmas lelki motívumok felépítő darab igaz művészi interpretálására talált. Mondanunk is fölösleges, hogy Konrád Ilona művésze adta a siker aranyát az előadáshoz s az tette fénylővé s ragyogóvá azt teljes egészében. Erősen s tartalmasan mutatta meg művészi erejét s az csodálata méltó lakást váltott ki a néző közönségtől. Az illuzió teljes volt s a való élet körülményének lelki r-flexiói ragadtak át Konrád alakítása nyomán a közönségre. Jó volt mellette Zalai Margit finom játéka mindenkor dícsért s elismert művészi alkalmat. Gözöny, Kovács, Baranyai s Pap István szereplésükkel mindannyian a siker tetőzésére törekedtek.

Kedden „Zsuzsi kisasszony” vonzott telt házat. Az előadás a már méltóan előlást ismert kereteiben folyt le.

Szerdán „Delibáb utca 7.” Hajós vigjátékának bemutatója volt. A korszerű fonákosság szarkasztikus bírálata szülte e darabot s azoknak sikeres bírálata. Hogy a tulajdonképp nem mondt, azt bátran mondhatjuk. S e miatt szinte az előadások réme, az unalom is előtérbe jutott. Művészeink lelket adtak ugyan az előadásba a darabba, de annak olykor túlzásait is túlozták. Konrád Ilona és Fekete Rózi Tihanyi, Kovács, Baranyai és Zalai Margit játékaikról emlékeztünk meg ismét megkülönböztetett szavakkal, amelyek a dícséretet tolmácsolják játékaikról.

A következőkben a közeli napok műsorát adjuk: Csütörtökön „Irek a háborúban” nagy operette ujdonság, itt először.

Pénteken „Lengyelvér” operette ujdonság. Szombaton és vasárnap „Vörös ördögök” operette ujdonságok kerülnek színpadra.

Kritikusk.

H I R E K .

Uj címzetes püspök.

A hivatalos lap szombati száma közölte, hogy Bibornok Megyeispüspök Ur Ó Eminenciájának felterjesztésére a király Őfelsége Dr. Rédey Gyulát, a vesprémi székeséptáplán nagypüspöki oltalmi címzetes püspökké kinevezte. Ez a kinevezés öröme a káptalanoknak, dícsősége az egyházmegyének. Honoralma azoknak az érdemeiknek, melyeket Dr. Rédey Gyula mint aulista, később éveken át e város plemában, jelenleg pedig mint Őminenciája helynöke szerzett. Elismerése azoknak az egyéni tulajdonuknak, melyek személye iránt tisztelő szeretetet parancsolnak mindazok részéről, akik vele érintkeznek. A központi papság, a város polgársága s az ismerősök siettek is, hogy új méltóságában szívesen üdvözölhessék.

Az új püspök ur nálunk nem ismeretlen, mert itt járt a múlt évben s a kath. Legényegylet nagy estélyesen magas szintű előadást tartott.

— Nagy Győző az ifjú kauliszai hős, ki ne ismerd őt, Nagy Lajos tanító szöke arcu vitéz fiát, ki a déli harctérről az északi harctérré került s kiról vitéz katonái a legnagyobb dícsérettel s elismeréssel nyilatkoztak.

A szöke arcu ifjú alig ráta le a gimnázium porát, önként jelentkezett a hadseregbe, hoi több hónapot át példánzó bátorsággal s vitézséggel harcolva, miut örömmel értesültünk az első osztály nagy zstát vitézségi érdemmel leti kintutetve.

Készseres örömmel regisztráljuk e hírt, mert Nagy Győző nemcsak hős katonás, de kedves verselő is, ki lapunkat verseivel több ízben felkereste.

Visszeje e kintutetést büszkeséggel, mi pedig a legméglegben gratulálunk hozzá.

— Isztantisztelet. A háború első évének győzelmes befejezése alkalmából országsszerte, az összes felekezetek templomaiban hálaával adóznak a seregek Urának. A nagykanizsai iir. hitközség templomában a hálaadó isztantisztelet f. hó 7-én, szombaton, a d. e. 10 órákor kezdődő Muszta-ima keretében lesz megtartva, miről is a hitközség tagjai ez uton is értesítetnek.

— A helyszerezőnk kérelme. A helybeli cselédhelyszerek kérelemmel fordultak a városi Tanácsosok aziránt, hogy a cseléd helyszerezési díjazásba oly képen módosíttassék, miszerint a helyszerezőnek a gazda is s a helyszerezett cseléd is 2-2 koronát tartozzanak adni. Hogy a jelen súlyos megélhetési viszonyok között s szorony kívánság indokolt azt senki el nem vitathatja. De indokolt különösen azon szempontból, hogy épen a jelen nehéz megélhetési viszonyok között s cselédtartó gazdák száma is öszszesugorodott s így e szorony felelemelő 2-2 koronához is ritkán jutnak a helyszerek, kiknek száma a legutóbbi városi közgyűlés után eggyel szaporodott is. Mindenesetre reméljük, hogy városunk vezetősége s hasznos missziót betöltő egyének kérelmét nem fogja elutasítani.

— Miért drága a marhahús? Mert a mindentől mérsáros uraknak egy tettsik.

S miért tettsik? Mert most a jórával marha első kgrammonkin 1 K 80 fillér, egy marha bőr pedig 80-90 korona — Ezért a jórával hus 5-6 korona, hogy a mérsáros tokintetes uraknak egy-egy darab marhán legalább is 100 korona üsse a markukat.

S ezt nem akarják megérteni. Magyarzátot nem tartnak, a matematikában ők mindenképp jártságabbak. Hja az ő kalkulussik hottentotta nyelven vannak, ahhoz holmi közönséges kanizsai halandó nem érthet.

Azokban nagyon is helyenvalónak tartanók, ha városunk néhány darab marhával kísérletet tenne s bejazzolná, a mi nagyon is könnyű lenne, hogy ilyen árak mellett legalább is 25 percentum olcsóbban lehetne a marhahúst mérni s nem kellene az, amugy is megszarolt közönségről még a bőrt is lenyuntti.

— A kik mindig panaszkodnak siránkoznak a vádoskodnak, hogy Nagykanizsa város nem gondoskodik a lakosságáról, annak élelmezéséről s megélhetéséről megkönnyítéséről, sőteten látó okajukat tegyék le s tekintsenek bele abba az

örítási munkába, mely épen az érdemben a rendőrség keretében állandóan folyik, s hasonlíták össze más nagyobb városok tényleksével, befogják látni, hogy városunk e tekintetben a legelsőők közé sorozható. Hogy csak egyet említsünk, pl. Pécs városában személye és O-listát már vagy fél év óta csak orvosi rőcsejre, kenyér pedig csak utálvány állónében kapható. Piacán egy liter tej 36 fillér, egy-egy tők 80 fillér, paradicsom 70 fillér, paprikának híre sincs, s a gyümölcs is drága pénzben vásárolható. Mig nálunk a vetőmagtól kezdve a togerin, tengeri halon s fácánokon befejezve minden élelmi cikk a lehető legminimálisabb összegbe szerzethető be, úgy hogy számtalan vidéki városból érkezik meg keresés az élelmezési osztályhoz utbaigazítás és tanácsadás szempontjából.

S mégis őz Uristen, hányan javeszékelnok zugodónak, hegz ez a mi városunk meg van állítva, fej nélkül elhagyatottan áll, mert nem székli a Polgármester ur mindenképp mindennap az asztalára egy kövér libát s melléje oleón egy kis vörbörben is, hogy annál hangosabban ordíthassanak elfogult rosszmájúságukban.

V a r s ó e l e s e t t .

Lengyelország fővárosát a németek megszállták.

Budapestről táviratosítást a főhadiszállásról jelentik, hogy Varsót, miután az oroszok kintitették a német csapatok megszállták.

A világháború második esztendei szakasza világreputott szenzációkkal kezdődik. A tönkrovert orosz fejezített rendtelenségben menekülnek ki Lengyelországba s a vert hadak kénytelenek voltak a világ egyik leg hatalmasab várárt Varsót kintitieni. Varsó megszállásáról a ma este hivatalos német jelentés közöl bővebb részleteket. — Városunk az örömhírre tüstén lobogósdított öltött. A polgármester felhívására este fáklyamenettel ünneplik meg fegyverünk ez újabb győzelmét, s ez ünneppen a katonaság is részt vesz.

— Elvesztett egy Manna című német imakönyv. A szives megtaláló hozza el a Hadsegélyző Csangori uti helyiségébe, ahol megfelelő jutalomban részelt.

— Egy könyv sikere. Lapunkban bőven ismertették pár évvel ezelőt Dr. Fenyves Ferenc polg. isk. igazgató földiuket Differentiál és integrál számítás című munkáját. Mint értesültük e rövid idő alatt a könyv öszsz példányai elogytak és jelenleg sajto alatt áll annak második kiadása, mely ismét Kilián Prigyes m. kir. egyetemi könyvkereskedés kiadásában jelenik meg. Itt említyük meg, hogy ugyancsak Kiliánnál került kiadásra Fenyves dr. egy újabb terjedelmes és már szitén sajto alatt álló könyve Altalanos mennyiség elmélet címmel, mely mű ára 10 korona lesz.

Adjuk elolvasott újságjainkat és folyóiratainkat a Hadsegélyző Fehér Kereszt osztályának!

— Kintűnő ellátást nyerhet 2 jobb családból való gimnázista tanuló, esetleg zongora használattal. — Cím a kiadóhivatásban.

Szarkesztői üzenet.

— Z. Gy. Báránd. Mindnare örömmel várunk s kérjük a baigért verses elbvszéseköt. Igen csodáljuk, hogy a posta oly vétkes. Mi rendszeren kérésre szerint küldünk mindent, mindig. A pótlás hamarosa megy. A szedők panaszkodnak az irás miatt, amikor korholtuk őket. Sok-sok üdvözlét.

Irodalom.

A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrésztől szigoruan tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatainak ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kiadó lapot melegen ajánljuk olvasónk figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/c. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványszámot készsággel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-kronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetemen-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Nöplap”, a legolcsóbb új-ág a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők. A világháború legújabb krónikája, írásban és képen az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világháború történetét, azt mind ott találjuk a négy világháború képeiben. Érdekes, művészeti művelés és „lököl” izlés jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, elbeszélésekben és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutsok Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészeti kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félre 6 korona negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrásy-ut 16. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kiadványon szerkesztett Képes hetilapot mindenkinek melegen ajánljuk

NÉVJEGYEK

oddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

Berger Gyógy-kátrányszappana G. Hell & Comp.-től.

Kiváló proszek ajánlják az Európa legtöbb államában a legjobb eredményt hozó kátrányszappant.

bőrkiütés ellen

Kezletesen krónikus bajok és kiütések valamint haj- és szakkálkorpák ellen. Tartalmuk az ázsiai fakarsanyi és legyregesen-alkiből áll. A kerékekkel szembe forduló lényegesen-alkiből áll. Milyen bőrbajoknál nagyon hatásos.

Berger kátrányos kényszappana.

Működik az gyermekeknek sebzőbb hatásos kátrányszappan

Berger glicerin kátrányszappana.

Többféle létezik náltól a bőrtől.

Berger-féle Borax-shappan

potlanság, nagylés, csuplú, miteser és más bőrbajok ellen. Durvuló állapotoknál együtt is hatásos.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

Kiváló hatásos bőrbetegségeknél, fej- és szakkálkorpáknál, valamint kiváló hajnövekedést ser. 1. Éveg 150 korona. Képes kifejtésben Berger-shappan G. Hell & Comp.-től és más meg.

Uj Berger helyekény kátrányszappana.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felnőttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltétek nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az elemesség nem

ÁLL

egyéből, mint hogy ne késsünk egy pillan-
tig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zala: Kozlony” hirdetési rovatát, mert ott
határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid
idő alatt meggyőződik az eredményről,
annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zala: Kozlony”
rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel-
lenzi, hogy

AZ

ezen laphon megjelenő minden hirdetésnek
kellő haszna van. Szemesnek áll a világ,
vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokbán
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hetfény és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszeri évre 10 korona, félre 6 korona, évente 2 korona. Bő. ill. — Egyszeri szám ára 10 fill.

Feladvány szerkesztő:

Báné Kovács János

Főszerkesztő:

Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1

Telefon: 182. — Hirdetések díjazásában az alul.

A дума ülésezik.

A szövetséges seregek mérföldes eszmékkel haladnak előre Oroszországban. A központi hatalmak dicsőséges csapatai gyelmesen nyomulnak a kitűzött cél felé Búszken. Örömmel tekintünk a térkép felé né, lesújtva, megtörve és ideges félelemmel szendelik a visszavonulási utat az oroszok.

Vagy talán vannak Országban is olyanok, akik ninesenek lesújtva, akiknek nem fájdalom a hivatalos fájás, akik nem érzik a tragédia szelét, hanem ellenkezőleg dobogó szívvel és élcselő reményekkel lesik a híreket, melyek a Bug, a Visztula a Narev vidékéről jönnek.

Hiszzen a szövetségesek minden győzelmén a cárizmus hatalmának, az orosz autokratizmus és bürokratizmus erejének gyöngülését jelenti és minél inkább gyöngül a cárizmus ereje, annál több kílátása van az orosz népeknek, a falsi muzsoknak és a városi proletárnak, a kiuzsorázott luteiner-osztálynak, hogy kivívhatja az őt mint embert megillető jogokat.

Szibéria előszobája, a дума újból megnyílt és újból ülésezik. A дума összeült é

maga ez a tény a háborús Oroszország belső megtörtöttségét jelenti.

Oroszország jelenleg az egyetlen európai állam, melynek kormányformája absolutistikus.

Jellemző azonban az Oroszországban uralkodó ellenzéki hangulatra nézve, hogy dacára az 1906-iki reaktív választójogi törvénynek, mégsem sikerült az ellenzéket letörni, hanem az alkotmányos demokráta — kadettek és szocialisták még mindig számottevő táborral rendelkeznek, sőt ha a mérsékeltan szabadelvű októbristákkal és a nemzetiségek (lenyelvek, ulronomisták) képviselőivel együttműködnek, akkor övek a többség a jobboldallal és a nacionalistákkal szemben.

Az alkotmányért, népszabadságet és polgári jogokért küzdő orosz politikusok közül egyre jobban kiválik a дума elnökének Radsiankónak márkás egyénisége. Ő a jelenlegi Oroszországnak kétségkívül legérdekesebb és legértékesebb egyénisége, akivel szemben a cári uralom szolgálói a Garemykinek, Sasanovok, Pariskievisek kiegyenlítettellen inferioritásbaú vannak.

Mellette Miljukov egyetemi tanár, a kadetok és Gueskov az októbristák vezére

vá nak ki az Uj-oroszország előharcosai közül Ma még nem az övek a hatalom, de a haladás útját feltartani nem lehet.

Tekintve, hogy európai Oroszország területe több mint 5.000.000 négyzetkilométer, tehát, ha el is veszti Lengyelországo és Kurlandot — mondjuk kb. 200.000 négyzetkilométer — még mindig Európa legnagyobb állama marad és ha erejét népének megelégedettségéből és jólétből fogja meríteni, akkor a jövőben külpolitikája is inkább számíthat sikerekre, mint most. Minél inkább fog érvényesülni a megújuló Oroszországban a demokratikusság, annál hamarabb lesz képes a háború okozta vesztéseket kilyverní és az európai hatalmak koncertjében ismét tekintélyes helyet elfoglalni.

Munkás jutalmak.

A soproni kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a korfűlet beli munkások számára fentartott és ez ében kiosztásra kerülő munkás jutalom díjakra. A jutalmak egyenként 100 K-ból és elismerő oklevélből állanak. A díjakat az iparkamara előterjesztése alapján a kereskedelmi min. kir. Miniszter oly ipari munkásoknak fogja oda ítélni, kik egy munka adó mülhelyében megszakítás nélkül legalább 15-évet

7 vörös + -es vonat.

Csapongó kedvvel duhaj legények,
Sok száz vonattal mentek csaláiba,
Kokárda mellen... csakón bokvéla...
S zeigelt a sok telkes hazafias nóta.
Éppen mintha nászutasz lenne,
A kocsikat koszorú meg zöldág díszítette.

Aztán a nóták helyébe ágyuk szava döngött...
Keresztül lótt mellkasokból ezer halál hörgött...
A kezéből kiesett a fényes kard s a puská,
S embervérrel lett behintve hegy, völgy,
(mező, pusztá.)

S jönnek vissza a vonatok sok ezer legénynyel,
Koszorúk és virág helyén nagy vörös keresztrel,
Nem hangzik az utvonalon dal, fűty, tréfá,
Jének,
Fehér ágyakon fekszenek a duhaj legények.

A vörös keresztel vonat fut az éjszakában,
Fehér ágyak egymás fölött minden szakaszaiban,

Hosszu vonat!... Elejétől alig látni végig,
Ablakon át a betegek arca kifehérlék.

A kocsikban csend van, mintha halottas ház lenne,
Néha egy-egy nehéz sóhaj száll a levegőbe —
Vagy egy lompa elhunyott „jaj”... s kivül
[a sötétben,

A vonatnak kerekéi zúgnak bisz ütemben.

Gyászmenet ez; sok szép álom s tervek (temetése,

Hív szerelmek, boldog nászok megsemmisülése...
Sok ezer szív zokogása s millió köny támad,
Valahányszor megállenek a hófehér ágyak...

A vonat fut, bele nyeljed az éj sűrűjébe,
Fűstje, mint egy gyászlobogó ott lebeg fölötté,
A kocsikban szótalanok a duhaj legények,
Sziveikben most halnak el szerelmek,
(remények...)

Zombory Gyula.

Apró ólom-ördögök.

Irta: Kálmán Dezső

Azokról az ólom-ördögökről írok én most, amelyek minket betűvelő embereket és asszonyokat szoktak háborgatni s olyan táncot járnak ellátunk, mint Tóti Dorka boszorkányai a Szent Gellért-hegy tetején, a rendes hivatalos éjféli 12 órakor.

Ki ne olvasta volna a „Tamás Bátyja” kunyhóját. Olvastuk bizony mindnyájan ezt a renek munkát, amely előhírnöke a rabszolgatartás eltörlésének Amerikában; olvastuk pedig gyermekkorunkban a gyermekészező mért ügyes kivonatokban. Később pedig a maga nagy egiszében. Ezt a hatalmas művet, amely korszakalkotónak mondható, írta Bechler Stove Henriette asszony. Nem tudom jól irtam-e le nyelvtanilag e nevet, mert hát a magyar anyanyelvemen kívül „párisul”, „berlinül” valamikesek csak értnek de „londonul” és „newyorkul” nem tudtam megtanulni, korlátolt eszem nem tudván megérteni, hogy a Shakespeare miért Sekszpir, a Reoapulation miért Wikupolejusos és a Soutever két micsoda okból kell Szodriennek mondani

Nos hát a Tamás Bátya kunyhójának világ-szerte híressé vált itónője a legnagyobb élvezettel olvagatta saját remekművét s tovább vett egy ha-

töltöttek s ez idő alatt szorgalmukkal, és megbízhatóságukkal pályatársaik közül kiváltak: A jutalom oda ítélese iránt az ipartestület után a munkaadónak kell az iparkamaránál előterjesztést tennie és pedig ez év szept. hó 15-ig. Részletesebb felvilágosítással kívántra az ipartestületi jegyzői iroda szolgál.

Színház.

Hétfőn „Az éjjeli ór” rendkívül kacagató, szellemi pikáns nagy bohózat 3 felv. került színpadra. Irta: Amont és Nancey. Fordította: Mérey Adolf. A kitűnő bohózat a Magyar Színházban sok előadást ért el mindig zsúfolt ház előtt. Itt is szép számu közönség nézte végig a rendkívül szellemes bohózatot. Az egész előadás alatt a közönség nagyon jól mulatott. A darab főszereplői Gézőny Konrád, Sebastyén, Fekete Rózi és Papp István voltak, a társulat legjobb erői. Főlegesen őket desírunk. már sokszor meggyőződöttünk igazi művészi játékukról. — A többi szereplők is jól megállották helyüket.

„A rablótárolg” 3 felvonásos színdarab szerdán este szép számu közönség előtt került színpadra, melyben különösen Gézőny Béla s Konrád Ilona tündettek ki magukat precíz játékkal s alakításukkal sok tapsot aratva. A mindenkor kedves Zalai Margit, Tihanyi Béla, Borbély Sándor, Papp István s Kovács Imre sem maradtak mögöttük, sőt kellemes és kedves játékkal egy emlékezetes szép estét szereztek a darab szemlélőinek.

Heti műsor:

Csütörtökön „Vándorfecskék”, operett-újdonaság.
Pénteken „Sybill”, általános közönlvénnyel.
Szombaton „János vitéz”. Tihanyi bucsustélya.
Vasárnap „A Próbaházasság”, Sebastyén bucsuja

Hétfőn „A varázskeringő”. Petérdi Etel bucsufelöltésével.

sonló szabásu nagy regény, azután irogatott kisebb-nagyobb apróságokat igazi annóval.

Egyszer aztán a toll kihallott kezéből és többé nem írt semmit.

Ugy történt a dolog, hogy egy estélyen valami újságröféle ember beszélde keveredett a híres írónóval.

— Hányadik kiadást ért már a „Tamás Bátyja kunyhója”? Ugyebár ötödiket? Bámulatos eredmény egy év alatt! Kár, hogy sajtóhíbak csuszak bele!

— Sajtóhíbak! — szörnyűkódott Henriette asszony.

— Igen, igen, — erősködött a yankee — még pedig értelemszerűen? Ki volt a korrektor?

— Én, meg maga a metrompás!

— De azért a sajtóhíbak mégis ott maradtak!

Becher Stowe asszony hamarosan átnezte a könyvet, megtalálta a sajtóhíbakat, azután a könyvet eltette egyik szekrényének rejtett fiókjába, környezetének megparancsolva, hogy sem könyvet, sem irodalmi munkásságát soha többé ne merjék előtte megemlíteni, letette a tollat, többé nem írt.

— És mindez a kis ólom-ördög műve volt.

HIREK.

Halálozás.

Belus Lajos városunk egyik közisztelenben álló, kedves megjelenését alakja hunyta örök álomra szeméit Ugyis mint egyén, ugyis mint gyógyszerész általános tisztelnek örvendő, jótékonyasága pedig köztudomásu volt mindenek előtt

Szervi baja, mely hosszú idő óta ágyba döntötte, végre megörölte s immár csak az emlékezőse marad mindnyájunk felköiben, kik kedvesen gondolunk mindenkor reá.

Gyászjelentése a következő:

Alulírottak mely fájdalommal tudatjuk, hogy Belus Lajos gyógyszerész jótékony áldásúis életét hosszas szenvedés, a halotti szentség feladása után 1915. évi augusztus hó 11-én este 8 órakor befeljezte A boldogult hült tetemei 1915. évi augusztus hó 13-án, pénteken délután 5 órakor a Saichenyi-téri gyázházhoz a róm. kath. szentegyház szertartása szerint beszenteltetnek s a helybeli róm kath temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetnek. Eggesztelő szent miséldozat a helybeli plebánia templomban 1915. évi augusztus hó 13-án délutél 10 órakor fog s Mindenhatóknak bemutatattuk. Nagykanizsa, 1915. augusztus hó 12. Áldás és béke lengjen a drága halott halmvai felett! Merkly Antalné Belus Anna, öz. Dr. Tuboly Gyuláné Belus Paula, öz. Veber Károlyné Belus Teréz, Belus László, testvérei Dr. Merkly Belus József, fogadtató fia. Merkly Antal, sógora ifj. Merkly Antal Merkly Lajosnak, unokáécsel.

— Imaház megnyitás. A Kadár Lajos lelkes családjában előfordult vörheny betegség miatt hatóságilag bezárt ref. imaház (Batthyány-u. 16. sz.) aug. 15-én vasárnap d. e. 10 órakor tartandó istentisztelettel ismét megnyílik.

Uhländ, a hírneves német költő már nem volt ilyen érzékeny. Mikor 1815-ben költeményeit kiadta eme rigmussal ajánlotta a nagyérdemű publikumnak:

„Lieder sind wir; unser Vater
Schickt uns in die weite Welt.“
(Dalok vagyunk, im világga
Édes atyánk most bocsát.)

Hát bizony az történt, hogy a „Lieder”-ből az ólomördögöske kilopta az „I”-s lett belőle „Lieder” (bőr). Ezzel a bér-el aztán folyvást hosszantották költő kollegái a költőt De fel se vette.

Egy költő kedélyű német asszonyunk, kinek férje Schäfer névre hallgatott az jutott eszébe, hogy sir-verset írjon drága férje emlékére. Meg is írta, még pedig nagyon szépen. Csak hogy az ólomördögök beleszóltak.

A vers így kezdődött:

„Ach Schäfer lieb ich nie!“
Ah! Schäfert szerettem én csak.)

Igen ám! De az ólomördögöske a felkiáltó jel helyére egy „I” betűt lopott, amiből aztán a nyéjas olvasó megérthette, hogy a bámulatos özvegy „csak nyole juhászt szeretett.”

Befelé a második esztendőbe.

Igazság szerint azt se tudjuk még, ami az elsöben történt, de kinek fontos ez, mikor azon kel tündöni, mi lesz a másodikban? Valamivel több biztonssággal történhet most ez a találgatás, mint ezeltől egy évvel, amikor a felöltelen közvéleménye s a diplomácia egytorma gyerekesen mohó volt a jövő eszkomptálásában. Anglia még az első dandárt jöformán át se szállította a francia földre, mikor a miniszterei már ugy beszéltek, mint akiknek nines nagyobb gondjuk, mint hogy mennyivel növeljék majd meg Belgium földjét kárpótlásul a német invázióért. Az orosz diplomácia minden rábeszélő képességét kimerítette abban, hogy Románia fogadja el lőle Erdélyt és Balfia Trentinót. Anglia, mielőtt a Dardanelláknál megdördültek volna az ántánt ágyui már odaadta az oroszoknak Konstantinápolyt és az orosz odadta Angliának Kis-Ázsiát. Szóval az ügylet kész volt s az áldomás megívott, mielőtt a megbörtelendő medvének csak a közelébe kerülhettek volna is

Most, talán szentéyletlenség nélkül mondhatjuk, az ántánt teljesen alája került a medvének. A háború eddigi folyama nagy diadalok, amelyek ha nem döntöttek is még el véglegesen a mérkőzést, de számunkra gazdag forrásai a bizalom és remény energiáinak, kizárólag nekünk adott. Ez a keserű és fénytelen viaskodás ami véres fényt eddig produkált, az kizárólag a miénk. Az ántánt csak halálos sebeket kapott s a jövő kelyhéből csak mérget íhatik: azt allenségeink csak olyan jól tudják, mint miunk.

Nekik mégis az a jelszavuk a szörnyűségek és rettenetek második esztendejének küszöbén is: győzni, vagy meghalni. Közö nézeteknek legitizetelraméltóbb jelszava ez, enélkül nem is szabad háborúba indulni. De már nem indulunk a háború felé, a csucsán vagyunk s a jövőt nem s messzeségben, hanem a közvetlen közelben kell keresni. Ők a messzeségben keresik, az új téli háborúban, amikor

Kora reggel volt, amikor szokása ellenére felkelt Bizay bátyám, a „Nemzet bárója.” Látja, hogy a színaplakot csirizelik a falra.

„A Haramiák”

Irta: Schiller, fordította: Döbrentey Gábor.

Az ám! Csak hogy az ólomördög is beleszólt s lett imigyen a szöveg:

„Sirta: Schiller. Ordította: Döbrentey Gábor.”

A német báróknak köszönhető, hogy a sirtás és ordítás hamarosan korrigáltott.

Elhunyt jelszavunk, Guggenberger János, a „Budapesti Hírlap” és a „Pester Lloyd” s a „Protestáns Pap” ismert munkatársa, írt a többek között egy vezércikket a „Budapesti Hírlapba”, amely így kezdődött:

„A magyaroknak két ellensége van: a muszka és a német.” És Csukássy szerkesztő minden előző utóvilágzata mellett is az ólomördög ezt nyomtatta ki: A magyaroknak két ellensége van: a muszka és a nemz-t.

Egyébként nyugodjunk bele az ilyenekbe, a mai világ embere ugyis megérti.

lesz új emberük, új munióik. Nem mondhatjuk erre, hogy nekünk mindegy. Nem mindegy, mert mi nem gyönyörűsögből és szenvedélyből csinálunk háborút, — de nekünk nem is felelmetes. Az ő részükről azonban csak cétalanság és ostoba makacság. Mert móta világ a világ és háboru a háboru, még mindig úgy volt, hogy mindkét fél győzelemre készült, de csak az egyik győzött. Legyőzötti épp oly természetszerű állapot, mint győzni s azt teljes erkölcsi integritással bevallani, mikor minden kétél szákad, nemesek nem szégyenletes, de nemzeti érdekekből egyenesen kötelesség. Az ántán néhány millió embert és ötven milliót veszített eddig. Amint ezután veszt, azt már csak néhány államfőri hűségnek áldozza föl néhány ember hamis és büns prosztráció-érzélét. Ez úgy van s igazán nem a mi érdekünk, hogy epedjünk — az ő békéjünkért

— **Különféle koldusok.** A hősiesség feszülési dagaszták az izmokat, fojtogatják a torkokat, szárítják a könyveket. Minden lélek — a harcúterem is, otthon is — a hősiesség hangnemére van hangolva. És ha megszólalnak, riadásuk, zokogásuk méltóságos öszhangba esendül. A jajgatáshoz kísérlet-énekeknek a templomokban; a harangsók belegyazza a katonák dalát a hősi halál gondolatába.

A hangversenybe most új hang vegyül segítségkialtások a Kárpátok aljáról

Halottak napján a temetőik utaira koldusok ülnek. Könyörgőre nyujtik ki tenyerüket. Imát mormognak. Elbeszélők bajukat, — néha siralmas kótfára szedve. Megnyíltam a mi temetőnkben egy nyomórékot: alig volt emberi formája — és nem pauszakodott. Külön húzódtott az éneklő koldusoktól és esendűen lesett a boldogok, egészségesek, jómodulak könyörömlétére. A ki látta ezt a szólan szenvedést, olyasmit érzett, hogy az a nyomórék büszke arra, hogy az élet ekkora terhet rakott rá és ha a teste össze is rogyott, a lelke kétségbe nem esik alatta. Még talán arra is gondolt, hogy megérdemelt egészséges embertársait, ha fölténné róluk, hogy még könyörgést is elvárnak tőle.

Mintha ez a néma koldus nemesek az evangéliumi szegénység nagy igoréinek volna öndatolás betéteményese, hanem valamiképp hős is volna!

A Kárpátok alján is halottak napja van. Elpusztult falvak orosz hullák. Az otthon nélkül maradt lakosság kiül az út mentére és segítségért könyörög. Nagyrúri autók állnak meg közöttük: miniszterek, püspökök veszik föl pauszukat. Megnyílnak a hangversenytermek, művészeti aukciókat rendeznek a felségjűstükre.

És ott, a hol legnagyobb volt a küzdelem, a hol legnagyobb a pusztulás — esendűben, elhagyottan, szólanul, ül a Kárpátok aljában egy koldus: Felső-Zemplén.

Szólanul ül, nincs könyörgő szava . . .

Lehetetlen, hogy hősi némasága bele ne nyúljon az ország szívébe.

Ambrózy Ágoston

— **Koral békeföltételek.** Egy németországi újság emlékeztet rá, hogy a békének mily szigorú föltételeit szabta ma egy ére a londoni Times.

A múlt évi augusztus 8-i számában bejelentette, hogy Anglia a béke árát a következő nyolc pontban szabja meg:

1. A német birodalomnak apró és egymással szövetségben nem álló államosakakra való felbontása
2. A német császár trónfosztása és száműzése Szt. Ilona szigetére.
3. Élszász-Lotaringiát visszakapja Franciaország.
4. Slezvig-Holsteint visszakapja Dánia.
5. Kefeli Poroszországot Oroszországhoz esatolják, mely megalkapja az önálló Lengyelországot.
6. A német flotta leszerelése.
7. A német hadserög teljes leszerelése. — Németország csupán néhány zászlóalját tarthat meg — lázi használatra.
8. Németország ötmilliórd hadisarcot fizet.

Minősdsze egy éve annak, hogy így irt a Times. A nagy hece-lapnak nem kapuk meg valamennyi számát, — de a mi eljutt hozzánk, abbó arra következtetünk, hogy a Times már nem ragaszkodik az általa leszógezett béképpontozatokhoz.

— **A hadifoglyoknak szóló távirati pénz utalványozása.** Az osztrák Vöröskereszt Égyet. tudakozó irodája (Auskunftstelle für Kriegsgefangene, Abteilung E. Geldverkehr, Wien, I. Graben 17) közli, hogy a távirati pénzutalványozás költségeit úgy Oroszországba, mint Szarbiába további intézkedéség öt koronára szállították le.

— **A puccer halála.** Egy tüzérszónkentes írta az alábbi levelet egyik helyi újságnak. Egyszerű most miúndannapos eset van benne leírva, de anyai közvetlenséggel, hogy benne rezz a háború költészet.

Egy fiatal önkéntes megható elmélyedése ez, melyből költői szavakba tör elő a puccerje iránt való részvéte, kinek halála, ott fűn, a eszták zivatarában is megrendíti a pusztulás gondolatához hozzászótt lelkét. A levél — az eslelt tüzér e kis emléke — így szól:

Julius 4.

Kedves Mária! Tegnap még élt. Nem csinált valami világraszóló hőstettet, feldkanonir volt, nem tiszt; ma csak egy kis domb, egy kereszt. Nem volt jó barátom, nem volt rokonom, csak a lovamat pucolta: most itt vagyok a sírnál megilletődre, mint a hogy az ember megilletődik, ha valaki nagyon közelálló halálát hallja.

Olyan furcsa . . . igazán . . . tegnap még beszélgettem vele: ma sic fata voluit; csak egy fakerezt. Itt nyugszik Fejes József, Hevesm., Kál, Batt. 2. hősi halált halt 1915 VII/3. — Nyugodjék békében! Ennyi az egész.

Kérldottem fenýőfőerdő susog közelben varjú károg, a sir föltöt lát az ember egy mondatot: hodi-mili eras . . . Vajjon, ki tudja? Csak nézem . . . Nincs ott mondat volt és eltűnt. — Volt és eltűnt, akár csak az ember, a ki tegnap még élt, ki csak egy szám, de valaki számára egy egész világ volt.

Memento homo, quia pulcher est. — Itt van-gyünk körötte mindenik fejében egy gondolat, most

még együtt vagyunk . . . Egy hosszú sóhaj, felállunk, indulunk.

A szél hangokat hoz, zene . . . első eset, mikor fáj, mikor bánt, mikor zavart csak egy pillanat, még az átmenet tart; s feleselnd: „hozz róvág esztendőt . . . mi esendűsen ballagunk tovább. En elmaradok s írom e lapot, mint mindig írok, valahányszor öröm vagy bánal ér.

Sok időzlet . . . től.

— **Mi lesz a fakérdéssel?** A nyár immár befejezéshez jut, hova-tova beköszönt a komor tél a teli fánkon még a madarak futóyérésnek.

Nemesak a szegény, a proletár osztály de a jobbmódu vagyonosok is borzadva gondolnak a mind közelebb jövő télre, amikor vagy ta nélkül vagy irtározás drágán gubbaszhatnak kályhák mellett.

Maga a földművelési miniszter is belátta ez országos bajt s felhívta a hatóságokat, hogy minden eszközt felhasznalva odahassanak, miszerint a lakosság minél jutányosabban juthasson téli tüzelőanyaghoz s evéghőt még az üzemteremtől való eltérést is megengedi kivételosen.

E felhívás városunk hatóságához is leérkezett s hiszgek, hogy nem fog eredmény nélkül maradni s még fog a helyi hatóság a közönség érdekeiben mindent tenni az amugy is nehéz megélhetéssel fenyegető tél elviselhetőbbé tételére.

— **Téli paradicsom és paprika,** beszerzésével foglalkozik a város élelmezési osztálya. E célból vidéki nagy termelőket tárgyalást folytat, hogy a város közönsége, különösen pedig a fizetésből élő, mostohán díjazott hivatalnok osztály ólesón juthasson a fenti élelmezékekhez.

A tárgyalás e hét folyamán befejezést nyer, mely után ívek lesznek kibocsátva, melyen mindenki szükségletét előjegyezheti. A szállítás, paradicsomból 25—50—100 kgramonként paprika 100-onként esomagolva történik, átvétel a vasuti állomáson.

Ugyanezek gondoskodni kíván az élelmezési osztály a teli burgonyának ólesón való beszerzéséről, mely a városház udvarán a szokásos módon fog annak idején kimérésre kerülni.

Az árak a kibocsátandó íveken s a helyi lapokban fogunk jeleztetni.

— **Tengeri a városházán.** A hét végén ismét tengeri kerül kimérésre a városházán, melyből elsősorban azok részesülnek, kik arra régebben előjegyeztek s azt be is fizették.

— **A gombamergőzésben** megfegyedotti Krisztián család második tagját helyezett tegnap örök nyugalomra, harmadik tagja pedig most vívidék a halállal s mire e sorok napvilágot látnak, már ő is utánnuk költözik.

— **Egy jó házból való leány** azonnal felvétetik Ifj. Vajdits József könyvnyomdájában.

Adjuk elolvasott újságjainkat és folyóiratainkat a Hadsegélyző Főher Kereszt osztályának!

— Kitűnő ellátást nyerhet 2 jobb családból való gimnázista tanuló, esetleg zongora használatl. — Cím a kiadóhivatalban.

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszeri 10 korona, féléves 6 korona, Negyedéves 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:

Báné Kovács János

Főszerkesztő:

Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1

Telefon: 182. — Átirndetések díjazásba eszerint.

Győzelmek után.

Az ellenség sajtójának is, meg a kor mánynyilatkozatoknak is már szinte közismert az a szokása, hogy ha valahol bármilyen kisebb háború vagy diplomáciai eredményi képesek fölmutatni, azt hatalmas győzelmi tényként hirdeti és szerzetlegrafálja a világban. Ha pedig súlyos és veszedelmes vereségek érik arról azt híreszteli, hogy hiszen az voltaképpen semmi, nem jelent semmit, valójában nem is más, mint az ő „hősies csapataink stratégiai sakkhúzása”.

Hasonló munkát műveltek a múlt héten is, varsói és ivangorodi nagy győzelmünk idején. Előbb az ellenséges kormányok az újságok útján preparálták a közhangulatot arra, hogy stratégiai okok teszik szükségessé, hogy az oroszok kimenjenek Varsóból.

Az után mikor a régi lengyel főváros tényleg elesett, akkor azt mondták rá, hogy hiszen az olyan jelentéktelen semmi dolog, amit már előre megjövendöltünk. Azért az orosz sereg veretlen s legközelebb újból

támadásba kezd. Ezt hírdették Olnszországbán, ezt Párisban és ezt az angol szigeteken.

Azonban ~~ez~~ ugyan nem sikerült a már többször próbált játék. Hiába híresztelték, hogy a legújabb oroszországi veszteségeknek nincsen jelentőségek, mert hiszen ezt a híresztelők maguk sem hitték el s nem is hitte el nekik senki.

Mert az a tény, hogy az orosz földön nyert nagy és szép diadalainknak óriási jelentősége van ugy a háborúban, mint az egész világ közhangulatában. És a semleges államok magatartásában is.

Azok most már egyre biztosabban látják maguk előtt azt az utat, amelyen haladniok kellett politikai vágyaik megvalósítása felé.

De magukban az ellenséges államokban, minden megnyugtató kísérlet után is, csak kitört a pánik, mert nem bírják most már veszteségeiket tagadni és gyengeségeiket takargatni.

Erre mutatnak a már szinte állandó jellegű francia minisztertanácsok, hol folyton csak azzal foglalkoznak, hogy miként más-

hatnának ki abból a kulimászból, amibe a népket belevittek. Már látják, hogy a nép bizalmatlan — velük szemben, — már nem hisz a hangzatos jelszavaknak és csábító ígéreteknek, már forrongani kezd és megtorlast követel. A francia lapok egy része már nyíltan támad a hadügyminiszterük ellen, aki szocialistából vedlett át erre a foglalkozásra, amihez nem ért.

Valószínűleg ez az ex-szocialista lesz a bűnbak, akit odadob a francia miniszterium a népekre áldozatul. Abban a hitben, hogy talán ennek a bukása megváltja őket. Lehet azonban, hogy vele bukik az egész francia kormány is. A járisi események már nagyon kezdenek hasonlítani az ezernyolcszázhetvenegy történetekhez, amikor a németek a világjárás falai előtt táboroztak.

Az angolok is kezdenek már másként beszélni a varsói győzelemről. Már nem akarják elhinni, hogy az orosz visszavonulás csak a száz év előtti stratégia megismétlése volt. Most már abban a véleményben vannak, hogy az orosz nem adta volna föl a várost, ha nem lett volna kénytelen vele.

Kutusov.

A jó öreg Kutusovra mindnyájan emlékezünk úgy-e, akik olvastuk a Háború és béke-t? Tolstoj látható örömmel rajzolja meg a derék öreg muszka képét, aki rágyújtotta Moszkvát Napoleonra, ahogy a közhit tartja. A hadtörténelem ugyan másképp tudja a dolgot és Tolstoj is másképp tudja. Az öreg Kutusov azért volt úgy hadvezér, mert megtudta verni Napoleont Borodínónál is, meg Smolenszknál is. De nevezetessé nem ez tette, hanem az, hogy amerre futott a franciák elől, mindenütt fölögette a saját házját és a vadonán tett óriás térségeket az éhhalálba eszalagata maga után Napoleon veteránjait. Annak a híres nótának, amelyik úgy kezdődik, hogy „már süss hazádba vissza vert seregem”, tulajdonképpen Kutusov és értelmi szerzője, akitől smolenszki herceg lett 1812 után. (Oroszországban a hadvezérből vagy hercegből lesz, vagy folakasztják; a szanatórium és penzió ő náluk nincs bevezetve)

Hát en a jó öreg Kutusov pár hét óta cserébogár módjára foroghat a sírjában, mert borzasztó

sokat emlegetik. Miklós nagyherceg, úgy indult neki a háborúnak, mintha Napoleon lett volna az ideája és úgy végzi be, mintha Kutusovnak az inasa volna. Fölögeti a hazáját a sarkában levő németek előtt és esküszik rá, hogy a maga jószándóból szalad. Azzal a kimondott szándékkal, hogy vad sivatagokon át belerángassa őket az éhhalálba, a Pripet mocsaraiba, az orosz felé. Eppen most Kutusov Napoleont.

Nem valószínű hogy a maga följátit el tudná bolondítani az orosz hadvezér, de nálunk vannak ijedt lelkek, akiknek vacog a fogja arra a gondolatra, hogy megint meg fog ismétlődni a Napoleon tragédiája. Ezeknek a kedvéért érdemes a szemébe nézni a Kutusov Jazajáró lelkének.

Mindenek előtt azzal kell tisztában lenni, hogy még ma se vagyunk vele tisztában, Kutusov volt-e gyújtogató, vagy az orosz barbárság. Mert az, amit most az ő rendszerének neveznek, sokkal régiebb ő nála. Ezt a rendszert már a görögök is barbár hadakozásnak nevezték. Ezzel győzte meg a szkitha Tomyris királynő a perszkat már a történelem hajnalán. A mongolok is uzóválták ezt a módszert s nyilván tőlük örökölte a szkitha-mongol keveredésből való orosz szlávok. Erős a gyanu, hogy a Kutusov

nevéhez fűződő gyújtogató nem tervező volt, hanem ösztönzert. Olyan, mint Varsó lövetése, vagy Riga lerohant elpusztítása. Nem stratégia ez, hanem a szláv düh és romboló ösztön.

Mindgy az, ha sikerre vezet, — veti ellen a rémlátás. De csak az abszolút értelmetlenség hibáit, hogy sikerre vezet. Kutusov óta száz esztendő telt el s bizonyos, hogy ma már Kutusov is rendszert változtatott volna. Ami akkor zsenilitás számba mehett, az ma badarság. Ha neki lett volna Visztafrontja, Narev-frontja, várháromszöge és víznyergszöge, egész bizonyos, hogy nem futott volna el Napoleon elől. S ha Napoleonnak vasutjai és autómobiljai lettek volna, ha olyan tréngy lett volna, mint a németeknek van, ha olyan utászai és hidászai lettek volna, egész bizonyos, hogy nem járt volna úgy, mint ahogy járt Hanom verte volna az orosz, ameddig neki jól esik és kergette volna addig, ameddig akarja, mint most Hindenburg és Mackensen teszi.

Az olasz újságok pedig, amelyek addig csupa győzelmekkel állították a közönségüket, most az írják, hogy emberfölötti erőmegfejlésére van szükségük ahhoz, hogy diadalt arathassanak. Egyelőre azonban nem ók aratnak diadalt, hanem a halál arat köztőlük diadalmasan.

B. 3607/B. szám.

1915.

Ó Felsége a Király nevében!

A pécsi kir. törvényszék mint büntető bíróság feyyeres erő elleni bűntett miatt Bánekovich János ellen a kir. ügyészségnek 5005/k. u. 1915. számú vádiratában foglalt vád felett annak megemléstésével, hogy a kir. törvényszék a gyorsított bűnvádi eljárás rendes szabályai szerint járt el Vásárhelyi István kir. törvényszéki bíró mint elnök, Bok Béla kir. törvényszéki bíró és Kiss György kir. törvényszéki albíró, valamint Felber Arthur kir. törvényszéki jegyző mint jegyzőkönyvezető részvételével Klausz Endre kir. ügyésznek mint közzéadónak és a szabadlábban lévő vádlottnak jelenlétében Pécsen 1915. évi augusztus hó 2. napján megtartott nyilvános főbírályalás alapján, vád és védelem meghallgatása után meghozta a következő

ítéletet:

Bánekovich János (nős 1872. december 19-én született, róm. kath. vallású, nagykanizsai születésű illetőségű és lakos, magyar állampolgár, magyar anyanyelvű, beszél keveset németül és 3 gyermek atyja, a „Zalai Közlöny” időszaki lap felelős szerkesztője, állami elemi iskolai igazgató tanító, nem volt katona, vagyonlatlan) vádlott bűnös a Btk. 456. §-ába ütköző §-a szerint valamint a Btk. feyyeres erő elleni vétségben, amelyet úgy követte el, hogy a Nagykanizsán megjelenő „Zalai Közlöny” című időszaki lapnak 1915. évi május hó 27-én megjelent számában a 3. oldalon „Nagykanizsa hadtápközpont lesz” felirat alatt közzétett cikknek a vádiratban megjelölt részével, amelyben az foglaltatik, hogy mi lesz Nagykanizsa u. néből kiérkező hozzájárul és mi végett az osztrák-magyar monarchia feyyeres erő elleni vétség, modulatairól és módokéséről, illetve az élelmi szerek hollétééről és szállításáról, miután az ilyenem közlemények a 483/M. E. 1914. sz. rúndelrettel ellátottak mint szerző saját útján közleményt tett közzé.

A kir. törvényszék ezért Bánekovich János vádlottat a Btk. 56. §-a alapján 1. (egy) napi államfogházra mint főbüntetésre, ezenfelül 10. (tíz) Kor. pénzbüntetésre mint mellékbüntetésre ítéli; a pénzbüntetési behajthatatlansága esetére a Btk. §-a alapján 1. (egy) napi államfogházra kell átváltóztatni.

A szabadságvesztés büntetést megkezdésének napjától kell számítani.

A pénzbüntetés az ítélet jogerős emelkedésétől számított 15 nap alatt kell végrehajtás terhével a pécsi ügyészségnek az 1892. XXVII. t. e. 3. §-ában meghatározott célra megfizetni.

A vádlott a Bp. 480. §-a értelmében köteles az ezután felmerült büntügyi kötségeket az államkincstárnak megtéríteni, de a kötségeket a kir. törvényszék az 1890. XL. III. t. e. 4. §-a alapján egyelőre behajthatatlannak nyilvánította.

A kir. törvényszék az 1915. évi bünyeljegyzék 161. t. a. bevezetőjének s. a bünyelrettel örvött a „Zalai Közlöny” 1915. május 27-én megjelent 41. sz. 37 példányának és egy tintaironnal írt kéziratnak alkob-

zását a Btk. 61. §-a alapján elrendeli és a 37 drb. hírlappéldány bűnyelret az ítélet jogerős emelkedése után a kir. ügyészségnek megküldi, a kéziratot pedig az íratok mellé helyezni és ott megőrizni rendeli a Bp. 574. §-ának utolsó bekezdése alapján a kir. törvényszék elrendeli, hogy jelen ítélet jogerős emelkedése után indokálva együtt a „Zalai Közlöny” e. időszaki lapnak szerkesztője, mint amely lapban a fevttlrt s vád tárgyává tett közlemény megjelent, ugyanebben a lapban a jogerős ítélet kézbesítése után megjelent legközelebbi, vagy azt közvetlenül követő számnak elején rendes nyomással minden lappéldányon az 1914. évi XIV. t. e. 3. §-ában írt jogkövetkezmények terhe alatt legyen közzé; e célból az ítéletet a lap szerkesztőjével közli; s felhívja nevezett lapszerkesztőjét, hogy a közzétételt igazoló lappéldány egy számát ezen bíróságnál megtusztassa be;

az ítélet jogerős emelkedése után a Bp. 494. §-a értelmében a pécsi kir. ügyészségközl. Nagykanizsa város rendőrkapitányi hivatalával közölni és 5470/1908. I. M. sz. rúndelrettelében a u. kir. vallás és közoktatás-ügyi miniszteriumhoz felterjesztendő rúndel.

Indoklás.

Bánekovich János vádlott a főbírályalásn buismerte, hogy a Nagykanizsán megjelenő „Zalai Közlöny” című időszaki lapnak 1915. évi május hó 27-én megjelent 41. számában a 3. oldalon „Nagykanizsa hadtápközpont lesz” felirat alatt közre tett cikknek ő a szerzője, hogy a bűnyelret az ő kezírásn, a cikkrét a felelősséget elvállalja; beismerte azt is, hogy ezen „Zalai Közlöny” című hetenként kétszer megjelenő, tehát időszaki lapnak ő a felelős szerkesztője; beismerte továbbá azt is, hogy az 5482/M. E. 1913. sz. rúndelrettel tudomással bírt a vádiratgyává tett fenti cikk megírásn idejében; beismerte végül, hogy a fenti lap nem politikai tartalomú lap és óvadéka nincsen. Vádlottnak azt terjesztette elő, hogy a cikkben foglalt hírről csak röviddel lapjárta előtt értesült s örömben lehenyészve írta meg hírtelenben a vád tárgyává tett cikket, nem gondolván hamarjában arra, hogy ilyen cikket közlenie nem szabad.

Mindézek alapján a vádlott térhére a rendelkezés részben megállapított tényállás buigazolást nyelk. Minthogy pedig vádlottnak beizagolt eselkéménye a Btk. 456. §-ába ütköző feyyeres erő elleni vétség, tényállásdeki alkotelemét kiméríti;

minthogy a bűnvádi eljárás megindítását vagy a beszámíltatóságot kizáró vagy a bünyethűvóságot megszüntető ok nem forog fenn;

ezért vádlottat ezen vétségben bűnyösnek kimondani, s a rendelkezés részben felhívott törvénykönyvészek alapján a bünyösséggel, arányban állók talált bünyethűvósággal megbünyethűvósággal, valamint az igazolt vagyonatlansága folytán vele szemben egyelőre behajthatatlannak nyilvánított bünyügyi kötségeiben marasztalni kellett.

A bünyeselekímény minősítését illetőleg a bíróság a vádlott érterőleg nem a feyyeres erő elleni bünyethűvósággal, hanem annak vétségét látta fenforogni, mert a Btk. 20. §-ának harmadik bekezdésében értelmében állami foglathűvósággal esetében a bünyeselekíménye 3 évnél rövidobb tartalomú szabadságvesztésnél a eselkémény vétség. már pedig a Btk. 456. §-ában meghatározott bünyethűvósággal 5 évig terjedhető, s nem öt év vagy emel hosszabb tartalomú államfogház.

A bünyethűvósággal vádlott javára enyhítő körülményét vételettel bünyethűvósággal, -- beismerés --, hogy vádlottat cikke megírásán nem rossz akarat vezette, hanem a cikk megírásn és közre tétele, csak elhamarkodottság követeleménye volt. Ellenben súlyosító n-m észleltett.

A bünyeljelekre s a jogerős ítélet közlésére vo-

natkozó rendelkezés a felhívott törvényszakaszokon, rúndelrettel, illetve a bűnyösök nyilvánításán alapszik. Pécs, 1915. évi augusztus hó 2-án.

Vásárhelyi s. k. t. elnök. Bok Béla, előadó bíró. Ezen ítélet jogerős és végrehajtható. Pécs, 1915. évi augusztus 2-án.

Vásárhelyi, s. k. t. elnök.

Kiadmány hitelesítő:

Gárdos, kezöl.

HIREK.

Itt én nekem...

Itt én nekem minden olyan komor,
Itt én nekem minden oly idegen!
Mindenkinek csak „Herr Führich”, vagyok
Ki sem szólit nyájasan nevemen.

A bajtársakkal ha összejövök,
Csah úgy szokásból fogynak a borok;
És jól esik szívübl kacagniom,
Ha látják a, mint „sirva vigadok”.

A lányok közt csak egy akad, a kit
Lebilincsel telkem csapongó árja,
Ki tudni vágyik: ki ez a fű?
Honnan jött s vajjon milyen a hazája?

De ez a lány még egész kisbaba,
Alszik nála a szív, a szerelét;
A rózsaszínűk szendérgésiből.
Mért évbesszem fel ezt a gyereket?

Hallgatok nála szívürl, szerelemürl,
Ha véle játszom, azzal meglegészem;
S nagyank, dicsőnék rajzolja előtte
Édes hazámak szent lelkesedésem.

S ha ilyenkor kéri: vigyem el őtet,
Mig büszkeség csillámlik föl szemében;
Oh dehogy kérének én egyebet tőle!
E diadallal mindig meglegészem!..

Gmünd—Ausztria.

Nagy Gyözöl.

— A király születésnapja. A nagy idők komolyságához mérten impozáns alakban ünnepli meg szerdán Nagykanizsa városa a magyar király születésnapját Dél-lettől ünnepi Istentisztelet lesz a szent Ferencrudieki pl-biúnia templomban és az izr. templomban.

— Halálózás. Nagy Károly nyugalmazott református tanító, ki nyugalmi időjét 22 év óta Keszthelyen töltötte, mint részvételt értesülünk, í. hó 12-én élte 71. évében, 48 évi boldog házasság után ölymüt. Két fia volt a híkés párnak, kiket a halál régen ótragodott s a bánatos szülők teljes visszavonultságában éltek Liget-utcai szép kis házukban. A temetés 12-én volt nagy részvétel mellett. — A dalárda itthon levő tagjai énekeltek a gyászszertartás

alatt, melyet Kádár Lajos nagykanizsai ref. lelkész végzett.

— Az izr. nagynőnepek folyó évi szeptember hó 8-án szerdán este fognak megkezdődni. A helybeli izr. hitközség előjárósága már megtette a szükséges előkészületeket. A templomi ülések tulajdonosi a napokban megkapják belépő jegyeiket, a templomlétesítési bírlói pedig jegyeiket a hitközségi irodában válthatják ki. Szükséges azonban, hogy ez utóbbi legkésőbb folyó hó 31-ig meglegyjen, mert különben az ólések másoknak adtnak bérbe. Szegények, ha ezért a hitközségi irodában jelentkeznek, díjtalanul kapnak belépő jegyeket és templomi üléseket. Hogy a templomi karzatok tulzsufova ne legyenek és minden látogató megfelelő helyet kaphasson, a hitközség az iskolaépületben levő kistemplom női karzatát kibővítette, s oda a villamos világlámpát bevezette.

— Védekezés a kolerá ellen. A belügyminisztérium kiadásában most fűzet alakjában jelent meg az ázsiai kolerá ellen való védekezésről kiadott terjedelmes új szabályrendelet, amely kimerítő alapossgal oktat ki arról, milyen intézkedéseket kell tenni koleraveszély idején és milyenkort akkor, amikor a pusztító rém már fölütötte valahol a fejét. Világosan magyarázza meg a rendelet, hogyan kell fertőtleníteni és milyen eljárás követendő a kolerában elhaltak körül. A rendelet külön utasítások gyűjteménye egészíti ki és részletes betűrendes tárgyutató gondoskodik arról, hogy mindezek kikéne dolga lehet a szabályrendelettel, könnyen eligazodhassanak a paragrafusokban.

— A város élelmezési osztálya felírja miúndazokat, — akik tengerrre ott előfizettek, — amennyiben elláráíthatlan akadályok miatt tengeri a közel jövőben kímérése ott nem kerülhet — bárcajuk felmutatása mellett, pénzük átvételre végett, Bán-kovich János utal ugyanott jelentkezzenek.

— Két emberélet megmentője. Győrei József balatonkereszturi lakosnak a király az ezüst érdemkeresztet adományozta, mert a saját élete veszélyeztetésével két ember életét mentette ki nagy bátorsággal a Balatonból.

— Nők a katonai irodákban. A hadügyminisztérium legutóbbi rendeletet küldött a katonai hatóságokhoz, hogy az irodákban alkalmazott alisztekek a legénység helyét a lehetőség szerint nőekkel töltsék meg, megfelelő napdíj mellett. Az állások betöltésénél katonatisztek és alisztekek örvényei és árvaik élt elsősorban figyelembe venni. Ahol ez a helyettesítési nem lehetséges a most szolgálásban levő ilyen tisztekek és alisztekek a majdan bevonuló 43—50 éves tisztekekkel és alisztekekkel váltható föl.

— Jókövű katonalevél K. A. tábori vadász-tiszthelyettesnek a Budapestben lakó keresztény-lelhez írott leveléből valók a következők jözü sorok:

Először is becsületot kérek az elhanyagolt levelezésért. Eddig igazán anyyi volt a munkám, hogy ahly jutott egy-egy pere pihenő M-rt mint mondja a közmondás: Addig verd a muszkát, míg meglát. Hát mi vertük gurul a gözlhenger vissza, azaz csak gurulnak. De akadályok vannak előtte és mivel itt-ott nem bír keresztül, le-le törünk egy-egy darabot belőle. Mintha s föld is gyorsabban forogna, leg-

alább az eredmények azt mutatják. Formálódik a gözlhenger akaratunk szerint, dolgozik rajta apa-fiu lelkesedve. Tizenkét hónapja, hogy birkózom a muszkával, de nem érzem magamat fáradtan. Egészítem jó. Hogy egy kissé dicsőkedjek munkám eredményéről: Zug-führerből Oberlejtger. Stabesoberlejtger és a mult hónapban tiszthelyetteslétem kinevezve Juniában a víztészeti érem I. osztályával és ma az arany-éremmel tüntették ki. Sok muszka itta meg nekem a levét! Most rajtuk a sor, a gyalogsággal! Messze fölünk, oldást halatsziki már a sturm-hurrá! Helyemre kell meüben — máskor többet.

— Felhőszakadásészárú záporosó lepte el egész Keszthelyt és vidékét. Különösen megviselte a zápor a hegyes vidékeket, ezek között legjobban Cserszegtet, ahol az összes utakat annyira álmátotta a zápor, hogy a kocsin való közlekedés lehetetlen. Az utak sárgós kijávitásán sáfényen dolgoznak.

— Zsebtolvajlás. Mult esteütrőknök a keszt helyi vásáron zsebtolvajokban sem volt hiány. Több tolvajlás történt, de csak egy esetben került a tolvaj hurokra. Hőnknek egy szegény asszony zsebenbe moztokált és abból ki is emelt a kendőbe kötött 13 K 80 f.t., de vesztére, meit az asszony lármát csapott és a tolvajt elfogták. A esendőségen bavalottta, hogy a katonaság elől megzokott mere Kovács Pál. Megmotoziák és 189 K. állaltak nála.

— Nyitott levelek a háborús postai forgalomban. Figyelemreméltó érdek parancsa folyóhón tudvalevően bizonyos leveleket csak nyitva szabad postára adni. Ezek a levelek a címzetthez is nyitva érkeznek, a mi így könnyen vezethet a toladó kivápaság kiéleltésére. Ezért egy útasunk azt az óhaját veti föl, hogy az efféle leveleket a kéztesítés előtt zárják le a postán. Ez nem sértené az ellenőrzésnek kötegtelenül jogos érdekét, de egyuttal a leveletitket jobban őrzne azoktól, a kiknek a kíváncsisága a nyitl leveleknek esetleg bizalmas eskaládi tartalmát szereti megéztásmáni.

— A dróttalan zongora. Mielőtt Marconi szikratűrvő föltalálója, elázott volna az olasz herérré, lakomát rendeztek a tisztelőtérre Londonban. Egy bölgy, aki egy kissé járatlan dolgokban és a feltalálót ösztévezetettto Messzagnival, a zeneköltővel, így szolt Marconiohoz:

— Végtelemnél boldog lennék, kedves mester, ha személyesen eljászának nekünk zongorán az ön esodaszép intermezóját.

— Magam is boldog lennék, — volt a válasz — de kegyeskedjék a randelkezésémre becslantani egy dróttalan zongorát.

— A zár alá vett gabona lefoglalása esetében követendő eljárás tárgyában a minisztérium a következőket rendtele el:

Az 1915. évi buza, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabtermésnek zír alá alá vételéről 1915. évi június hónap 16. napján kiadott rendlet 3. szakaszának utolsó bekezdése szerint a zár alá vétel a terményeknek végrehajtás utján valy lefoglalását nem akadályozza. Az ilyen lefoglalt terményeket azonban végrehajtás utján eladni csak akkor szabad, ha azoknak a közlelmezés vagy a közérősükséglet céljára való megszerzése iránt a jelen rendlet értelmében intézkedés nem történik. Ez a szabály érvényes akár a

biróság, akár a pénzügyi vagy más közigazgatási hatóság rendtele el a végrehajtást.

— Az új ezüst koronások. Augusztus 15-étől kezdve a jegybank új ezüstkoronásokot fog forgalomba hozni. Az új egykoronások külső képe más lesz, mint a régieké és hátlapjukon „1914—15” föltírás lesz egy habérkoszorúval övezve. A most forgalomban levő egykoronásokot rövidesen be fogják vonni. November 16-ike után már csak az ezüst-értéktöknök váltja be a jegybank a régi egykoronásokat és így remélhető, hogy az a rengeteg sok egykoronás ezüstpézt, melyet a háború folyamán kivontak a forgalomból és teauralták, november 15-ig visszakerül a jegybankba.

— A kereskedelmi vállalatok hadi felügyelete. A hivatalos lap má száma rendeletet közöl, amelynek értelmében, ha Magyarország, Ausztria vagy Németország a saját területén, vagy az általa katonailag megszállott területen, a háborúra való tekintettel, egyes kereskedelmi vagy más társaságok és vállalatok felügyeletére, vagy ügyeinek vitelére megbízottat rendel ki, ennek a jogkörére azok a jogszabályok irányadók, amelyeket a megbízottat kirendelő szövetséges hatalom saját törvényei értelmében megállapított.

— Katonai kiképzés a magyar középiskolákban. A kultuszminiszter a most következő tanítás tdejére érdekes és korszakot alkotó újítást léptet életbe a középiskolákban. A miniszter kívánatosnak tartja, hogy az ország ifjusága hadköteles kor előtt bizonyos katonai kiképzésben részesüljön. A katonás nevelés módját a rendes tornaórákon s ki rándríásokkal kapcsolatban akarja megoldani a miniszter Valószínű, hogy ez az elrevaló eszme a horvátországi középiskolákba is utat talál.

— Felhívás. A soproni kereskedelmi és iparkamara felhívást intéz a kerület gyár és kisiparos munkaadóihöz, hogy ha van kiváló jó és szorgalmas kiintézetésre méltó munkása, az jelentse be és abból az egyszáz 100 koronás díjból, melyet az állam fent tulajdonosságokkal bíró munkásoknak megszavazott, hat díj a mi kerületünkben kerül szétosztásra. A jutalmazandókat a soproni iparkamarától ez év szeptember 15-ig be kell jelenteni. A jutalomra való igény feltételei a következők: 1. Magyar állampolgárság. 2. Tényleges ipari körében való állandó alkalmaztatás. 3. Legalább 15 évi megazkítás nélküli működés az ipari munka körében, a tanonc évek beleszámíthatók. 4. A rendes munkabér munkakereseti évi összege a 2000 koronát nem haladhatja meg. Mindezen feltételek teljesítését hiteles okiratokkal, munkakönyvvel bizonyítható.

Adjuk elolvasott újságjainkat és folyóiratainkat a Hadsegélyző Fehér Kereszt osztályának!

— Kitűnő ellátást nyerhet 2 jobb családból való gimnázista tanuló, esetleg zongora használattal. — Cím a kiadóhivatalban.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételei joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigoruan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szakszeges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kiadó lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámat készsággal küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-krónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb új-újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők A világháború legújabb krónikása, írásban és képen az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész határterén történik, azt mind alénk tárja festői szépségű képekben. Érdekesség, művészeti művelés és előkelő ízlet jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményeiben, elbeszéléseiben és regényeiben is egyaránt a szépirodalom ápolója — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutsek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészeti kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrásy-ut 16. szám. Mutatványzámat kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal — E kiadóban szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk.

NÉVJEGYEK

addig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

ISMERŐKÉ (tudón bevált)

Berger gyógy-kátrányszappana
G. Hell & Comp.-től.

Kiváló orvosok ajánlják és Európa legújabb államában a legjobb eredményeket hozták mindenféle

bőrkiütés ellen

különböző krónikus bajok és kiütések, valamint baj- és szakállkorpa ellen. Tartalmára 40 századok faktárányát és lényegesen különbözik a kátránszappanok előforduló egyéb típusú gyártmányoktól. Makacs bőrbajoknál nagyon hatásos.

Berger kátrányos kőszappana.

Nőknek és gyermekeknek enyhébb hatású kátrányszappan

Berger glicerin kátrányszappana.

Továbbá határozott nélkül a hipis

Berger-féle Borax-szappan

pellandó, napudró, szappó, milianer és más bőrbajok ellen. Darabja úszóvízzel együtt 70 fillér.

Uj Berger gyógyosony kátrányszappana.

Amely hatású bőrhéreggőgőgőgő, fej és szakállkorpanal, valamint kiváló hajnedvesítő szer. 1 éveg 150 korona. Képes, illőszappan Berger-szappan G. Hell & Comp.-től és nézze meg

10 a mellékelt levő vádja-nyel és ad-írás. Kétszó-

Wien 1883 október, tisztáztatott és aranyérem, Wien 1912. és az 1906-ik évi párisi világtállalásos aranyérem. Kapható minden gyógyszerháza, drogeriában és szak-üzletben. Nagyban G. Hell & Comp. Wien, I., Helffer-

sztrázse 11-13. Budapestben nagyban és kátrányos: Török József gyógyszerüzletében Király-utca 12., Molnár és Mészáros, Thallmayer és Seidner, Kochmaiter, Prigony utóadóknál, Radanovits Testvéreknél, Nessel Nándor és társainál, Szerviz Nándorral Debrecen, Prigony, Váci-utca 6. Kiválóban minden gyógyszerüzletben, jobb dr.

gőgőgőgő és illatszerüzletben.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felnttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) É rovat alatt közlőtekkert nem vállal felelős-
séget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárazynali ver-
senyitársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillana
fig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott
határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja A hirdető rövid
idő alatt meggyőződik az eredményről. —
annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny”
rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel-
lemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek
kellő haszna van. Szemesnek áll a világ.
vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deak-ter 1

Telefon 182. — Hirdetések díjazásba szerint.

Felélő szerkesztő:

Bánkevich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 60 fill. — Egyenlő részletenként 10 fill.

Szent István koronája.

(Dr. L.) Nagyboldogasszony és szent István király a magyar nép lelkében egységes gondolatú forrad 5ösze: jelenti azokat a forrásokat, melyekből a keresztény Magyarország ezredév múltán is táplálkozik. A mi berendezkedésünk, állami konszolidációnk, társadalmi életünk és felfogásunk át meg át van szöve a XI. század keresztény világ-nézetével. A koronára, mely a mi közjogunk megzemélyesítője, „magyar és szent“ jelzőkből árad rá az a varázs, mely azt erősebb és elpusztíthatatlanabbá tette, mint a szent római birodalom koronáját, mely ma már csak történelmi emlék, mert hivatása alkalomszerű volt. Rakoncátlan, öserőtől duzzadó harci zajjal özönlötték el ősmek ezt a területet, melyet a természet is egységes, elhatárolt birodalomnak szánt, s öntudatlanul, foglalási kedvtől ösztönözve típtörték nyugat felé a hadak útját. A hadak útját, mely szent István nemzetalkotó terveiben a nyugati kultúra útja lett népünk lelkéhez.

A magyar akkor ekkor be magát a szent nyugati császárság szomszédságában, mikor a germán uralom mellett egy hatalmas szláv birodalom keretei kezdtek kije-

gecesedni. A maroknyi nomád népnek urra kellett lennie egy kultúra felett, már-már teljesen kibontakozott a római légiók nyomában, s új kultúrát kellett teremtenie, mely egyrészt belső állami létet életképesen kiképezze, másrészt az itt talált kultúrát felszívni is képes legyen.

Szent István államalkotó koncepciója jellegzetesen magyar és erősen keresztény volt. Finom történelmi érzékek övöködött attól, hogy országát a német birodalom vazallusává tegye, ezért koronáját, az Istentől származó hatalom jelvényét, Rómából kéri, amiret éppen a szent birodalmi császárság elve függetlenített a politikai tendenciáktól, s ahonnan királyi méltóságot is apostoli jelleggel ruházták fel. Így tudta a magyar uralkodó család a nyugati kísérletek ellenében épügy, mint a keleti áradások ellen az ország függetlenségét megvédeni; addig s még belső szervezete is öntudott a keresztény civilizáció gondolatától annyira, hogy állami léte, önállósága hosszú századokra, talán évezredekre is biztosítva volt. Így keletkezett a költék, mely a fiatal magyar nemzetet nyugati kultúrájához fűzte, s ez az újonnan megértett néplel felfogó keresztény gondolat volt. És megmaradt az a ha-

talmas erő, mely bennünket a nyugati politikai tendenciák minden esábitása és erőszaka ellen megvédett, s ez a kereszténységben diszciplínált friss faji és nemzeti öntudat volt.

Ebből a szerencsésen társult, hatalmas erőből tájálkozott a magyar nép története s ez mentette meg önállóságát később is, mikor belső vallási és politikai zavarok osztották partokra, s akkor is, mikor külfellegesek osztokodtak rajta.

A történelmi fejlődés folyamán szent István koronája a Habsburg családra szállott. Olyan időkben, mikor ez a kipróbált kereszténységű család a Gondviselés eszköze volt arra, hogy a keresztény nyugati kultúrát megvédelmezze. A keletnek és nyugatnak, a pogányságnak és kereszténységnek az útközé pontjában mi állottunk. És győzedelmeskedett öserünk a hadak minden pusztításai nyomán is. A leigázó törökök épügy nem lettek vazallusai, mint a felszabadtú esászáriának, hanem királyhűségben szent István koronájának erejében regeneráltak erőinket.

Az idők járásának lehetnek változatai, lehetnek szerényes fordulatai, megdő bento jelenségei. De vannak a történelemnek erői, melyek logikus következetességgel áthuzodnak a mulandó események forgatagán. Keresztény

A felöltő.

Írta: Czettler Rezső

Egy néhány rövid mondatot írtok ide: Nehéz az élet. Nagy a drágaság. Nagy a nyomorúság. Nincs pénz. Itt a házbőr. Itt a fűszeres, jön a -uszer, jön a szabó. Nagy a pénz.

Ugy-e bár, milyen rövid mondatokat szeltem össze, hosszú nagy igazsággal s nincs az az ember meg a Rotschild nemzetiségéből sem, ki szavatolhat megafólna.

A jó emberismerő azt is kivetheti a legfelső sorokból, hogy aki azt írta nem alkuszik Pesten az András-úton egy háromemeletes béraplatóra, de még 3000 koronát sem fizet sodőrjenek, sőt! Egy szegény ember, mi több, egy szegény hivatalnok ember. Mert tetszik tudni, hogy mi a különbség a szegény ember, meg a szegény hivatalnok ember között? Nagy különbség van. Szegény ember járhat kopott ruhában, olthat kenyéret, zóll paprikával, sátoros öm-pkor mamaligát, de a szegény hivatalnok embernek vasalt nadrágban kell járni. Néha vendégeket kell fogadni akkor a hentes meg a kocsmakötő felszókik, no meg a moziba is el kell néha menni, mert máskülönbben nem tudják, hogy én

hivatalnok vagyok. Pedig az vagyok, még pedig tipikus hivatalnok! szegény hivatalnok.

Vagyoni mérlegem felállítása után arra a megdöbödésre jutottam, hogy a esőd szelen állok. Ez ugyan nem valami nagy dolog, mert álltam ott már többször is, de mindig eselekedtem, eselekednem kell tehát most is, de sztróben.

Van nekünk egy igen jó szövetkezetünk, ahol igen könnyen lehet pénzt kapni de a kötelezvényi 119 kezessel kell aláírni. Mi aztán úgy szokunk csinálni, hogy van egy közvetítőnk, aki az ügyeletét 50% honorárium mellett. Én aláírok, 119 ember nekem ír alá. No kérom, van eméi egyszerűbb megoldás? Kéz keret mos. A dolog egyszerű, egyszerű és gyorszerű.

Írtaim tehát Görög Ignác urnak Pestre, aki visszatér, hogy meglesz, de a kötelezvények aláírása végett haladéktalanul utazzon Pestre.

Pénztári zárlatot csináltam, melynek eredménye elég kedvező volt. A feleségemnek háztartásra hagytam egy koronát, 2-3 napra elé; lesz neki a két gyerekekkel majd kijömm-k, sőt meg is takarított belőle. Utáltsággal. Temesváron ebéd, Pesten villamos. Csak Pesten legyenek, ott lakik a bátyám. Koszt kvartély nem kerül pénzbe, aztán majd unglátjuk, hogy lesz

Első lépésem az volt, hogy leköttem a személy-

vonatot, pedig azt még a „Zöld macska“ mosogató lánya is tudja, hogy a gyorsvonat drágább, mint a személyvonat. Sürgös költségvetés után megállítottam, hogy lehetek a gyorsal, de Temesváron a „Nápvilág“-hoz címzett vendéglobban fogok ebédelni.

Temesvárra ep a déli órákban érkeztem. Minden jó lett volna, csak a gyomrom ne lett volna oly végtelen üres. Három darab 20 filléres sztomorkodott a zsebemben. No hiszen ezzel még lehet valamit csinálni. Bementem a restyibe. A pincer hajlongva jön az étlappal.

— Kocka és paradicsom! — szól. Ez alatt tudniillik leveseket kell érteni.

Fenéség közmozdulattal utasítom el az étlappal. — Nem, ez a gyorsban, az étkezésben fogok ebédelni, hanem hozzon nekem esetleg két deci bort.

Előtem egy halom sósókifli, megragadom az elsőt s fogyasztani kezdöm.

Eközben körültekintek. Jobb oldali asztalhoz hoznak egy hatalmas angol bélszint. Tulajdonosa oly józanul költi el, hogy szinte nagyot nyelék s megragadom a második sósókiflit. No meg csak az kellett. Lóul egy ur az asztalomhoz és rendel öt darab töltött paprikát. Sok gyomgom van, ezek közé tartozik az is, hogy a töltött paprikát annyira szeretem, hogy meg nagygyöntenek is megenném. És milyen

gondolat alapján képződött államszervezetek addig maradnak fenn, amíg alap gondolatuk benn él a nemzet lelkében. A kereszténység transzcendentális gondolata nemzeti megemlékezések, szentélyek, a kereszténység hite, bizodalma hint glóriát a pusztulás, a kegyetlen halál borzalmaira. Szent István dicsőségesebb jobbjának példájára az irtalmans keresztény szeretet gyógyítja a sebeket, törli le a könnyeket, emeli fel a gyámoltalant

A kereszténység tekintélytisztellete szerezté a törvénynek s ez élteti a mi önfejlődő hűségünket a trónhoz.

Ilyen gondolatok ébrednek bennem, mikor Nagyboldogasszony és István király ünnepeiben ünnepeljük a király születésnapját. Ünnepeink csaták vihára középtette és soha múltóbban nem ünnepelehetnénk, mint most, mikor éppen ezren és ezren nyílt homlokokkal szállnak szembe száz halállal Istenért, királyért és hazáért. Emelkedett hangulatban, buzgó szívvel esedéklünk a mi királyunkért, hisz homlokán koronája, hagyomány fényel sz. István koronája. Az a korona, melyet életének alkonyán Nagyboldogasszony oltalmába ajánlott nemzetalapító, első szent királyunk

Színház.

Kedden *„Az apja leánya”* 4 felvonásos vígjáték került szíre, esemény szamu közönség mellett. A darab telt házat is megérdemelt volna. Színeszeneik egytől egyik derekasan megállták helyüket. A darabról azt írhatjuk, hogy érdekes meséjű és rendkívül szellemesen megvan írva. A Magyar Színházban eddig több mint 50 előadást megért telt ház mellett. A műszerepet Fekete Rózi a mindenkori kedves előadását elad, melyen fényes sikert aratott. Dicséretet érdemelnek meg kitűnő játékkért:

Jól néztek ki, hatalmasak, őrsírok voltak, de számomra rövid 5 perc alatt végzett velük, én pedig önkéntlenül is egymás után szedtem a sósikfilit s tán még most is azokat ropogtatom, ha nem jön a portás, hogy becsengessen a gyors-hoz. A portás becsügetett, az utasok pedig éktelen zajjal püfölték a polharakat: fizetni!

A fizetőpénz a terem tulsó végén kezdte működését, egy asztalnál 5 percig időzött, köztünk 10 asztal volt, kiszámítottam, hogy mire rám kerül a sor, a gyorsvonat már Kiskunfélegyházán van Gyorsan határoztam. Egy 20 filleres a kiffi végem mellé tettem, boromat kiittam, s angolosan távoztam. No dehát azt senkisse nem kívánhatja, hogy lemaradjak a gyorsról

Alig hogy felszálltam, már indult is a gyors felve néztem ki az ablakon, hogy nem száll-e utánam a fizetőpénz. Nem, annál okosabb dolgot eszelkedett, az ötödik asztalnál tartott, ott fiztetek.

Az mondanom sem kell, hogy Pestig az utam igen kellemes volt. Az a szegény szardinia éppen oly jól érezheti magát a bádogdobozban.

G.35 Budapest! No hála istennek, csakhogy itt vagyok. Villamosra szállók, azzal a számlákkal, hogy a bányához megyek. Felzárlok a lépcsőn s

Gőzön Bela, Papp István, Sárközy Blanka és Konrád Ilona, kik ugygyan emeltek az est sikerét.

A csodagyermek. Pár nap mulva a szezonnak vége. Szerdán este városunk kedvenc művésznője Konrád Ilona bucsuzott el a kanizsai közönségtől. Amennyire fáj nélkülözünk őt, annyira jövel örömmel és boldog visszamelegzéssel gondolunk rá, talantumára s temperamentusos játékára. Ittélte mindig derűsen kellmes párokat szerz a kanizsaiaknak. Bucsuztélány telt ház s tomboló lelkesedés igazolta, a közönség haláját, művészi megértését. — Most nem írhatunk mást, mint hogy tegnap is úgy, mint más szerepeiben teljesen uralta a színpadot s fényesen ragyogtatta nem mindennapi művészi tehetséget. Partnero Gőzön (Georges) igyekezett s játékkával fel is emelkedett hozzá. Zalay Margit (Berthe) szerepében ismét magával ragadta a közönséget kitűnő alakításával. Kovács Imre (Croche) Hőszörményi (Iren), Torkos (Paradeux), Papp I. (Hernaui), Gorbély (Lescapier), Baranyai (Lansqueniet), gyakran hangos kacagt fakasztottak szellemesen ötletes játékkal. Jó volt még Fekete Rózi (Marguerite), Sárközy B. (Lansqueneni) s a többiek szintén sokban hozzájárultak az est művészi sikeréhez.

Ösziértökön a nagy tiszteletnek és szeretetnek örvendő *Károlyi Iata* (színműködésnek 17. évében) bucsufellepte *„A cigány”* 3 felvonásos eredeti énekes népszínműben.

Pénteken nem lesz előadás.

Szombaton Gőzön Bela bucsuztélány *„Két jómadár”* előadást.

Vasárnap utolsó előadás *„Ferenc József azt ícenté”* hazafias látványos, énekes színdarab a mai időkből 6 képből.

— orozás Nagykanizsán A 42—60

éves népfelkelők sorozását a jövő héten fogják megkezdeni, a nagykanizsai jártásra azonban szeptember 1—4. napjában fog a sor red kerülni

a lakás sjtájánál esnyeztek. Három perc szünet. Utóból eszengetek De most már három perc eszengetés és két perc szünet. A szomszéd lakás ajtaja megnyílik —

Egy tizenegyet éves fruska kéosz hajal.

— Kerem szépen, s doktor urék nincsenek ittthon. pár nap előtt fürdőbe utaztak.

— Itt hittem, hogy esnyedek. Soha oly kelletlenül nem közönségem még felvilágosítást, mint most.

Magam sem tudom, hogy kerültem le az első emletről, de egyszer csak megis észrevettem, hogy ott guanyasztok az utca sarkán, mint egy vén gunár-Tényállás: Este 1/4 óra, páuzállomány: 20 fillér, kilátás: semmi, lakás: a holdban.

Egy mentőgondolatom támadt. Mégis csak praktikus es okos város az a Pest. Sok tudományos irántzeti mellett minden harmadik utcában zálogház van. Nem minden földi balaadónak adatik meg, hogy a zálogházak jökekonv voltat megismerjék. Oh én ismerem, én nem ismerem, aki tíz évig laktam Pesten! Igen ám, csakhogy a zálogházat, havó én léptemet irányítottam 1/8 órákor, szokták zárni, már pedig 1/8 már rögen elment. Mindogy, szárdél léptekkel törtétem célom felé. Utközben már sjeili

H I R E K.

A katonanap.

Szent István napjára, azaz a hó 20-ára lázasan folyik a munka a jóléti biztossági köbölében, melynek fáradatlan előke *Dobrovics Milán* mindent elkövet, hogy a siker menél fényesebb legyen s a szenvedő katonaság s a nemes cél menél több anyagi sikert arasson.

Hogy Dobrovics Milán e térer minő kapacitás, azt hisszük e helyütt pertraktálnunk felesleges, de mindenesetre hálfával és köszönettel tartozunk neki, hogy oly lelkes barátja és főmozgató ereje a nemes ügynek.

Kiveszi a munkából részét városunk jó lelku hölgyközönsége is, kik mindenkori ott vannak, amikor nemes vagy humánus eszelekedett van szó.

Hiszünk, hogy városunk hazafias közönsége sem fog visszavonulni s a nemes intenciát tőle telhetőleg minden erejével támogatni fogja, hogy az erkölcsi siker mellett az anyagi siker se maradjon el.

Legyen ott mindenk, hozza meg áldozatát minden egyen, járuljon a siker biztosításához mindenki, nemes áldozatkészségeket a legfathalmasabb égi kéz áldása s a hadban küzdők halála fogja kísérsni.

Ez a legkevesebb a mit e nemes cél érdekében tehetünk s amellett oly nemes eszelekedett visszáunk véghez, melyre mindenkor büszkeséggel s boldog lelki megnyugvással tekinthetünk vissza.

Isten áldása kísérje a szervezőket s a nemeson gondolkozó áldozatkész közönséget, mely siker biztosításához tilláreivel, jószívű adományával hozzájárul.

— Eljegyzés. Vértés Iván honvédszászados eljegyzte Knortzer Terus urát. Knortzer György takarékpénztári igazgatónak bájos leányát.

szállásomra gondoltam. (Városligeti fasor 5-ik pad) pedig az est jó hívós volt.

De hát mit is fogok tulajdonképpen a zálogház gondjaira bízni? Ékszerem különböző cimeken különböző helyeken voltak elhelyezve. Volt egy órárn, de arra még amerikai nagybátyám sem adna egy koronát.

Egyedül értéktagyram felötönm volt. Meg kell engedni, értékes darab. A szató 100 koronára tartotta Nem mondhatom, hogy annyira került, mert egy fillér nem sok, de még annyit sem törlesztettem rá. Vondatott egy, gondoltam, becsapom 20 koronára, ezzel aztán legalább el lesznek gondjaim vetve holnapig.

Éppen jókor érkeztem mert egy botos gyerek formájú alak már megjelent az ajtónban, hogy a redőnyt lebuzza, de hirtelen állt és nem látott s amiút beletem az ajtón, puff! éppen a fejem bulbjára lúzt a redőnyt. A szemem esilágokat szórt s szédelgni kezdtem. szerencsémj a kalapomnak, hogy puha volt s így nem törhetett be, de annál jobban érezte a fejem s most millió s sorokat írom, még mindig sajog fejem dőnygyűgű bulbjá. S ha a fájdalom elment tovább folytatom.

Orosz foglyok az állomáson.

Szívesen mennek mezei munkára — Ivangorod és Lomza elestéről itt értesültek. — Az orosz katonák örülnek a cári vereségnek.

A múlt héten több mint egy óra hosszág között orosz hadifogly volt a vasuti állomáson. A kétszáz sokféle ferfit egy abanji uradalomba vitték mezei munkára.

Hamar otthonosan érzik magukat az orosz foglyok az állomáson. Egy kis csoport lerakja a baltájait a földre és mellője telepsznek ők is. A két méter magas, nagy vörös szakallú közlőgöy zsiros kaszinó-kártyát vesz elő és megkezdődik a játék — Mindenkinék kettőt oszt a bankár és aztán izgatottan kigúsztatják kinek van többje.

— Honnét való ez a kártya? — kérdezi egy sebesült szakaszvezető, aki jól beszél oroszul

— Még a frontról hoztam. Egyik elcsett tisztunktól vettem el.

— Milyen játék ez?

— Aki több — feleli az orosz és olyan nyugalmossal adja le a lapokat, mintha a newzki prospekti kaszinóban orosz földesurak között ülne.

A szakaszvezető szótlan megkérdezi tőlük:

— Ki volt már Uffában?

Hárman jelentkeznek:

— Mink Uffába valók vagyunk. Az Szibíriában van, nagyon szép város. Gazdagok ott az emberek.

— Az én bátyám ottan hadifogly — mondja csendesen a magyar katoná.

Lassankint nagy tömeg verődik össze a foglyok körül. Némelyik figyelmesen körülnéz és a szemek megakad egy zászlón.

— Miért van ott az a zászló — kíváncsiskodik az egyik.

— Az oroszul tudó szakaszvezető megfelfelé rá:

— Hát azért, mert a németek elfoglalták Varsót, mi pedig Ivangorodot. De följebb a németek már Lomzát is elfoglalták és Kovnónál, Rigánál vannak.

Az oroszok szájátva hallgatták. A vezetőjük szünet után megszólalt:

— Lehetséges volna? Hiszen akkor nemokára vége lesz a háborúnak.

— Néhány nap alatt — mondta a mi emberünk — harmincezret fogtak el a mi katonáink tőletek.

Szinte körusban zúgta az orosz tömeg:

— Harmincezret elfogtak? Akkor mennyi lehet ott a halott. Jaj de jó, hogy miuk már nem vagyunk ott.

Egy eszaspaképi fiatal orosz katoná hangosan felnevetett:

— Jaj de jó, akkor miuk bizton elveszítjük a háborút és az atyuskát legalább kivégezik

— To hol kerültek fogságba?

— Én Szary-Sambornál. Borzasztó esata volt ott. A ti tüzeirőitek csugyan lövöldöztek, amikor

bennünket rohamra küldtek a tisztjeink. Bizony nemében mentünk, de muszáj volt

Ekkor egy utastól elkapta az orosz a botot és produktálni kezdte magát elevenen, vidáman A bot a puskát helyettesítette.

A többiek együtt nevettek a tizennyolc esztendősen legénykével.

— A király születése napja alkalmából szokatlan nagy mértékben nyilvánult meg a közönség hódolata s fokozottabb mértékben és fénytelülte meg azt. — A megelőző eston fényes kivilágítás s zenés takarodó, szerdán hajnalban ébresztés s délelőtt a szent Feregedéki templomban ünneplés isteni tisztelet keretében ülte meg a közönség, a hatóságok vezetői s a katonaság nagy részével mellet a nevezetes évfordulót.

— Madarak és fák napja. Hogy az országos állatvédő egyesület kellő adatokat nyűvesben a madarak és fák napjának ez idei megünnepléséről, az illető elemi népiskolák tanítóit illetve tanítónőit sürgősen közöljék a tanfelügyelőséggel, megünneplésük e az iskolákban a jelzett napot s ha nem, jeleussek be annak okát.

— Díjbirkózás a katonanapon. A szennazációs nap gntlis rendezője Dobrovics Milán egy érdkes ponttal öhajította kibővíteni a katonanap programját, nevezetesen a díjbirkózással.

Ez érdemben tárgyalta is egy helybeli úri emberrel, aki azonban megfelelő partner hiányában a dologra nem vállalkozott. Mi akik ismerjük az illető úri embert, a legnagyobb érdeklődéssel néztünk a dolog elé s mivel a jóakarát hajótörést szenvedett, valóban szívből sajnáljuk.

— Az új iskolai év kezdete a polgári iskolákban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett az ország összes közép- és polgári iskoláihoz és tudatta velük, hogy a szeptemberben megkezdődő új tanévben a mult tanév elején kiadott utasítások értelmében mindenütt az eddigi ideiglenes helyiségekben rendelkezésre álló tanterők maximális óraszámával való igénybevétele mellett, a mult tanévben történt módon kezdjék meg a tanítást, mert a mai helyzet lényeges változtatásokat előrelátható időn belül nem enged

— Társaságból. Egy vidéki városkában felmentették a hadiszolgálat alól a nagytrafikot és az állatorvost. Egy alkalommal valahol szóba jött az 50 évesek sorozása s amikor egyik önévveléssel azzal vigasztalják, hogy feltétlenül bevállal, azt felelte, hogy biztosra veszi a felmentését, mert ha a trafikot — aki árulja a dohányt — felmentik, kell, hogy felmentésük az olyan jó bevét is, mint ő mert hát ki a fenének adná el a trafikot, ha a verőket elviszik. Erre az indokolt okoskodásra a társaság egyik tagja azt a szerény kérdést tette fel, hogy „vajon kiket fognak felmenteni, hogy az állatorvosnak is biztosítva legyen a — kienturája?” A felelet — a rossz nyelvek szerint diszkrecióból — elmaradt.

— Az ördög árok, melynek rendezése, szabályozása, oly régóta vajudik, még mindig árasztja bódító bitét s tenésztí a kolera és egyéb ragály bacillusainak mammuthajait és mostodonjait. A priu-

cipális esatorna szabályozásával újból szőnyegre került e dolog s tán nem is időszertűlen akkor, amikor az egészségügyi övintézkedések oly evidensek s az orosz foglyokkal oly könnyűszerrel és olcsón végre lehetne hajtani a műveletet. Mint illetékes helyről értesültünk, városunk vezetésége már foglalkozik is a dologgal s a város esatornának rendezésével ez a rég öhajított dolog is végleges megoldást fog nyerni.

— Intenzitizetlet. Az izraelita templomban a péntekesti intenzitizetlet f. hó 20-ától kezdve további intézék-désig d. u. 1/2 7 órákor fog kezdődni.

— A nép felvilágosítása. Zalaegerszegről újják: Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter rendelkezésben hívta fel a kir. tanfelügyelőségek után az ország tanítóit, világozták fel a népet a váltópénz gyűjtésének, illetleg félrarakásának káros következményeiről és arról, hogy a bankjegyek értéktelenedéséről szóló híresztelések lelkiismeretlen forrásokból származnak.

— Belefut a patakba Weisz Béla lenti kereskedő vasárnap megbizta a kocsiát, hogy vezesse el a lovakat a Kerkába megfürdetni. A kocsi teljesen letesítette a parancsot s a patakban a malom alatti részébe vezette a lovakat. Az egyik ló hátán a kocsi ült, a másik lovon Kovács Gyula lenti inasgyerek. A mely vízben az inasgyerek egyszerre csak lebukott a ló hátáról s elmerült. A kocsi látta, hogy egyszer felbuzta a víz, de mire segítségére mehetett volna, a szerencsétlen, 17 éves gyermeket elnyelto a sebesen folyó patak vize.

— A Szerbiában internált hadifoglyokkal való érintkezés. Sok panasz merült föl már eddig, hogy a Szerbiában internált hadifoglyokkal való postai érintkezés minden fajta, tehát a pénzügyelvényezés is nehézségekbe ütközik és nagy késedelemmel jár, a hogy a foglyok a mult küldött pénzügyelvényeket és értesítéseket kérhez kapja. A Hadifoglyokat Gyámoltató Bizottság küzdött, hogy a nehézségek orvoslást találjanak.

Végre sikerült kieszközölni, hogy a szerb vöröskereszt egylet nisi központja, a mely eddig az egész postai érintkezés lebonyolítására volt hivatala, decentralizáltassék, hogy a postai küldemények kikészítése rövidebb idő alatt legyen lehetséges. A szerb királyi kormány elrendelte, hogy az osztrák és magyar hadifoglyok részére szót pénzügyelvény és csomag küldemények ezental „Direction des prisonniers de guerre Niche” útján torábitassanak, míg a hadifoglyokra vonatkozó felvilágosítások ezental „Bureau de renseignements pour les prisonniers de guerre Zarobljénika Komanda Niche” hatáskörébe utaltattak.

IRODISTA NŐ,
ki a német nyelvet is bírja,
 tartós és kellemes állást nyerhet
 I.F.J. WAJDITS JÓZSEF
könyvkereskedésben.

— Egy jó házból való leány
 azonnal felvétetik I.F.J. Wajdits József
 könyvnyomdájában.

Irodalom.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: Lukács József, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenképen érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismeretében minden kultúremler tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészíti ki. A kitűnő lapot megleően ajánljuk olvasóink figyelmébe Szekeresztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/e. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványzámmal közzéggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-kronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre 2 korona 40 fillér.

— Uj Idők A világháború legújabb krónikája, irásában és képeiben az Uj Idők. A mi érdekes esemény a négy világháború történetét, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes, művészi művelés és előkelő ízlés jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Uj Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, előszóiban és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutsek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szekeresztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 16. szám. Mutatványzámmal kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kiadóban szerkesztett képes hetilapot mindenképen megleően ajánljuk.

NÉVJEGYEK

addig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

4 ISMÉN ÁRA KÉTBŐRÖD BEVÉTE

Berger Gyógy-kátrányaszappana
G. Hell & Comp.-tól.

Kiváló orvosi ajánlják és Európa legfőbb Államában a legújabb eredményekkel határozzák meg.

bőrkiütés ellen

különböző krónikus bajok és kilyükek, valamint haj- és szőrhullások ellen. Tartalmában 40 százalékos tekerített és szappanok, különben a szerkesztésben előforduló egyéb ilyenben gyártmányoknál. Működésükkel megvédik a bőrt.

Berger kátrányos kénszappana.
Nézők és gyermekeknek erősebb hatású kátrányaszappana.

Berger glicerin kátrányaszappana.
Továbbá kátrány nélkül a bőrre.

Berger-féle Borax-szappan
pattanás, megpuzdás, szimpla, miliumok és más bőrbajok ellen. Garancia újjáélesztéshez együtt 10 fillér.

Uj Berger feltalálta kátrány-szappana.
Kiváló hatású bőrhígítószer, fej- és szőrhullások ellen, valamint kiváló hajnövelő szer. A liter 1.50 korona. Kérjen kizárólag Berger szappant G. Hell & Comp.-tól és nézze meg a mellékelt levél-vegyet és a táblázatát. Kizárólag: Bécs, Wien 1912. évi paragrafusok, továbbá a bécsi árnyékban. Kapható minden gyógyszerben, drogeriában és szőrtelen, Nagykanizsán: Ifj. Wajdits József, Budapest: Andrássy-utca 11-13. Budapestben megvásárolható a következő helyeken: Tóth József gyógyszerüzletében, Király-utca 12., Molnár és Társulat, Thalmay és Bédácz, Körmöcsény, Párizs: Utóadalmi, Radonovits Testvérek, Szevel Nándor és társai, Szeged: Nándorfi Gyógyüzlet, Győr: Váci Kórház, Kézdivászló minden gyógyszerüzletben, jobb drogeriában és hátszertárakban.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vízgyógyintézete
felnttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) Erővet alatt közölteteket nem vállal felelősséget a szerkesztőség

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az ellemesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelölmezi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kell haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatú levelepapírokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1
Telefon 182. — Hirdetések díjazásos szerint.

Felolvas szerkesztő:
Bánkovich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Kiőfektetett árak: Egyszeri ára 10 korona, félve 5 korona, Negyedévi '2 korona 50 fill. — Egyszeri szám ára 10 fill.

A nagy átalakulás.

Kilépett az iskola padjai közül.

Lelkét elborította a remény, mint tavasszal az ágat a himes virág.

Pályájának rajongó szeretete, a hivatásban rejlő nagyszerű eszmények iránti izzó lelkesedés kísérte, üzte előre!

Bizakodással, hittel, reménnyel telt idealizmussal lépte át az élet küszöbét.

Arcára rózsapirt lehelt az ifjuság duzzadó erejéből fakadt alkotásvágy.

Szemeiből az emberiséget átölelő, szeretet melege csillogott.

Élni, felvilágosítani, boldogítani akart.

Élvezni a színek gazdag kincsében körülötte tobzódó életet.

Nemes érzelmekkel megrakott lelke atomjának átadása által minden lélekben meg akarta gyujtani azt a kis mécsset, melyből a hit, az erkölcs, az igaz tudomány alapját képező világosság fakad.

Az emberi lélek mélységeiben városnyadó

erők felszínre hozása útján létre akarta hozni azt a nagy közösséget, melynek magva a kulturember.

A himes virágoktól roskadozó ágat édes terhétől megfosztja a szelvény és a pusztító vihar által letarolt csupasz ágakat már hiába oskódossa a jászi nyári napsugár.

A küzdes terére lépő ifju arcának rózsapírját, elhalványítja, szeméinek csillogását megtöri a mindennapi élet közönyéből kiáradó fagyos lehelet.

Megtöri, de meg nem semmisíti.

Lelke szenved.

Szive sajnog.

Szemeiből keserű könnyeket sajtol a csalódás.

Vihar zug át lelkén és... megtanul lemondani.

Megtanulja azt, hogy az a pálya, melyet annyi rög, annyi tövis borít, számára rózsát nem terem.

Megtanulja a nélkülözést, a szenvedést.

Megtanulja, hogy attól a körvezetettől,

melyért küzd, melynek jövőjét vértől,

ifjuságát, arcának rózsáit, egészségét, neme sebb érzelmeit, reményét; hitét hozza áldozatul, munkája szolgáltatásának ellenértéke csak száraz kenyér.

Pedig joga van az élethez.

Munkájának értékénél, becsénél, a nemzet jövő vére kiható nagy horderejénél fogva joggal várhat többet mint elismerést.

Megérdemelt jogviszonyainak tételre szabályozását, erkölcsi-anyagi függőségének teljes biztosítását.

Elérkezhetne már az anyagi gondtalanság biztos védelme alatt dolgozó és minden oldalról igénybe vett közmunkás köztvétekenységének, nemzetfentartói- és fejlesztő munkájának nemcsak elröppönő szavakban, hanem tettekben nyilvánuló értékelése.

Ez eddig elmaradt. Ez ma még a jövő zenéje és mégis dolgozik zajtalanul csendesen.

Dolgozik mert mindez nem tudta kiölni lelkéből az emberiség nemes eszményeinek szeretetét.

Dolgozik, mert tudja, hogy az ő lelkén átszűrődve jutnak azok a nemzethez.

Kassa város háborus rendelete 1850-ben.

A XVII. század Magyarország történetének legzivatárosabb korszaka volt. Kifele két hatalom, a török és a bécsi uralom ellen harcolt a nemzet, bent pedig vallási küzdelmek dúltak. Az ország nyugalmát a török-német-magyar, a katolikus-protesztáns, a kure-labanc hadakozások áldozata lett. Természetes, hogy e harcokban élénk szerep jutott a városoknak: A városok voltak a hadak főhelyei a megszállások és zsákmányolások főcélpontjai. De egyszersmind a régi honvédelem fontos tényezői is, mivel falak nevezetesen erődítések szolgáltak, lakossága, a polgárság pedig a fegyverforgatásban kiképezetlően, számottevő haderő volt.

E katonai fontosság aztán sok szenvedést hozott a városokra. A XVII. század örökös pártharcai állandó megtámadatás veszélyének tették ki a városokat. És e veszélyek rendkívüli intézkedéseket tettek szükségessé. Most, a midőn közvetlenül megismerkedtünk a hadi állapottal együttjáró rendelkezésekkel, két-

szerezen érdekes Kassa városának a XVII. század közepéről (1650) származó ilyen 21 pontba foglalt parancsa melyet a felsőmagyarországi főkapitány s Kassa város bírja és tanácsa, mint nyilvános rendeletet adott ki.

Kassa a felsőmagyarországi császári hadak székhelye volt, a főkapitányi méltóságot a nagy nevezetességre jutott Wesselynyi Ferenc és Pethő Zsigmond töltötte be, a bírói székhöz Kovács János állt. A város majdnem teljesen protestáns lévén, vallásszabadságának bolygatása miatt elégedetlenkedett.

Attól lehetett tartani, hogy az akkori erdélyi fejedelemmel, II. Rákóczi Györggyel szövetségbe, a folyton tartó török küzdelmek közepette, a nemrég elhamvad fölkelések újra tüzet fognak

E félelem magyarázza meg a rendelkezések dróki szigorát s a fegyverszüet kiűzésében való bökénységet.

A rendelet egy böles kijelentéssel kezdődik, hogy t. i. jó gonviselés nélkül a köll rendet fenntartani nem lehet. Szükséges tehát oly szabályzat kiadni, a mely a városban lakozó két vagy három rendnek, u. m. a császár ő Felsőge szolgáinak (királyi

embereknek, katonáknak) a városi köztársaság tagjainak (polgárainak) és minden egyéb lakosnak békés együttélését és megmaradhatását biztosítja.

A város falakkal volt körülveve, s két kapun lehetett közlekedni, melyeket éjre gondosan becsuktak. Minden kapu két kulcsal nyílt, az egyik a politikai hatóság fejeinél, a másik a fő katonai méltóságnál volt. Csak kettőjük tudtával és akaratával lehetett csukni és nyitni a kapukat és pedig csak a kettőjük külön-külön porkolábja után.

A rendelet különösen kiemeli, hogy mindenképp a kapukra köll felette vigyázni. S valóban erre vonatkozólag minden lehetőségre gondolva egész sereg pontot ad ki. Az Uristen Kassa városának oltalmára két fő gondivis-let adott: a felsőmagyarországi kapitány (generális) és a főbíró uraimék ő nagyságát és ő kegyelmét. Utának pedig két porkoláb urat, kik reggel-kenőit saját kezükkel nyissák meg a kapukat, és ne bízzák másra, mivel ez az ő kegyelmük tisztje s az ő hitükben és ödvösségükben járó dolguk. A kapitányt után a kulcsokat a generális ő nagyságához és főbíró uramhoz vigyék. S aztán mindvégig a kapun legyenek úgy, hogy minden

Dolgozik, mert tudja, hogy az ő kezébe tett érték, hatalom, a lelkébe oltott erő a jövő ama egészséges világnézetének kialakítója, melynek ereje előbb-utóbb átkarolja, megnevesíti az emberiséget és feléleszti azt a krisztusi szellemet, melynek alapja a szeretet.

Dolgozik, mert a gondjaira bízott gyermekben imádott nemzete jövőjét látja, akkor tehát amikor a gyermeket fejleszti, nemzete anyagierjét növeli, — már pedig a hazafiatalan, hazaáruló magyar tanító ismeretlen fogalom.

Küzdésének jutalma az ártatlan gyermekszemekből előtörtört értelem fénye, melyekből a szebb jövő reménye tündöklik.

Szenvedéséért kárpótolja a körülötte viruló szeplőtlen erkölcs üde illata.

A közöny hidegségét ellensúlyozza a mai komoly pillanatok nagyszerűsége

Szívének sajnátságát megszünteti az egysebben megnyilatkozott áldozatkészség győzelhetetlenség, melynek tisztító ereje tisztultabb lélekört teremtetett s ennek a középpontjába emelte őt.

Munkájának gyümölcse eleinte a gyöngén világitó szelíd fényhez volt hasonló, mely kezdetben csak egy csillagfénynek látszott. Ma azonban elbűvölten állanak meg előtte mindenek, mert be kell látniok, hogy az érték szemképrázata, megleveledett mesevilága.

haladék nélkül, reggeltől estig a porkolab nélkül ne maradjon, különben életüket és tisztüket veszítik. Mikor az egyik porkolab a kapu megnyitása vagy bezárása végett az egyik kapura megy, a másik a a másikra menjen zárni vagy nyitni. (1.)

A város kapuin éjjel nappal ügyelő katonai őrséggel a strázsamester (őrmester) teljes hatalommal rendelkezők. Tudtok és belegy-zésük nélkül egyetlen gyalogost se merjen valaki elküldeni. A ki az őrségen vétséget követ el, másnap a kapu porkolab és a hadnagy uramék törvény lássanak felette s halállal lakoljon, ha csak olaszik is, kivált éjjel; éppen azért a strázsamester minden éjszaka kétszer járja meg az őrségeket. (2.)

A kit a strázsamester a falakon talál őrszákának idején, hajjon meg érte, senkiinek a strázsamester uron kívül nem lévén ott dölga. (3.)

A zászló (a parancsnokság) a gyaloghadnagyok kezében lévén a legénységgel csakis ők rendelkezzenek. A kinek gyalogosa szüksége van, a generálalstól vagy a hadnagytól kérjen. Levélhordásra se kényserítse őket kemény büntetés terhe alatt senki az ő Felsége szükségén és generálisokon kívül. (4.)

(Vége köv.)

Nem a keserűség mondta ezt velünk, mert ma, a nemzet élet-halál harcában, mindnyájunk minden érzése, minden gondolata oda sűrűsödik össze, ahol a sors sújtó karja a tanító lelkéből kiáradt és viharra alakult hazaszeretet által már büntet.

Nem a mellőzés rezignációja esendül szavainkból, hanem célunk az, hogy azt az egyszerű munkást, akit a sors mindig helyén talál; aki békében kis sercegő tollal alapozta meg a jövőt; aki a világosságnak fölényét dobva a mérleg serpenyőjébe, védte meg nemzet legszentebb eszményeit; aki mint titán küzd, áldoz, lelkesít, megnyugtassuk és odakiáltssuk neki; hogy bizalommal várja a kulturkormányzat kebelében folyamatban levő új szervezést, mert szilárd hitünk meggyőződésünk, hogy a bekövetkezendő gyönyörű, nagy átalakulás nemcsak a nemzetre, hanem a magyar tanítóra is az újjászületés kora lesz.

Görgey István.

S z i n h á z .

A cigány. Károlyi Lajos jubiláris bucsufelélép. Lapunk más helyén már megemlékeztünk a jubilaus főszereplőiről, itt csak lesögezzük a tény, hogy Károlyi Tata játéka minden várakozást felülmúlt. R-mek alakítása még sokszor felmerül a kanizsaiak emlékezetében, akik lelkükben egy értékes művészi esettel gyarapodva tértek haza. Nem szólunk a gyakori színhívásokról; de nem hagyhatjuk említés nélkül a közönség távolmaradását. Operette, szkecs, éjszadratta persze nem volt s a zifiló eső is otthon tartotta a jó kanizsaiakat. Akik eljöttek, értékelői, megértői a színészetnek s Károlyinak A főbb szereplők közül külön kell kiemelnünk Kondrát Ilonát, aki a darabban drámai kvalitásának megfelelő szerepet kapott. A harmadik felvonásban valóságos pathológiai tanulmányt nyújtott Szűcs Irén (Rebeka) szintén megtalálta a maga helyét: a népszínműben. Gözon Béla alakítása, mint másutt úgy itt is a szokott volt. A darab sikerét még Fekete Rózi (Éva) és Pap István emelték s a többiek igyekeztek beilleszkedni a főbb szereplők közé.

A vasgyáros. Szombat este előre nem látott akadályok miatt elmaradt Két jómádár helyett a Vasgyáros került színpadra. A fő szerepeket Gözon, Sarkózi, Fekete Rózi, Kovács játszották. Kondrát miként egyébkör, úgy most is magas drámai karakteréről tett tanbizonyosságot. Gözon Vasgyáros az előbbi évekével összehasonlítva talán a legsikertelenebb. Csanádi szokásos kedves alakításával nyerte meg a közönség tetszését. Zalya most is a társulat legjobb művésznőjének bizonyult.

Ferenc József azt izente. A társulat utolsó előadása. Zuhogó esőben tartotta a társulat bucsu-estélyét vasárnap. A kellemetlen idő miatt már a

napokban nem sok látogatója volt az arónának. Színeszínnek a kedvezőtlen körülmények dacára is jó kedvvel játszottak. Peterdi a katonák imájával ujjongó elismerést váltott ki a közönségtől, Borbély, Bőszörmenyi viharos tapsok közt ismételték meg játékaikat. Sarkózi Gözön kitűnően alakítottak s a többiek minden lehetőséget megakasztva az est emelésére. Külön kell megemlítenünk Satt festőművész egy óra alatt készült jól sikerült Ferenc József mellképét, amely váratlan meglepő tetszést aratott. Hála érte.

H I R E K .

CARMEN LUGUBRE.

Szeretettel annak, aki hidegen eldobott magától.

Hogy is engedhetné?! ...

Te művésznő vagy már,

Én — kezdő poéta.

Te a kéklő égyről,

Leragogyó csillag,

Én — fénylő pocsóta. — — —

Menj! — Menj emelt fövel,

— Higgy csak kalandornak,

Uccák rovójának. — — —

Mit is fáj az néked,

Ha a temetőben,

Egy új sirt megásnak!

Lipcsy Domonkos.

A S T U D I U M .

Ernyedt, nedves őszi délután — —

Bisan ötöl ver a toronyóra.

— A kispapok a csengelyű szóra,

Műzeumokba sietnek szaporán.

Pulpitus fölé könyökölve,

Mig szemük szomjan róholt betűket,

Lelkük izgés szent büvölet;

Dávid... Jonathás... és engaddi völgye.

— — Bethulia — hőstelkü Judith —

Fény folyja be Sion kapuit — —

A null ragyogása szövikre esöz.

— — Kiűm a szeptemberi homályba,

Lomha cseppek hullnak a fákra, — —

Régfeledt szonátát hárfáz a búsz ős.

Csányi László.

— Halálózás. Egy kedves ismerősnök hunyta le örök álomra a szemét Hoffman Mór nyugalmazott polg. isk. igazgató személyében ki hosszú évek során át volt a helybeli polg. iskolánál közszertetben élő tanár. Halála mely részvétet keltett mindazokbau, kik mindenkor kedvesen emlékeznek rá.

A katonanap

melynek agilis szervezője Dobrovics Milán volt, valóságilag meglepő kedves szorakozást nyújtott a tengerenyi számban hullámzó közönségnek.

A nap sikerének előmozdításában páratlan buzgalommal vetekedtek bájos hölgyeink is, kiket mindenkor ott találunk ahol jószívről van szó.

Az erkölcsi siker mellett azt hiszünk az anyagi siker sem fog elmaradni, mely a bűző fíradózási valóban megilleti.

Károlyi Lajos.

Mit is írjunk róla?! Hol kezdjük el? Dicséreteket halmozzunk itt össze vissza? Nem. Károlyi Tata haragudnék meg ezért leginkább. A tirádák már nem ő neki valók. Hymnusokat másoktól írunk. Hosszu színműködése alatt volt része ebben is. Ahogy az azoknak, akiket még ambiciósul a futó elismerések rózsaszín üstökösé. Ő tudatában van művészi egyéniségének, értékének. Felfogása eredeti játékaiban nem hódol a divat hőbortjainak. Születési nánuszai nem ide praedestináltak egykor s most egy esetleges meg nem értekekkel, de annál több elismerésekkel és dicsőséggel teli színi pálya magaslátán frissen, derűs jókedvvel buesszik fölünk. A sajtó s mellette a színeszet más igaz megértő néma hódolattal hajtják meg a zászlót Károlyi Lajos előtt. Nemzeti felfogásu magyar tehetségek oly ritkák manapság. Ő a régi művészgárda legnagyobbja közül volt. Bár a tévés borongó hangulata long kőrőlötünk mégis örömet és megnyugvást nyújt a tudat, hogy ő a miénk volt több lustromom keresztül. Ezekkel a gondolatokkal és érzések közt bu-cuzik tőle lapunk szerkesztősége is és mond Istenhözadót Károlyi Lajosnak a magyar (tenisz) ihletett művészeknek.

— **Elmennek a színészek** A nyári szezon véget ért. Színészek elmennek a túrsult székhelyre Pécsre, hogy most már ott fejtsék ki nemes erőiket a kultúra érdekében. Vi-szat tekintve arra a pár hátra, amíg itt Nagykanizsán gyönyörködöttünk városunk és a vidék közönségét, édesen szomorú hangulatként az érzések közepette vártuk meg fölünk. — Peterdi. Osnádi, Konrád, Zalay, mind megannyi feljölhetetlen név előttünk. Károlyit nem is említve Izsó, Tihanyi, Gözön, Baranyai, Borbély, Bözör-ményi mint városunk köz-kérdett nagyságai távoznak fölünk. A többiek, akikről szólunk terünk nem engedni, kedves emlékeket hagynak hátra nálunk. Igazán az elismerés hangján kell szólnunk Fűredi Bimáról, Izsó Miklósról, Károlyiról s a tehetséges, ambiciósus karmesterrel Brucknerrel, akik a mai nehéz viszonyok közt is minden lehetőséget megtektek, hogy városunknak igazi magas művelésben legyen része. Székhelyükre a közönség hálája, szerencsés kivételül és átlása kísérőket s a vágy, hogy minél előbb térjenek vissza hozzánk, ahol mindig örömteljes szeretettel várunk őket.

— **Meghívó** Az alispáni hivatal az állandó választmányi tagjaihoz a következő meghívót küldötte szét. A f. évi szeptember hó 13-án tartandó tör-

vényhatósági bizottsági rendes közgyűlése az 1915 évi háztartási költségvetés összeállítására, továbbá a megyei s a Zalaegerszegi és Nagykanizsa r. t. v. 1914. évi gyámintézési számadások megvizsgálására előjából az állandó választmány ülése f. évi aug. hó 28-án, a közgyűlésen felveendő egyéb ügyek tárgyalására végett pedig folyó évi szeptember hó 6-án d. e. 9 1/2 órákor fog a vármegyelégi gyűléstermében megtartati, mely ülésekre i. t. választmányi tag urak tisztelettel meghívom.

— **Az olasz tábori püspök a Vatikánban.** A Giornale d'Italia jelentése szerint a pápa hosszabb kihallgatáson fogadta Bartolomási olasz tábori püspököt Bartolomási püspök olasz katonai automobilon parancsértérőre, egy tüzérhadnagy kíséretében formaruhában hajtattat a Vatikán elé. A mikor a ki-érő tiszt is be akart jutni a bronzkapu át a Vatikánba, a svájci gárda nem bocsátotta be és kényszerítette, hogy kűn várja meg, míg a püspök visszaérkezik.

— **A kolera Magyarországon.** Magyarország területéről az e hónap 2-ától 8-ig terjedő időben ötszázötvenöt kzsiai kal-erabeteget jelentettek, háromszáztizenhárom halálozással.

— **Verekedő tüzér.** 21-én éjjel 1/2 és 2 óra között a Rakocsi uti nyilvános mulatók előtt egy tüzér katoná az őt, botránnyos viselkedése miatt atyai-land rendreutatisó Kocsis János rendőrt tetelt oly súlyosan bántalmazta, hogy hosszabb orvosi kezelést, igényelt. A tüzei kűllet eddig nem sikerült megállapítani. Sapkáját a rendőrség visszatartotta és így talán a hatóság elleni erőszakot elkövető katoná elveszi méltó büntetését.

— **A liszt szükséglet összeírása** előjából a város hatósága szétküldte az íveket, melyből ki fog tudni mily mennyiségű lisztre lesz a város közönségének szüksége s oly arányban fog a hatóság valamely malommal szállítási szerződést kötni. A mely család vélelően ilyen bejelentést lapot nem kapott, Hasekovich János arnal az elemi-ozási osztályban jelentse.

— **A csakák és bének tanfolyamai.** A m. kir. honvédelmi miniszter ur f. évi 8110/eln. 1915-3. számú rendeletével a hadjárásban megcsörtült katoná-zemélyek oktatásáról való gondolkodást az állami közigazgatás és a katonai igazgatás által közösen elvégzendő feladatok közé sorolta. Ennek elől-tekés helye elhatározottat, hogy azon magyar honos népfőlköl stb. tisztek, tisztjelöltek, valamint legénységi állományu egyének számára — kik a közpüspökölai vagy ennél magasabb képzettséggel bírnak, — kik a haza védelmében a harcúterben megsebesültek és ennek következtében csokulást vagy bűnűlást szenvedtek a minek következtében eddigi életpályájukat meg kell változtatniok: a nyár tolya-Budapestben, különböző tanfolyamok tagnak nyittatni.

Felhívatakn tehát az érdekeltek, hogy összeírás végett a város katonagyűléstől jelsutkezzanak.

— **A tengeri, burgonya, és cukorrépa termés stb.** a gazdasági tudósítók beklűdött belesése szerint a következőképen alakult tengeri mintegy 41 millió, burgonya, 59 millió; cukorrépa 25 1/2 millió, vagyas a tengeriből és burgonyából lényegesen több mint a mult évben volt.

A szőlő szomorú kilátásokkal kecsegtet, de a gyümölcstermés elég szépnek ígérkezik.

A legelő mindenütt szép és bűtáplálékot nyújt. — **Hindenburg és a cár.** A tannenbergi ütközlet előtt, amikor oly pompásan esalta Hindenburg az oroszokat, hogy úgy látszott, mintha az oroszok győzzenek kerütnék körül Hindenburg sereget, már előre örültek a muszáknak, hogy miként fogják el a németeket és már arról ábrándoztak, hogy Hindenburg is fogságba kerül.

Akkörtájt Hindenburgnak a fulébe jutott, hogy a cár ezt mondta volna :

Ötven-szer rubelt tűzök Hindenburg fejére. Hindenburg mosolyogva hallgatta a pletykákat és a kezével legyintett :

Én az ő fejéért ötven fityinget sem adnék.

— **A katonakórházban.** Egy rendkívüli szigorúll híres törzssorvos látogata végig nemri a kórházakat, ahol a legénységet vizsgálta felül. Egyszerre megáll egy szép szál legény előtt végignézi tetőtől talpig aztán megkérdezi :

— Hát ez a marha mit keres itt.

— **Allatorvos urnak alásnan jelentem, reumas vagyok** — jelentkezik a legény és tiszteleg.

— **Ipar ügyök özevgyi jogon** Vitás kérdésről hogy tüzése az özevgy az elhalt ferj. iparát, ha az képesítéshez volt kötve, folytathatja-e szak-képzett üzletvezető nélkül? A kereskedelmi miniszter legutóbb egy özevgyet, — aki törjének iparát állandó s megszakítás nélkül gyakorolta s akit a hatóság, mivel üzletvezetőt nem tartott megbűntetett, feloldotta a kirott bűntetés alól. Az ipartörvény 40. §-a ugyanis az özevgyet nem kötelezi arra, hogy elbunyit ferje által gyakorolt s képesítéshez kötött iparának folytatása végett képesített üzletvezetőt jelöltsen be.

— **Egy jó házból való leány azonnal felvétetik Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában.**

Adjuk elolvasott újságjainkat és folyóiratainkat a Hadsegélyző Fehér Kereszt osztályának!

— Kűtűnő ellátást nyerhet 2 jobb családból való gimnazista tanuló, esetleg zongora használatl. — **Cím a kiadóhivatalban.**

IRODISTA NŐ,
ki a német nyelvet is bírja,
tartós és kellemes állást nyerhet

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
könyvkereskedésében.

Irodalom.

A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irtá: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrésztől szívesen tudományos, másrésztől könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismeretel minden kultúr-ember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kiadó lapot melegen ajánljuk olvasónk figyelmébe. Szekesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut. 15/c. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot késséggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világ-kronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-tér 4.). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Nép-lap”, a legelősebb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Új Idők a világháború legújabb krónikája, irásban és képen az Új Idők. A mi érdekes esemény a nagy világháború harcainak történetét, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes és művészi művelés és -lélek izles jellemzi Heger Ferenc hetilapját, az Új Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, előszóiban és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrassy-ut. 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkesztő Tutsek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona negyedévre 3 korona. Szekesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut. 16. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kiadóban szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk.

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

Berger Gyógy-kátrányos-zappanna G. Hall & Comp-tól.

Kiváló orvosi ajánlák és Európa legtöbb államában a legjobb eredményekkel használják mindenféle

bőrkiütés ellen

különböző kiütéses betegségek és kórtérsek, valamint haj és szőkhátrpa ellen. Tartalom: 40 szárazok fakatrópa és fényegyensúly, a bőr-kezelésben előforduló egyéb bőrbetegségekre. Makacs bőrrajokkal nagyon hatásos.

Berger kátrányos kén-zappanna.

Neknek és gyermekeknek varhóbb hatás kátrányos-zappanna

Berger glicerin kátrány-zappanna.

Tevábbá kátrány nélkül a bőrre

Berger-féle Borax-zappanna

palástos, csipásos, szögöl, mitesszer és más bőrbetegségek

Uj. Darabja utalással együtt 70 fillér.

Uj. Berger fájóelcsúny hátérás-zappanna.

kénes hatása bőrbetegségekre, fej- és szőkhátrpa ellen.

valamint kiváló hajnövesztő szer. 1 üveg 1.00 korona. Kérjen kifizetetlen Berger-zappant G. Hall & Comp-tól és nézze meg jól a mellékelt

terv rajzát. Kérjen

Wien 1880. útlevelet. Beszélgetés az aranyérem.

Wien 1912. és az 1900-ik évi párisi világtállalásán szerepelt.

Készítők minden gyógyszerésznél, drogáriában és szak

üzletben. Nagykanizsán: G. Hall & Comp., Wien, I., Heller-

sztráza 31-33. Budapestben: Magyarországi Kereskedelmi

Társaság, József városi utcában. Kiváló áru. Munka és

Mosonon: Thalhammer és Reitzen. Kőszegen: Tiszvári

sztráza. Budaörsön: Tiszvári. Szigetváron: Kőrösi

sztráza. Szekesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut. 16. sz.

E kiadóban szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vízgyógyintézete
felntöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az ölelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vogyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelenti, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokban és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron gyorsan készítettnek.

Tanintezetek részére szükséges cikkek dús raktára
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter. 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjszabása szerinti.

Feladvány szerkesztő:

Báné Kovács János

Főszerkesztő:

Kemény László

Megjelenik hetfény és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszer 10 korona, félév 50 korona, egy év 100 korona. Egyedül 2 korona 50 fill. — Egyenlő részben 40 fill.

A közös oltár.

Jaj annak a nemzetnek, amely elfelejté multját
Jaj annak a nemzetnek, amely csak multjában él.

„Régi diésőségünk hol késel az új homályban?
Századok ültenek el s te aiatuk melyen enyésző
fénnyel alszol?” — mondja Vörösmarty. És amit
ifjú lélekkel kesergett, megértte mint férfiu. Fátyn
horult a lantra, amely megöngyörög belzengett rap-
szofikusán, egyt hasítólag, földrengetőleg. Ezért írja
a „Vén cigány” szerzője, hogy lesz még egyszer
Ünnep a világon

A „Szózat” szerzője is erre céloz, midőn sirtó
gyászknönyt emleget ugyan, de egy szebb kor elő-
vetelére utal, „mely után buzgó imádság epedez
százczerek ajkán.”

„Nagy szellemek jóslóikkal látunk a jövőbe s
mi anokák őrre teljesítve látjuk azt, amit a költő
jövőbe látó lelke előre megsejtett.

Eszembe jut erről egy szomorúan megható
kép: Egy bánatos özvegy Lengyelország elpusztult
vidékén barant kökeresztűnél buzgón imádkozik.

A lemondással teljes fájdalom előképe ez

Édes Istenem! Csoda lett volna-e ha a mi
telünkre is ráborult volna a kishitőség szomorú
fátyla: ha azt hitük volna, hogy a jóslat első része
teljesült?

Hányszor huzzák meg már e sokat szenvedett
nép fölött az enyészet harangját? Mindannyiszor

PAX VOBIS.

Oh nincs más hátra: elkoszorúzni

A színtől és az áriától. . .

Feladni színtől, testvért, mindent.

Ha int Nihil, a síket Távol.

Csöket szörni a fénynek, árnyak

Jó barátoknak és ellenségnek,

— — A lávozást s a bús keservet,

Vélni márnornak, érkezésnek.

— Meghalni vigán mit se várva,

Mire se vágyva... nem könnyezem,

Üdvözölni a keshedt révészt

S a Léthe habjám átvezeni.

Csányi László.

amidőn a nyugati műveltségnek hullámoktól esapo-
dott kiszírtja volt

Hányszor siratták el blegen nagyságok e nem-
zetet, de annyi vészes zivatar között is fenlartotta a
néplelek mélysegeiből előtörő páratlan hazaszeretet

Isten! Király! Haza! E hármas jelszó örök
fényként vezette a nemzetet a multban. Ez vezeti a
jelenben. Az ezekben rejli, az ember mindenét ma-
gába záró pótolhatatlan édes tartalom testvéri öle-
kezése az az imádat hármas szim, mely ezer év óta
aldólag leng felettünk, vezet bennünket az ígért
földre, egy szebb kor felé, „mely után buzgó
imádság epedez százczerek ajkán.”

Tanuljunk nemzetünk legnagyobbaitól és ha
émerengünk régi diésőségünkön, „a mult példá-
gyon most” és nagy tettekre serkentse az anokát.

Meghatottan álljunk meg emlékeinknél amelyek
nagy időket juttattak eszünkbe. A bemoosodott
emlékek köbe vésett betűi szent emlékeidre intse-
nek s a mult idők szent emlékeit magukba záró
parlódo szívek szerettelöl öleljük szívünkbe

Nagy idöket élünk!

A nemzet vérével írja nás történetét.

Ólthatatlan fényel, lángotokkal vési a magyar
ma nevé az idők beláthatatlan mélyébe ugy, hogy a
legrosszabb akarat sem fogja azt alhomályosítható
többszöha

Vessék mi is szívünkbe hazánkért küzdő sze-
retteink nagy áldozatát.

Kassa város háborus rendelete 1850-ben.

II.

Megszállás idején a porkoláb és a hadnagyok
minden éjszaka egyszer-egyszer járják meg az őrsé-
geket s a kapu között haljanak, életük veszedelemi
alatt vigyázzán az országnak és a városoknak meg-
maradására (5.)

A strázsamester minden éjszaka kétszer, éjtelje
egyszer és éjfel után másodsor kerülje meg az őrsé-
ségeket, különben elvesztí tisztét (10.)

Ha félmes hírek támadnak, a porkolábok és
strázsamesterek a hadnagyokkal együtt a kapu hál-
janak. S ez esetben nemcsak a strázsamester, hanem
a porkoláb is elővön az őrségről, egyszer-egyszer
kerüljek meg a várost, hogy így a vigyáznak szü-
nete ne legyen. Ha ezt nem teszi meg, becsületük
es tisztuk vesz oda. (11.)

A város falához ragasztott házak könnyen szo-
lghatnak az ellenségnek bnyóhelyül, de ostrom ide-
jén golyózáporba kerülhetnek. Elrendelik tehát hogy
az ily, a város kerítéséhez ragasztott házak akár ki-
esny, akár nagy, hányják el minden kedvezés nélkül
kemény büntetés alatt, mert életveszélyes lehet. (16.)

A kereskedelem jövője.

Ujjongó örömmel töltik el a lelkeket
azok a fényesnél-fényesebb sikerek, melye-
ket vitez katonáink es hű szövetségeseink
seregei a harciteren napról-napra érnek.
És sikerek azt engedik remélni, hogy makacs
ellenfeleink hova-tovább megis belátják, hogy
hasznatlan minden további vér- és pénzál-
dozat és ebből levonják a levonandó konzek-
venciákat. Ez a reménység mindenképpen
időszórúvé teszi, hogy most már napirenden
tartsuk azt a kérdést, hogy milyen lesz a
magyar kereskedelem helyzete a háboru
után? Milyen feladatok elé állítja a közel
jövő a magyar kereskedőket?

Az a kép, melyet gazdasági életünk
most — dacára a háborus állapotnak —
mutat, általában elége megnyugtató. Nem
lehet azonban figyelmen kívül hagyni, hogy
a nagy pénzbőség jórésben annak tulajdo-
nitható, hogy a háborus viszonyok rengeteg
tökeértéket tettek pénzre. Állatállományunk
amely a nemzeti vagyonnak egy igen jelen-
tekeny részét képezi, íjlesztően visszaesett,
a gyárosok nyersanyag-készletei a mini-
mumra csökkentek, investícióik, felszerelé-

Különösen gondot fordít a rendelet, hogy az
ellenséggel való minden összefajzásának, eselfogásnak,
arulásnak, — elojt vegye. — A strázsamesternek
különös figyelmebe ajánlja, hogy éjszakai körjáratában
a város kapuin lévő lakatokat is megnézze, mert már
megtörtént Kassán, hogy a lakatokat feltették, de a
rotoszob nem vetették. Ha ezt elmulasztja, tisztjét
veszti el ő is mint a porkolábok (21.), kikre vonat-
kozik újra megismétli, hogy a kaput ök maguk
nyissák es zárják, mert csak ök hitesek erre, vagyis
ök tették rá esküt. (22.)

Hogy a kapu ellenséges fegyvereseket he ne
leheszen esempészni, minden kapunyitás előtt jól
felkészült husz gyalogost kell a kapura küldeni, s a
már gyülekező székereket jól távol állassák a bejá-
ratról es közel ne bucsássák. Veszgálják meg mi van
rajtuk, nehogy véletlen dolog származzék onok el-
mulasztásából. (21.)

A tűzjelzés már akkor is divatban lehetett.
Eppen azért elrendelik, hogy ha tűz támad a város-
ban, a gyalogdobokat meg kell utni, a gyalogok
zászlótól a generális szállására menjenek s oda,
hova ő kívánja. Ha valamely gyalog hiányzik, el-
tűvész el, mivel a tűz nemcsak véletlenségből, hanem
praktikából is szokott lenni. Eppen ezért ő felsége
képét (képviseletét, a generális), a város kulesét, az
ország zászlóját meg kell oltalmazni s a kapu lévő-
ket es másokat is segíteni kell. (19.)

seik, gépeik a rendkívül igénybevétel folytán sokat szenvedtek, rongálódtak, a kereskedők áruraktárai országszerte lepadtak. Mindezt ismét pótolni kell majd.

Az általános gazdaság helyzetnek a háború befejezését közvetlen követő időben való alakulása nyilván nemcsak a háború kimenetelétől, hanem a békekötés feltételeitől is függ. Különösen pénzügyi irányban előnyösebb békefeltételek természetesen erősebb fellendülésre nyújtanának alapot és impulzust.

Az azonban semmi esetre sem lesz elkerülhető, hogy az egyenlegképen előálló háborús kiadások és a háborúval kapcsolatos egyéb teljesítések kamatterhelének fedezésére az eddigieknél lényegesen súlyosabb állami közterhek megállapítására ne legyen szükség. E részben a M. K. L. már az évi május 15-én (Gazdaságpolitikai aktualitások*) rámutatott arra, hogy a mezőgazdaságnak ezentúl az eddigiektől lényegesen túlnem arányban kell a közterhek viselésében résztvennie.

Ami a kereskedőket illeti, ők nem kérnek és nem is kérhetnek a maguk részére semmiféle kedvezést: csak azt követelik, hogy a közterhek a valóságos jövedelem, a lényeges teherbírást szorítan arányosan oszlanak meg. A kereskedők megadóztatásánál azonban azt nem szabad tekintetbe kívüli hagyni, hogy a hazberadónak nagy részét (az áthárítás folytán) tulajdonképpen szintén ők viselik.

Nagyon valószínű, hogy a háborús kiadások fedezésének eljárja a kormány a háború után a vasúti szállítást is meg fogja drágitálni, nincs kizárva, hogy igyekezzék fog egyes relációkban a posta jövedelmét is

emelni. Mindez ismét újabb és igen gyakran át nem hárítható terhet jelentene a kereskedelemlére.

Nagy kérdőjelet előt állunk abban az irányban is, hogy minő helyzetet fognak a kereskedelem számára teremteni azok az új állami monopóliumok, melyeket a kormány a háború után egyes nagyforgalmú cikkekben előreláthatóan létesíteni fog.

Az új terhekkel szemben a kereskedelem csak a megnagyobbodott üzleti forgalomban, a közöségi fogyasztóképességeknek, vásárló erejének emelkedésében találhatja meg a fedezetet. Viszont ez nálunk Magyarországon jelentékenyebb mértékben csak a jelenlegi termelési viszonyoknak megváltozásával, az eddigi gazdasági fejlődés egyoldalságának megszüntetésével, szóval az iparunk és a mezőgazdasági termelés fokozásával párhuzamosan haladó fejlődésével és tertglálásával várható.

A kereskedelem emel fogva nemcsak általános gazdasági gyarapodásunkat, hanem a maga boldogulását is úgy segíti legjobban elő, ha teljes erővel szolgálja a hazai iparunk fejlesztésére irányuló törekvéseket azáltal, hogy ezennel lehetőleg még fokozottabb igyekezettel fáradozik azon, hogy egyrészt a belföldi szükségletet a hazai ipar termelése részére biztosítsuk, másfelől, hogy a külföldi piacain is versenybe lépjünk az erre alkalmas cikkekkel.

Adjuk elolvasott újságjainkat és folyóiratainkat a Hadsegélyző Fehér Kereszt osztályának

ben, megöltessek, kiváltképpen a kapu vagy zászló alatt, ha csak gyálatos hírt is mondana ellenük. (18.)

Drákok szigorúsággal lép fel a verekedést támogatók ellen: A ki szabályt von valakire haragból, kezét vágjuk le minden kedvezés nélkül. (7.) A ki vert tesz máson, öljék meg. (8.) Igyekszik a katonák és polgárok közt is a békét biztosítani. Ha valaki Ó Felsége szolgálja vagy a némes város lakói ellen valami háborúságot, tumultust művelni, vagy eskü indítania is: halálos büntetés legyen a fején. (15.)

A régi epokozási mód mellett gyakori volt a tüzésvész, éppen ezért szakszövegnek tartuk a tűzrendszert intézkedést is. Ha csak véletlenségből (tűzhely) az az ellenséggel való összecsapásból) támad a tűz, vigyázzunk kell, hogy sok kárpótlás ne legyen sok kár. A ki ott-ellenben találunk, tövennyel nagy büntetéssel büntessék. Ha pedig kezében találunk valamit, mindhárty meg kell fogni, hogy a magistratus minap szüntem szigorúan megdöntsék. És ha a zavart valamit háborús indításra használják fel, annál inkább büntessék és ha a háborúságot vezgész is vinne, meghaljon érte. (20.)

Szigorúan lép fel a gonosztevők ellen; ha valami hámszágunk erik, Ó Felsége tisztviselője vagy a város arra rendelt embere egybörmin megfoghassa és saját magistratusa elé, vagy a maga fogságába

H I R E K.

Fehér kenyér.

Mikor az állam előrelátása ráterete kezét a gabona-észleletekre, mikor az előlemezési közigazgatás elvontólunk a buzálisztot, kukoricából sültető kenyérünket és abból is csak személyenként meghatározott adagot engedélyezett, az emberek sötétben látó része ugyan-ésk megzsongott. Nagyon megeltzött nőik az a kep, hogy osztrondolt várban élünk, hogy az élelmicikkeket már adagolják, és a kiéhezetés réme, melyet Anglia idézett fel, de melynek árnyékát is rég eke-gettek már a nemet tengerallatörők, újhol kísértet és egyre jobban bevette magát a kishitők szívébe.

Akik melyekre néznek, akik jobban látunk, természetes, észszerű intézkedések tartották hogy az állam keze előlünk ezáltal is elérjen, hogy kenyérünk anyagát az határozza meg és az ossza ki. De egy kicsit megis a leköré tekint mindünknek a buzáliszt. A kenyér feketesége a háború ize volt és minden feladati a háború kes-rűsége zódott. De hiszen akkor keserű lét volna a hóhéler buzakenyér is mert most a diadalok vorrtényes, naplitesés idején megvalhatjuk, akkor megnehezedett az idők jaraása foletünk. Az oro-z hadsag a Kárpátok kapitú dőngötték és a kozik lovak patái már azok az utakon esattogtak, melyek a buzatermő nagy Alföldhöz vezettek, amilyenkor azért indultak el, hogy ne teremjen buzá a magyar Alföld! A keserű kenyeret ekkor ettük és a szívünkben akkor gyűlemelt, nötneműt az aggodalom, a kételkedő gyötörölés kes-rűsége.

A szomoru tél, mintha megfagyasztotta volna a haladást, mintha minden egy helybe megveredett volna, mintha mozdulatlanúságra, eredménytelenségre lett volna kárhoztatva minden. A kárpáti vérfolyamok hónapokig egyazon helyből eredtek — hűta a hő-sies ünfeláldozás a katonai erények minden izzó lángja ott fagyott a Kárpátok felemes felébe.

Azután megis csak kitavaszodott, felbenedett a fagy. A leppogányabb embert is megtanította mindkötű a hűla forró hullám ezese, mikor felszabadult az ország és a győzelmeik tavasza zenidült.

Avon, másnap illekesek birjának adja át törvényes Büntetésre személyválogatás nélkül. (13.)

A mezői rendőrségre is kiterjeszkednek. A szőlőkben kertelekben talált kártevőket a ki ott találja, fogja meg ha bir vele. Ha nem foghatjuk meg, csak ismerjük meg, magistratusa ta tozik igazat tenyi róluk. (14.)

Gondolnak a piaci vásárlás megrendszabályozására is. Sonki a határig, sőt a hűdog (Hornádnind a város mellett) vásárlásait ki ne menjen. Mindeuki a piacra hozza az eladnivalóit. Először a közönség vásároljon és ha ők már elget vettek, csak a maradékok vehessék meg kereskedés végett. Ha Ó Felsége drabantainak felségei közül valaki kútkardokú aramak, adjának a generális ó nagyságának és bíró aramak. A vásárlóipó urainaknak mások előtt generális uramekna ó nagyságokra legyen főkentitűk s úgy vigyázzanak hogy hri mi olyast hoznak a piacra, ó nagyságok sórtárnak; vagy kúlyokhozak togyék hírré. Barminlyen rendfűt valamely phoi kapcsolatban, hatalmáskodásban találunk, büntessék meg. A lát, meszot, szénát, képosztát és minden egyéb elősre és épűlőtre szolgáló cikkekkel több emberreket a kapukon minden bulóns nélkül békével hűbohasssák. A kik ez ellen eslekeszenek palecholi büntetéssel büntűdjenek. (24.)

Kerekes György.

(Vége.)

De úgy látszik, egyéb jelzési módokat is is mertek, mert megparanesdják, hogy akármú nagy vagy kicsiny dolog törvények is eszunka, vagy lovsav vagy tűz, vagy akármú egy esoda, kiki mindkét magistratusának (polgári és katonai) megjelenése haladék nélkül kemény büntetés terhe alatt. (12.)

A fonyegető híreket is közölni kellett: A ki Ó Felsége, a mi kegyelmes urunk vagy generális uramek, vagy a város ellen valami vérszéd-lomos hírt hall, előtte járójának feje vesztése alatt megdöntsék a dolognak igazsága szerint, hogy így egyenlőképben ellene állhassanak minden hajnak. (17.)

Háborús időkben nagyon fontos a helyi rend, a melyek a közgyűlemnek és felügyeletnek a külföldi eseményekre való irányulása is nem keves megzavarással fonyegot. Szigorúan meghagyják, hogy a köz esendet senkise háborítsa meg.

Ha valaki észkari a szokott tilalom ellen lövés tesz, akáresak a kapuzásis után is: megöltessek, mivel véssnek idején az ellenségekhez való hűvisen és e pártútesen kívül nem szabad löni. (6.) A ki háborúságot, zendűtet eseműt a kapu vagy városban, szintűn megöltessek. (9.)

Különösen a fegyvereket és a hatóságok miatt való engedelmességet kívánjuk biztosítani. Ha valaki előtte járója ellen fegyvert fog akár után, akár hely-

A győzelmek tavasza és a győzelmek arató nyara is. Szerte a világon, minden esztendőn, minden allenszeggel szelvény diadalok kezdje dől számunkra és betakarítjuk, mi takarítjuk be a győzelem gazdag termését.

A föld, a termő magyar föld hálás a véreit, melyet érte ontottak és a gabona dús aranyával fizetett a dús adozatokért.

— **Megnyílnak az iskolák** Mint illetokeks helyről értesülünk egy a főgimnáziumban, mint a polgári és kereskedelmi iskolákban az előadások a rendes időben fognak megkezdődni. Az elemi iskolák megnyitása egyelőre még bizonytalan, amennyiben kellő mennyiségű tanterem nem áll rendelkezésre.

— **Háborús kép** A veszprémi angolkiszásonyok templomában litánára harangoznak. Még kevesen vannak a templomban. A padok mellett katona vérdél és buzgó imádkozók. — A színes templomablakok át betevőldő búsuzó napsgár a fiatal katona szőke fejét fénylően veszi körül, vajjon az élet vagy a túlvilág glóriája-e ez? Fialat pár n előttem. A férj katonaságtól Kettűjük közt apró kis lányka. Az asszony eszedesen sír, a férj gyermekük haját simogatja. — Megszólal az orgona valami halk, melabns katekék kíséri. Kinyílnak az oltár gyertyák. A templom zúzófény megélt már. Az oblatio-kölkök túlyomó része katona Megnyitók az oldalajól, a skosztényen át katonák korszórnál börtölt nehöz zaszólt hoznak be. A pap rövid imát mond és megáldja. A 31-esek holnap indulnak a haretérre.

Családlatos, hogy a mostanában oly zajos, népes dunántúli városkának, melyben pedig minden második ember katona — vagy éppen azért, — mennyire középpontjává tudott lenni ez a szerény kis templom s a vele kapcsolatos kolostor. Hiszen igaz, az angolkiszásonyok veszprémi kolostora eddig is nevezetesen épület volt, hosszú évtizedek óta a kultúra terjesztője. Itt nevelkedtek magyarsót a szép Dunántul urilányok. Sok családát sok szívet fiz hozza a hála és szeretlet. Mikor aztán a háború kitört ennek a némes tanítórúndnek munkája segítségességig is megnevelkedett. Nincs olyan testi-lelki nyomorúság, melyet ezek a melegsztív mester-emberek ne óhajtanának. Beteg katonákat ápolnak, hadbarátonlat családját, gyermekeit segítik ruhával, tetel, meleg étellel. Nincs a napnak olyan órája, melyben a kolostor kapujának eszöngője egyszerű-köztér meg ne szólalna: katonák jönnek imádkozó-vért, virágait s némes olyan óra mikor a mindig nyitott, rózsával befuttatott kis templomban katonák ne fordulnak.

Egy hírneves francia író örömmel hirdeti ma Franciaország ujja-zületését, s a szobit jóvót, melynek az iszonyú veresztesség mellett is el kell jönnie, mert — ugymond — a nagy háború a francia nép elemét, regeitől oly közel hozta egymáshoz, a francia társadalmat annyira átálakította, egységesse tette, hogy arra semmiféle szociális fordalom nem lett volna képes. Ugyanazt álmondhatjuk mi is. Ha társadalomunknak oly elemet, mint a kolostorok és katonaság — mert hiszen az említt polda csak egy a sok közül — így meg tudták egymást érteni, akkor reméljük, hogy a kölesztűn megértés a társadalom több elemével is osztályánál sem maradhat el.

— **Levelezés a foglyokkal** Mint a Budapesti Tudósító értesül, az Olaszországgal való kölcsönös postabizonylaton a magyar szent korona országainak területen internált olasz átlatvalók, valamint az Olaszországban internált magyar átlatvalók is külföldnek, illetve kaphatnak közönséges leveleket, külföldiemberek és postátlatványokat, továbbá táviratokat is válthatnak az e tekintetben fennálló általa-

lanos feltételek mellett Ezekről a postahívatások úrválthatnak bővebb felvilágosítást.

— **Iskolai értesítés** A nagykanizsai ízr. elemi fiú-és lányiskolában a tanulók beírása f. e. szept. 1. 2. és 3-án történtek a Sugárút 14. sz. ház I. emeleti igazgatói iródban d. e. 8—12. ig.

Ejelősen 2-án az I. osztályba csak a nagykanizsai ízr. hitközség tagjainak gyermekei vétettek fel; a 2. 3. és 4. osztályba pedig azok, kik eddig is ez iskola tanulói voltak.

Beírás 3. napján amennyiben meg hely lesz, más tanulók is felvételtnek.

Az I. osztályba azok a gyermekek vétettek fel, akik anyakönyvi tanúsítványával igazolják, hogy 6-ik évetek beöltöztek.

A 2. 3. és 4. osztályba az előző osztály bizonyítványai, alapján vétettek fel a tanulók.

A gyermekek a beírásnál a szülővel (gyám) tartoznak megjelönni.

Javító vizsgálatok aug. 31-én d. e. 9-kor tartatnának.

Beírás díj 1 K.

— **Mi lesz a huszorosásokkal** Talán felesleges is említenünk, hogy a mezárosok és hentesek mily szemérmelen uszorták a közönséggel a husok eladásánál. Nap-nap után emeltek szájuk meg önkényesen a husok árát, úgy hogy ma már a hus évés teljesen kímény a divatból, csak a nagy urak s a háború hősnéinek asztalára kerül husétel.

Ez azonban meg mindig nem volt elég e szemérmelen szakmányuloknak, hanem meg hamis mérleg hasznátlával is szípolozták az amúgy is megrszórt közönséget. — Tegnap reggel azonban Fűredi János rendőrtiszt a nyakukra hagott, amennyiben a piacou mérleg vizsgálatot tartón s több úrnőtől elkobozta a hamis mérleget.

— **Bakanóta.** Magyar katonák énekeltek köletől nyugatig és nyugt a haditünetek is orják, a tartalékoktól az örközöthe is dalolva sietnek. Hozzánk is egyre költök a kedvesebbnek-kedvesebb új veteri énekekkel, amelyeknek tarka bekráklálást me it közlünk egyet, amely aktuális, leisz és magyar:

Ferenc Józsa öreg király
Álmodt a Burgba.
Fehér párnán az álomban
Fialat lesz utja.

Végigjárja kis fej lován
Széles bírodalmát.
Föltösi a koronáját
Meg az arany almát.

Belovagol Varsóvába
S eszálkózza mondja
— Jó Istenem álmodom-e,
Rólam szól a nota!

Magyar bakak, német bakak,
Köszöntek engem,
Muszkaország szívébe tart
Az én regementem.

Budapest Kanizsától kért három vaggon rakomány káposztát, melyet a város hatósága községgel búsat rendelkezésre, oly kikötéssel azonban, hogy viszonylaton három vaggon parafiszomat káposzt Nagykanizsa.

— **A pálinkafűző üstök requirálása.** A miniszter rendelteté értelmében az egész országban requirálják a pálinkafűző üstöket hadiülsökre, melyket mindenki tartozik a városhozhoz besztölgel-

tatni. Nemcsak a mozgatható, de a beépített üstök is requirálásra kerülnek.

— **Orosz nyomorúság** A ki szegényseget, nyomorúságot akar látni, a ki meg akar ismételkedni az emberi gyötrelennel, az menjen el most Oroszországba, mondja a Ruszkoje Szlovo, Nincs az a Gorkin, a Kókak a tolla meg tudna rajzolni azt a maga valójában maga retteneteségében. A moszkvai éjjeli menedékhelyen tett látogatása óta, — mondja az ekkiró, — egy retentű nyomás fekszik a lelkeimen, nem bírok enni falahoz hozzanivali, hogy ne érezzen a szegénysegek azt a retentű szagát, a mely megcsapta orromat, a mikor oda belepptem. Éjjeli menedék Moszkvában! Mintha halott jelentés volna. Szívalomházz ehhez kepest moszolgó hely. Magam előtt látom a butyukát abban a pincében, a palokat a sápadt arukat. Fojtó buz aral minden sarokból minden zugból Kérdem kitesodak.

— **Menekülők vagyunk**

— **Honnan jöttök?**

— **Lengyelországból** A katonákkal.

Óregek és fiatalok, férfiak és nők, gyerekek és síhederek hevernek szanaszét a pincében. Egyike-másika bandán bambul bele a felhomályba, a másik hortog, a harmadik imadkozik. Az egyik sarokban egy enyver folyójug, mint a vérese és rettenetesen káromkodik. Átkozódik, hogy kit, mit nem tudni. Csak a szavát hallani:

— Oh, te igazságos Isten! Hol van a szemed? Hol van az ostorod?

Egy kis csoport a kolmi kormányzószékből jött. Ezek meg a legtisztábbak Kérdem, van-e munkájuk

— **Munkánk?** Van. Elvettük a magot, de más arat.

— **Kik?**

— **A németek.**

— **Miert jöttetek el?**

— **Mert elhurooltak...**

A sarokban vijog az öreg:

— Oh, te igazságos egy élő Isten...

Egy asszony fölemelkedik az egyik sarokból. Az a kara szinte pönösös. Meztelen gyermeket odalóki élém:

— **Nezze, uram Borzasztó Irtozatos. Mért nem hal meg?**

A gyerekek elírja magát Bambán, szinte meg szokásból. En pedig azt kérdeztem magamtól, hogy mért, olyan kegyetlen a halál. Saha nem meggyen oda, a hová hívják. És siettem a levegőre a legzaimak odvából.

— **Kitűnő ellátást nyerhet 2 jobb családból való gimnázista tanuló, esetleg zongora használattal. Cím a kiadóhivatalban.**

IRODISTA NŐ,
ki a német nyelvet is bírja,
tartós és kellemes állást nyerhet
IFJ. WAJDITS JÓZSEF
könyvkereskedésben.

Irodalom.

A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga. Irta: *Lukács József*, főgimn. tanár. A vaskos munkát a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekese és tanulmányos olvasmány, amely míg egyrészt szigoruan tudományos, másrészt könnyed stílusával élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismeretel minden kultúrámber tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/e. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványzámmal készséggel küld a kiadóhivatal.

— A „Vasárnapi Újság” minden számú gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negydedre öt korona. „Világ-kronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatálában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Napló”-ra, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

— Új Idők A világháború legülőbb krónikása, irásban és képen az Új Idők. A mi érdekes esemény a négy világrész határaiton történik, azt mind elénk tárja festői szépségű képekben. Érdekes meg névvel és előkelő ízlés jellemzi Herceg Ferenc hetilapját, az Új Időket, melynek minden száma aktuális közleményekben, előszólásokban és regényekben is egyaránt a szépirodalom ápolója. — Előfizetési ára negydedre 5 korona. Kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrássy-ut 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutsek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negydedre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 16 szám. Mutatványzámmal kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kitűnően szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk.

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

Berger gyógy-kátrányszappana G. Hell & Comp-tól.

Kiváló orvosi ajánlatok és Élelmiszeri Bizottság általánosan a legjobb eredményt hozó kátrányszappanok borkiütés ellen

Berger kátrányszappana.
Nőnek és gyermekeknek nyálkás hatású kátrányszappana

Berger glicerin kátrányszappana.
Tevábbá kátrány nélkül a bőrre

Berger-féle Borax-szappan
pattanás, sapadta, szőpöl, miteszer és más bőrbajok ellen. Darabja elasztással együtt 75 fillér.

Uj: Berger folyékony kátrányszappana.
Kétféle hatású bőrhigiénizáló, fej és szakkálkorpának, valamint kiváló hajozóval szer. 1 liter 150 korona. Képes kátrányszappan Berger-szappan G. Hell & Comp-tól az egész országban a legolcsóbb áron kapható.

G. Hell & Comp.

Wien 1868. átvétel, 1870-től a bécsi kir. árnyékos. Wien 1913. é. az 1800-ik évi párisi világkiállítás arany érem. Kapható minden gyógyszertár, drogeriában és szaküzletben. Magyarországon: G. Hell & Comp., Wien, II., Hellerstrasse 11-12. Budapestben: Magyarországi Kereskedelmi és Ipari Kamara, 10. sz. Munkácsy-utca 12. Mohács és Mosonon: Thallauer és Seltner, Kővárosi Újtelep. Győrön: Adorján, Radnóczy, Tass, Kálmán, Stréss, Nádori. Szegeden: Károlyi, Székely, Nádorai, Péterfy. Székesfehérváron: Károlyi, Székely, Nádorai, Péterfy. Székesfehérváron: Károlyi, Székely, Nádorai, Péterfy. Székesfehérváron: Károlyi, Székely, Nádorai, Péterfy.

NYILTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatórium- és vizgyógyintézete
felntöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közlöttéért nem vállal felelő-
séget a szerkesztőség

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni ver-
sénytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne kössünk egy pillan-
tig sem, hanem soron kívül vegyünk igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott
határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetést itt megtalálja. A hirdető rövid
időt alatt meggyőződik az eredményről. —
annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny”
rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel-
lenzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek
kellő haszna van. Szemesnek áll a világ.
vaknak az

ALAMIZSNA!

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben.
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos áron
gyorsan készítettnek.

Tanintezetek részére szükséges cikkek
dús raktára
Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomatványok
nagy raktára.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-ter 1
Telefon 182. — Hirdetések díjazás szerint.

Felolvasó szerkesztő:
Bánkovich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.
Előfizetési árak: Egyszeri ára 10 korona, féléve 5 korona, Negyedéve 2 korona 80 fill. Egyszeri szám ára 10 fill.

A háború hatása a hitelviszonyokra.

Írta: Ábrahám Emil kereskedelmi tanácsos.

Meg lehet állapítani, hogy a háború mely milliárdokra rugó vagyont pusztított el és nemzetgazdaságilag merhetetlen károkat okozott, a hitelviszonyok terén éppen ellenkező hatást gyakorolt. Tudjuk mindnyájan, hogy a háború kitorrését megelőző években a hitelnyújtás terén milyen sanyaru viszonyok uralkodtak. A legnagyobb krízis időjelt érték! A tulhajtott spekuláció és a minden realis adatot nélkülöző üzleti vállalkozások az üzleti életet egészségtelenné tették nálunk. Mindezek a jelenségek természetesen magukkal hozták a hitelviszonyok teljes elfajulását. A gyárosnak a nagykereskedővel, a nagykereskedőnek a kiskereskedővel szemben oly hiteligenyeket kellett kielégítenie, melyek messze túlhaladták az illető adósok hitelképességét. Igaz, hogy a kereskedelmi hitelviszonyoknak ez az anomáliája nem új keletű. Ha visszamelegszünk az utolsó évek fizetési képtelenségeire és esődeseteire és elgondoljuk, hogy voltak évek, melyek — ugyszólván minden üzleti tőke nélkül — ez-

ekre, sőt százezrekre menő hiteleket élveztek, akkor valóban megváltásnak keltekin-tenünk azt, hogy ettől a rendszertől megszabadultunk. A nehézség éppen abban volt, hogy a gyárosnak vagy nagykereskedőnek, akarva nem akarva, követnie kellett ezt a példust, mert különben vevőkörének elvesztését kockáztatta volna. Az a tulprodukción, amely minden terén uralkodott, arra kényszerítette a gyárost vagy kereskedőt, hogy áruját kevesebbe kedvező feltételek és nagyobb kockázat mellett is elhelyezze. Ez a tulprodukción, mely a könnyelmű hitellezősnek egyik főokát képezte, hozta létre a másik véglételet is: a szinte korlátlan fizetési határidőket. A 3 havi hitellel eladott árutak 6 hónap múlva vagy még később, a 6 Laviakat egy év múlva s akkor is csak részben fizették és a hátralekra a gyáros vagy kereskedő megint csak haladékokat volt kénytelen adni.

Ilyen viszonyok között ért bennünket a hadüzenet. Az Osztrák-magyar bank érekszelésének védelme céljából 8% -ra emelte fel a kamatlábát, a bankok pedig a hirtelen hitelmegvonásokkal annyira megbénították a piacot, hogy a mozgósítást követő kaoszban az üzleti élet mintha megszünt volna. Ez a szituáció azonban szerencsére nem tartott so-

káig és most a háború 13-ik hónapjában lényegesen megváltozott. A hosszú háború, de különösen a modern háború természete, esodálatszerűen jótékony, mondhatnám gyógyító hatással volt hitelviszonyainkra. A hadsereg rengeteg szükségletei, melyek ugyszólván minden gyárat és minden nagyobb céget közvetlenül vagy közvetve hadseregszállítókká tettek, a pénzforgalomnak oly nagymérvű növekedését idézték elő és a kereskedelem és ipar tényezőinek oly jelentékeny üzleti hasznot juttattak, hogy igen sok cégnek a szolvabilitása a háború alatt határozottan megjavult. Az állam jól és bősédesen fizet; ami áru volt, a hadsereg céljainak megfelelő, arra az állam reflektáns volt és ezen a hirtelen támadt kereseti forráson sokan, nagyon sokan gazdagodtak meg. Minthogy pedig az áru- és anyagi készletek mindinkább felhasználódnak és az új anyagok piacrajutása távolról sem áll arányban a fennálló szükséglettel, előállott az a helyzet, hogy az áruk értéke hihetetlen mértékben megnövekedvén, a pénz értéke pedig esőkennvén, az eddig szokásban volt hosszulejárati hitelek helyett a készpénzkiegymelési rendszere kezdett meghonosodni.

Ebben a körülményben a jövőre nézve

SZONETT.

Az alkonyatnak vérvörös uszálya,
Komoran száll a vén város felett
Lent az utcákon zeng-zúg a lánya,
Álmot hazudnak bús ablakszemek

Ugy éringat az estnek végletlenje,
Mint felhős ég a szálló madarat;
Ma az én szegény megkínzott lelkekre,
Holt álmok, véres könyök hullanak!

Én az örömek gyászolója lettem,
Bús rom vagyok, — az élet bolondja —
Mert a legszebb asszonyt én szerettem,
Ki szírelmét sok száznak adta oda

Elmúlt az ércs. Kihalt a szereltem
Minden vágyam visszahullt rólam;
Csak néha pihen meg könyves szonem,
Az emlékek bús, méla alkonyán!

B. L.

Levél az olasz harcterről.

Érdekes levelet küldött Gödöllői Andor körögi ig. tautó aki most az olasz harteretén tesz eleget hazájá és királyja iránti kötelességeinek.

A levél így hangzik:

„Már napok óta feltűrt szándékomb, hogy elég hosszú halgatásom után eljettl adjak magamról, de „már” elfoglaltságom eddig nem igen hagyott időt hosszabb levél írására. Most, a lezajlott esata után nemis szünet állott be, megragadom hát az alkalmat, hogy tervemet megvalósítsam.

Ez ideig bizony május 25 óta, mindön ide érkezünk, több izgalmas napot éltem át. Vannak egyes napok, melynek emléke, ha talán 1000 évig élnek is, sem örölnék ki emlékezetemből. Ezek azok a napokra esnek, midőn az olasz tüzserögével-lakart bennünket megpuhítanak, amely azonban nem sikerült. Miesoda gránát és arapelle-öt zúdított felénk. Egy alkalommal nem kére-ebb, 1500 gránátot pazarolt egy hegyre rövid három óra alatt. Volt olyan napunk, hogy több mint 3000 különböző nagyságu lövedékek árasztotta el állásainkat, amelyek nagyobok kárt tett volna bennünk. Ha fozedkeinket nappal megrongálta, azt éjjel kijavítottuk s másnap már ismét elég nyugodtan vártuk a gyalogsági támadást, mely

az ilyen tüzserégi előkészítést követni szokta. Valóságos megkönnyebbüléssel hallgattuk a puskák zvérenek esatogását az irtoztas ágyú bűnböles és a lövedékek fűlsikettő robbanása után. Igaz ugyan, hogy az ellenséges gyalogság előnyomulásakor is szóltak ágyúk, de a miénk, melyek már nem igazolták, hanem inkább csillapítottak hatottak idegeinkre.

Annak, akinek még nem volt része benne, borzolás a kézfegyverrel éles katagóását is hallgatni, de hát azt már mi eléggé megszoktuk.

Az olasz gyalogság egyáltalában nem követi kedves szövetségese, a szerb példáját előnyomuláskor. Mig az óvatosan, csaknem szétellenő, kis csapatokban támad, addig az olasz nagyobb tömegekben, iszonyu zajjal, melyet tulharsoz a tiszteknek éles, sokszor nagyon különböző nyelvű vezényszava. Volt esőtlenk, midőn közvetlen előttünk a jól ismert „schweisbrannen forwerts bis zum drat” kommandó hangzott el, talán megtévesztésükre. Csendes este hallottuk őket magyarul is beszélni. Ugyáztízik, a tiszték hangos orolys vezényszavára nagy szükség is van, mert nem akarják hallani még az ordítást sem, hanem igyekvésnek a saját életüket biztosítani: menekülni.

Látunk tisztet, ki a logónységét titloggal akarta előre vinni, de sikertelenül kifogott olaszok mondják, hogy egyik közelmúlt támadásunk alkalmával

is igen biztató jelt látok. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy ez a közpénzfizetési rendszer most már az üzleti életben általában megvalósítható lesz, mert hiszen egészséges, fejlett kereskedelem mellett ez el sem képzelhető. De különben is, ha az árukezelésekben most uralkodó hiány érthetővé is teszi az árutulajdonosnak közpénzfizetésre való igényét, a háború befejezése után, ha új közlekedési nagy tömegekben fognak beözönlenni, az áru és pénz között ma fennálló vagy diszparitás csakhamar ki fog egyenlőtlenülni.

De egy becses eredménye minden esetre lesz ennek a mai helyzetnek és ez az eredmény az árunak nagyobb megbecsülésében fog megnyilvánulni. Az a tultermelés, mely a hitelviszonyok elfajulásának okozója volt, egyes iparágakban határozott elértéktelenedést idézett elő, mely nem annyira az árak alátaloni voltában, mint inkább abban nyilvánult meg, hogy a gyárosok és kereskedők — amint azt már fentebb jeleztem — csak-hogy felhalmozott készleteikben tulajdonuk és üzleti forgalmukot növeljék, könnyelmű kockázat-vállalással nagy összegű és hosszú-lejáratu hiteleket engedélyeztek. Az áruérték, megbecsülésére a háború tanított meg bennünket, mely ebben, a tekintetben hosszú évekre szóló kihatással lesz a gazdasági élet minden terén. És minthogy az áru és anyag-már az óriási árutömegek elhasználódása következtében is, a mostani rendkívüli értékelődést relatíve a háború után is meg-

fogja tartani, ennek szükségképpen maga után kell vonnia a hitelviszonyok lényeges javulását is. A háború alatti közpénzfizetési rendszerben a háború után át kell térni a rövid lejáratu hitel módozatára és alig hiszem, hogy ebben a tekintetben nagyobb nehézségekkel találkozunk, mert hiszen pénz bőven van most forgalomban, a kereskedők és gyárosok közül pedig igen soknak a helyzete megcsúszott és minthogy az emberek a háború alatt hozzászoktak a közpénzfizetéshez, tehát nem közvetlenül, hanem egy a vevő számára tulajdonképpen kedvezőtlenebb állapotban keresztül mennek át a rövid lejáratu hitellel, kereskedők bizonyára hozzászoktathatók lennének ezekhez az új viszonyok által módosított feltételekhez is.

Ezért mondtam cikkem elején, hogy a háborútól a hitellel terén határozott győzítő hatást várak és ezért tartom szükségesnek, hogy mielőtt a viszonyok megengedik a gyárosok és kereskedők tegyék meg idejében az érdekeik védelmére szolgáló intézkedéseket az eladási feltételeknek a változott körülményekhez alkalmazott szabályozása iránt. Ennek a kérdésnek a helyes megoldása nemcsak az egyes szakmak érdekeire való tekintettel, de nemzetgazdasági szempontból is emiatt fontos saggal bír, mert ha megszűnt a véget nem érő hitellezesek rendszere és ezzel együtt a tulhajtott spekuláció és az irrealis üzletvitel minden jelensége, egy feltétlenül egészségesebb helyzet fog bekövet-

kezni és a háború utáni nagy fellendülés majd ennek az egészségesebb, realisabb üzleti helyzetnek a jegyében fog megindulni.

H I R E K.

A főgimnázium Igazgatóóságától.

A helybeli kath főgimnáziumban a felvételt az 1915-16. tanévre szeptember 1., 2. és 3. napján tartánk és pedig szept. 1. és 2. napján a helybeliek, szeptember 3-án a vidékiek vételek föl. Az I. osztályba lépő tanulók magukkal hozzák az elemi iskola elvégzését igazoló bizonyítványt (értékelési könyvecskét) a születési anyakönyvi kivonatát és az oltást, illetőleg az újravett bizonyítványt, a többi osztályba belépők pedig az előző osztály bizonyítványát. A más tizedetől jelentkező tanulók beutalati tartoznak az összes előző osztályok bizonyítványát, a születési anyakönyvi kivonatát és az újravett bizonyítványt. A felvételt alkalmával minden felvett tanuló 12 K 70 fillért fizet. A tanulói egyes: évi 30 Korona, mely a városi tanács határozata szerint a felvételt alkalmával fizetendő le. Azok azonban, kik részletfizetési kedvezményről folyamodnak a városi tanácshoz, a felvételt alkalmával 10 Koronát, december 1-ig 20 Koronát és 1916. évi március 30-ig 20 Koronát tartoznak a városi pénztárhoz fizetni. Igazgatóóság.

csak itt vagy negyvenöt lötök közülök agyon a tisztek. Az általuk okozott nagy zajtjal mérő ellentétben van a mi embereink nemásgia. Parancsuk ugyanis, bevárni az ellenséget! A drót pedig sok helyen nagyon közel van fedezékünkhöz, úgy hogy a legnagyobb óramunka van szükség, hogy egy fegyver a kell-ténél hamarabb elne forduljon mert különben a várt eredmény elmarad. Míg a támadó csapatok előre jönnek addig az olaszok a tavolabbi állásokkal pokoli fegyver- és géppuska-tűz zúdítanak ránk, de igazán a legkisebb eredmény nélkül. Midőn a támadók megkezdik az akadályainkat, eldördültek a mi fegyvereink is. Micsoda fejtelenség lesz egyszerre! S szegények, hogy hullanak! Szinte hihetetlen, mi esoda veszteségei vannak! Ilyenkor azután inkább a tisztek hangos zengésava, meneküléskor vissza állásukba csak egy pár ezerszámból legyen próbáljunk a drótsörtényt átvagni, melyet, hogy a fűben kevésbé észrevehetőek legyenek a háttérközébe tüzött zold golyakkal egykezeknek minél jobban megkezdüljen. Testünknek a golyók elleni takarására földdel telt zsákokat használunk, a mely igen jó dolog, de mozgathatunk megnehezíti.

Hogy milyen aránytalanok a veszteségei a mieinkkel szemben egy példát mondok! A múlt hó 5-én, erősebb gyalogsági támasznál össze vissza egy emberünk kapott a szardói égen könnyű sebet, az olaszok pedig mintegy 100 halottja borította az akadályok előtti térséget. Itt a sebesültek hol vannak meg, melyek kétszer háromszor annyian száltak lenni, mint a halottak.

A halottak és sebesültek eltakarítása nem egyszerű. Mi őket dróttakaróvalunkhoz nem ereszteltük, mert hátba annak megrogadására mint inkább a halottak, sebesültek összeszedésére használjuk fel ide-

jüket, ők meg a mi egészségügyi csapatunkat, dacára a város keresztos zászlóknak sem engedik működni, így sok sebesültjük elvezik, halottaink pedig napokig temetetlenül fekszenek. S hogy nezek ki ilyen megleben.

Most, mint fentebb is említettem, meglehetősen nyugalmos. Azok neha-neha dörögöl el néhány agyalóvós. A nyugalmasabb órákat most is, mint ez-előtt olvasással, újsággal beszélgetéssel töltjük, mert hát meg az ellenséges ellenőrzés idején is van embernek kis pihenője. Úgy vagyunk ugyanis beosztva, hogy a csapat egy része a fedezékekben van, a másik része pedig hátiról pihenésben van s csak ha nagyobb támadás van, megy előre, mint az elől levő csapat tartaléka, hogy azt megvédje. A csapatnak a két részre osztott emberei 24 óránként felváltják egymást s kik előbb támaszban voltak azok lesznek a tartalék. Így a fardalmakat meglehetősen kibővíthetjük. Úgy e. füres hallani, hogy a legpokolibb agyalóvósok mellett is pihenünk. Pedig így van, sőt alszunk is oly józónok, hogy az agyu fűveseket sem halljuk, jólhet fekvő helyünk sokszor nem más, mint egy szál deszka, vagy egy marok trissen szedett fű vagy párná, vánkosunk meg a borjú! Ha nincs támadás, akkor meg a lovaszárókban is el lehet az ember elég könnyen s itt is beszélgetéssel, olvasással töltjük az mármint hosszú órákat, csak a postok örökdednek.

Olvasni valónk hála Isten van bőven. — Így az eseményekről előge pontosan vagyunk tájékozva. Egyes fontosabb eseményt telefonice meg igazán nagyon gyorsan tudatunk velünk. Pl. a górcsi front áttörést május 4-én délután, Lublin el-

estét jun 22-én este 9 órákor, a Lublin elesét aug. 1-én d. n. 5 órákor már tudtuk. Erdősök dolog történt Lemberg elvételnek hírteljesadók. A csapatok a híri köri ellenőrzést togladták mindent, amely a front különböző helyein különböző időben és nyelven hangzott el a szerző, hogy mikor kapta meg az illető csapat a telefon-jelentést. Persze, az olasz nem tudta, mit jelent ez a nagy éljenzés, zsidózás, hoocházás, míg oda nem kiabáltuk nekik többféle nyelven a kellemes újsgot. Erre egy talán, hogy oromtuknak veget vessen, átköltötte, Ésvia Trieste-ant a többi olaszról a hír valóban volta miatt nem talált visszhangra. E rossz viccen embereink hangosan nevettek s most még jobban éljenek.

Bámulok azon, hogy oly rettentően embertömeget, az anyaországok sokszor oly távol, hogy vagyunk képesek eldönteni, úgy, hogy azazl igazán meg lehet mindenképpen eldögténi egy éven keresztül. Elődelünk a feketé-kavé, délben gulyás vagy pedig az helyette sító igen izletes konzerv, este főzék. Gyakran van sító bor, pálinka, paponta kenyér, amely ma még sokkal jobb, mint pl. ezelőtt csak egy hónappal is, úgy, hogy az 50%, kakaória ma már csak az új 10 filleresek emlékeztetnek. Kapunk ezenkívül dohányt cigarettát is. Ha valamiféle kevés van, úgy ez a két utolsó az. Ezért mi nagyobb dohányszokású kisse kellemetlenül érezzük eleinte magunkat, de ma már ehhez is hozzászoktunk, hogy keveset füstölünk s tudjunk komisz pipafülvényből készült cigarettát úgy élvezni, mint egykor otthon a legfinomabb dohányokat.

De most már levelem hosszabbra is nyúlni, mint ezt terveztem s mivel a nyakamba szakadó eső is lehetségesen kezd lenni az irást, befejezem.

A Hadsegélyző akciója.

Nemrégiben emlékeztünk meg a Hadsegélyző egyesületnek a hadihatalomnak a munkájáról, most ismét kell szólnunk rólok. Farkas Vilma pihenést nem érdemlő, áldozatos lelke örököl a kis szorgalmas kezek telt. Újabb 140.000 cigarettát kért a szállításra hazieredőnknek s így jubilé a Hadsegélyző, melyben a háború kitörése óta a Hadsegélyző tennivalói óta ez újabb költeményei ezen az 100.000-ra emlékezik. A sajtó kedves kötelessége tehát, amikor megemlékezik a női hadsereg önzetlen, buzgó munkásságáról s különösen Farkas Vilmaé, aki minden idejét — lemondva kis és nagy vakációkról — az ügynek szentelte s akinek tevékeny a Hadsegélyző, ólára a dolgozó asszál s líve mindenki áki nemcsak munkájában támogatja.

Amerre a 20-asok járnak.

Most kaptunk az északi határról egy érdekes levelet, amelyben az egyik 20-as hadapród bírja bajtársának, Bied János hadapródnak, vitéz magatartását, hősiességét és megbízhatóságát. Ez is egy röpké hír, ez is újabb ragyogó dokumntuma a 20-asok dicsőségesebb életének. Maza a levelet az igazi kollektívájának foyes bizonyítja. Kommentárt nem fűzünk hozzá. Aljón itt a maga puritán való ságában ugy, ahogy a határról megírodott:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Ahírótt tisztel-tel kérem becses lapjában kedves barátom Bied János hadapród sebesülését közzé adni.

Barátom egy újsí járónak önként jelentkezé parancsnoka volt, amelynek a levő a hivatalos, hogy a szemközti levő orszá alában levő mozgólóráról jelentést adjon le. Hivatalának kitűnően megfelelt, azonban ő, mivel nyolcvan lepet a csapat előtt part, — dacára a sőtű esernyűk, észrevetése és robbanó golyó alsó labaszart szétrombolta valamint a hat alsó kára is egy másik golyótól megsérült: súlyos sebesülése ellenére járóval a rendszervevő felvettette s a túrális parancsot kiadva, a határköl-dő jelentését a járőr megerősítést szorgalmazta. Az ő jelenlétének köszönhető, hogy ezáltal a járőr megmenekült a bobodott erőtellessé — mivel a túráló járónak egyetlen visszavonulást utját zárta el sőt nemcsak megmenekült, hanem az ellenségnek veszteséget okozva, azt saját állásába vissza is úzte. Tisztelettel Székely hadapród 20. h. gy. ezred Bukovina.

— **Kitüntetés.** Kireklópt Károly 48. gyalogezredbeli kaplárt ki a lapok hasábján többször határrai cikkeket közölt szerény kitüntetés érte. Ugyanis 1. é. június hó 19-én a gredok-rátki orosz front áttörés alkalmával az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a bronz érdmet a vitézségi szalaggal kapta. Adja a Mindenhát, hogy ezen és még magasabb kitüntetéssel a többi küzdő bajtársakkal együtt viszontlatlathassa szülővárosát mert immár 3-szor került a határra.

— **Révész Pál** ki a most folyó küzdelemekből bőven kivette részét, habár nem a harcmezőn, de az ott esztendő súlyos betegsége következtében a zaleszeiki kó hában közszévedett.

Kedves ismerőse volt ő a város közönségének, különösen az ifjúságnak s emléke élni fog közöttünk mindvégig.

Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Révész Lajos es neje szül Dobrin Sarolta mint szülők. Révész János hadapród a. es. es kir. 18. gyalogezred mint testvér a maguk és rokonok nevében fajtadontól lesújtva tudatják, hogy a fiú es testvér. Révész Pál magantiszviselő, a nagykanizsai kir. 20. honvédelgyezred tart. tisztes a II. oszt. ezüst vitézségi érem tulajdonosa. Hosszas, sikeresen gazdag harei küzdelem és néhány napi súlyos betegség után 1915. augusztus hó 10-én hajnalban reményteljes ifjú életének 27-ik évében a zaleszeiki hadi-korhazban elhunyt és az ottani temetőben augusztus hó 11-én delután eltemettetett. Nagykanizsa, 1915. augusztus hó 26-án. Drága halottunknak legyen könyvny a föld nekünk védelmében teljes kitartással a végkiemérséggel küzdött. Porhüvelyé az özvegye — emléke örök.

— **Zászló a 20-as honvédeknek.** Nem újság, hogy városunk ideális 1-ku helygátján nemcsak szívükhöz illően veszik ki mindenből részüket, a mit a nehéz idők megkívánnak. Ma gyönyörű, három méter hosszú zászlót küldtek a 20. honvédezzel dal-mániái kibontmányának. Az eszt nemcsak egyszerű Pucher Rezső főhadnagy levelet írt a tengerpartokról, hogy a népfelkölő honvédeknek nincs zászlójuk, sők úgy tudnak nemzeti jellegűkről líri adni amikor a család örömeje azt megkínáta. Pucher főhadnagy szava nem hiába hangzott el. Sypmicszky György, Búgsseli Aladár, Darvas Lajosné, Dr. Szekeres Jozsefné és Farkas Vilma egy-kettőre előteremtették a szép zászlót s azt a mai postával Farkas Vilma már el is küldte honvéd-küldeményüknek. Nem lesznek már utolsók a mi honvédek a szertes tengerpart. Szép, emeres nemzeti lobogójuk ott leugrott majd a dőlő szél. Ez a lenges a nemek adozások jószívet és hazafiságát dicséri majd az öreg honvédek előtt.

— **Értesítés a helyből állami polgári iskolák megkezdéséről a Vizsgálatok sorrendje:** 1. Javító vizsgálatok aug. hó 31-én a fiúiskolában, szept. hó 1-én a leányiskolában, mindenkiben del-előtti 8 órakor, a Kath. Logényegyletben (Kazinye-t. s. sz.). 2. A magántanulók javító vizsgálatára a tantörvénykönyv szerinti vizsgálatok, aug. hó 31-én a fiúiskolában, szept. hó 1-én a leányiskolában, mindenkiben del-előtti 2 órakor a Kath. Logényegyletben. 3. A beiratok. Szept. hó 2-án es 3-án az 1. osztálybeli tanulók szept. hó 4., 6. és 7-én sorrendben a többi osztálybeli iratoknak, ha, meg pedig del-előtti a tu. delután a fiúiskolai tanulók, mindenkiben del-előtti 8 óráról es delután 2 óráról kezdve az igazgatói irodában. Az 1. osztályba iratkozók beiratási lapot a Kath. Logényegylet helyiségében kapnak aug. hó 30-án del-előtti 9 órakor a fiúk, 11 órakor a leányok. Az első napon az 50. számú iratkozhatnak be. Fizetendő díjak: Tanulj 16 K, felvételi díj 3 K új-jásági könyvtári díj 1 K, értesítési díj 1 K, kirándulási alapra 1 K es segélykönyvtára 50 fill. A tan. di két részletben fizethető, de a többi díjak; összesen 6 K 50 f., a beiratkozók befizetendő. A tanulj elengedését koró, a kir. Tanfelügyelő-széchhez címzett folyamodványok, a beiratásokr nyitandók be. Nagykanizsa, 1915. aug. 27. Az igazgatóság.

A helybeli felső kereskedelmi iskolában a pótló es javító vizsgálatokat aug. 31-én es 2-án tartják meg. A vizsgázó tanulók mult évi bizonyítványaik 30-áig adják be az igazgatóságnál. A tanulók felvételt szeptember 1., 2. és 3. napján d. e. 9—12 es delután 3—5 órakor eszközlik. A nagykanizsai illetőségű tanulók felvételt szeptember 1-én, a vidékiek 2-án es 3-án történik oly formán, hogy elsősorban azok fognak felvételt, kik már a mult tanévben látogatták az intézetet.

Minden újonnan jelentkező tanuló iskolai bizonyítványán kívül születési es újrallási bizonyítványt tartozik felmutatni igazgató.

A nagykanizsai magyar kir. állami elemi népiskolájánál a 1915/6. iskolai évre a beiratok 1915. szeptember 1-től szeptember 15-ig lesznek napokint d. e. 9 óráról 11-ig es d. u. 2 óráról 4 óráig a városház Kazinye-utcai szárnyának I. emeletén, a kapitánysági hivatalal szemben — A tanulók a beiratkozáskor kötelesek felmutatni hiteles iskolai bizonyítványukat, vagy — ha meg nem tartak iskolában — az iskolakötelek (6 éves) életkorú igazoló anyakönyvi tanúsítványt, onyelt erre a célra díjtalanul ad ki az anyakönyvi hivatal. — A beirási díj minden tanuló után egy korona.

— **A kolera Magyarországon.** Magyarorszag területéről a e hónap 9-étől 15-ig terjedő hetén háromszázötvenegy ázsiai kolerabetegedést jelentettek közsáznegyvenhárom halálzással.

— **Többtermelés nemesített búzával.** Az országos növény-nemesítő intézet most adta ki jelentését a nemesített buza vetőmagokkal folytatott kísérletekről. A jelentés szerint ez ideig harminc gazda számolt be az ország különböző vidékein a nemesített búzákkal szerzett tapasztalatairól. Ezek közül a nemesített búzák 27 helyen két holdunkint 41—620 kgr. között váltakozó mennyiségben termeltek több magot, mint a régi búzafajok. Az értesítések túlnyomó része 2—300 kgr. magtermésből-letről számolt be a nemesített búzák javára.

— **Vonat-összeütkezés.** Vasárnap reggel 6 órakor a nkanizsai személy-pályaudvaron kisebb vasuti baleset történt. Hibás váltóállítás következtében egy toltó mozdony neki ment egy munkasvonatnak amely Wiener-Neustadtból jött Szerencse volt az, hogy a mozdony merevkelt gyorsasággal haladt s ezért nem vlt helyben az összeesés. A wiener-neustadi vonat egyik kocsija, amely munkásokkal volt tele, kisklott, es megroggandótt, négy vasuti alkalmazott, továbbá tíz munkás könnyenben megsérült.

— **Paradicsom a városháznál.** A város előlémezési osztálya értesíti a város közönséget, miszerint a holnapi nap folyamán nagyobb mennyiségű paradicsom került elő eladásra kgr. körülülül 22 f 24 fillérig. A venni szándékozók Bánkeviékh János úrnál az előlémezési osztályban jelentkezzenek.

— **Vasárnap is kell dolgozni.** A belügy-miniszter felhívta a közigazgatási tisztviselőket, huzak-működés oda, hogy a mezőgazdasági foglalkozó nép az idén kivételosen vasárnap is dolgozzék. A gazdasági munkára nemcsak a munkásnany, hanem a rossz időjárás miatt is szükség van.

Adjuk előlvasott újságjainkat és folyóiratainkat a Hadsegélyző Fehér Kereszt osztályának!

— Kitünő ellátást nyerhet 2 jobb családból való gimnázista tanuló, esetleg zongora használattal. Cím a kiadóhivatalban.

Irodalom.

— A papaválasztás jogtörténete és tételes joga. Írta: Lukács József, jogtanár. A vaskos munka a papaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekese és tanulmányos olvasmány, amely még egyszer sőt szigorúan tudományos, mesterrel könnyed stílusú élvezetes olvasmány. A világtörténelem e jelentős mozzanatának ismeretében minden kultúremler tudásunk szükséges része. A mű ára 4 korona. — Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztéi Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészíti ki. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 6 korona. Világ-krónika-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadói hivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Úgyantúl megrendelhető a „Képes Népnap”, a legolcsóbb új-jug a magyar nép számára, felvére 2 korona 40 fillér.

— A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 6 korona. Világ-krónika-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadói hivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Úgyantúl megrendelhető a „Képes Népnap”, a legolcsóbb új-jug a magyar nép számára, felvére 2 korona 40 fillér.

— Új Idők a világtörténelm legújabb krónikája, irásban és képekben az Új Idők. A mi érdekese esemény a nagy világosz hirtetereim történet azt mind elénk tárja leírva szépséges képekben. Érdekes, művészi hívtalaj, az elköltözött ízes jellemű Herceg Ferencé hirtalaj, az Új Időkét melynek minden száma aktuális közleményekben, előzetesekben és regényekben is egyaránt a szépirodalmi ápolója. — Előfizetési ára negyedévre 6 korona. Kiadói hivatal, Budapest, VI. Andrassy ut 16. sz.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkesztő Tótsék Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű kappalé, a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, felvére 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadói hivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut 16 szám. Mutatónyomtatványt kívánatra ingyen küld a kiadói hivatal. — E kiadónál szerkesztett képes hetilapot mindenkinél megílen ajánljuk.

NÉVJEGYEK

eddig még nem létezett nagy választékban jutányos áron készítettnek

Ifj. Wajdits József
könyvnyomdájában.

Berger gyógy-kátrányszappana

G. Mell & Comp. tól.

Kiváló orvosi szereplő, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

bőrkiütés ellen

különböző kiütés ellen, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

Berger kátrányos kőszappana.

Népszerű és gyönyörűen szelhető kátrányos szappan.

Berger glicerin kátrányszappana.

Továbbá kátrányos szappanok.

Berger-féle Borax-szappan

patlány, naposító, szelhető, mitől is más hársajók el-
len. Erősen ajánlott az I. és II. díjat.

Új, Berger gyógy-kátrányszappana, kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

szelhető kátrányos szappanok, az I. és II. díjat, a legújabb és legjobb orvosi szerkesztésű és készítettnek.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szomatologia- és vízgyógyintézet
felhívte a gyermekek számára
Ábbáziában.

Erosító és edző hízaló-kurak
egész éven át. Gyermeknek 7 éven
felül kiseret nélkül felvételnek.

*) E rovat alatt közöltöket nem vállal felelő-
séget a szerkesztőség

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni ver-
senyársainkat. Az elhítségesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillana-
tig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zala Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott
határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetesen itt megtalálja A hirdető rövid
idő alatt meggyőződik az eredményről,
annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zala Közlöny”
tárhalm fejlődését, ez pedig világosan jel-
leni, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek
kellő haszna van. Szemesnek áll a világ,
vaknak az

ALAMIZSNA!

JFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS ÍRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készítettnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok
nagy raktára.